

Představy a skutečné uplatnění absolventů sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně v praxi

Bc. Aneta Dovrtělová

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Aneta DOVRTĚLOVÁ**
Osobní číslo: **H09162**
Studijní program: **N 7501 Pedagogika**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Představy a skutečné uplatnění absolventů sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně v praxi**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti sociální pedagogiky.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvalitativního výzkumu představy a skutečné uplatnění absolventů sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně v praxi.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CHUDÝ, Š. Kompetencie sociálneho pedagóga ako kľúčová kategória sociálno-pedagogickej

pedeulógie. In Sociální pedagogika v teorii a praxi. Brno: IMS, 2006. ISBN 80-902936-7-0.

KLAPILOVÁ, S. Kapitoly ze sociální pedagogiky. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. ISBN 80-7067-669-8.

KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

PŘADKA, M., KNOTOVÁ, D., FALTÝSKOVÁ, J. Kapitoly ze sociální pedagogiky. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3469-6.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Pavla Andryšová, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

19. ledna 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

29. dubna 2011

Ve Zlíně dne 19. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně25.2.2011.....

.....Doutelová.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá problematikou představ a skutečným uplatněním absolventů oboru sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Teoretická část pojednává o sociální pedagogice jako o vědní disciplíně a jako o studijním oboru, dále o profesi sociálního pedagoga a jeho uplatnění v praxi, o nezaměstnanosti absolventů vysokých škol. Z poznatků uvedených v teoretické části práce vychází část praktická. V rámci praktické části byl realizován rozhovor, zaměřený na zjištění skutečného uplatnění absolventů oboru, bylo zjištěno, jaké jsou představy studentů o profesi sociálního pedagoga. Analýza dokumentu z úřadu práce poskytla informace o nezaměstnaných absolventech oboru sociální pedagogika.

Klíčová slova: sociální pedagogika, sociální pedagog, uplatnění sociálního pedagoga.

ABSTRACT

My graduation theses were concerned of conception and actual exercise of the graduates of the social education at the University of Tomas Bata in Zlín.

The theoretical part concerns in the reason, the social education as the branch and profession of the social pedagogue and using and unemployment of the graduates of the universities. Knowledge of theoretical part concerns into the practical part.

The practical part: a non-standard questionnaire asked whether there was a connecting relationship between using and conception of the graduates in this branch. The above was determined using practical selective process methods and diagnostic analysis from the labour office.

Keywords: Social Pedagogy, social educator, application of the social educator.

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Mgr. Pavle Andrysové, Ph.D. za cenné rady při psaní práce. Také děkuji všem, kteří spolupracovali na mém výzkumu. Poděkování patří i rodině, příteli a kamarádům za podporu a trpělivost.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 VZNIK A ROZVOJ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY JAKO VĚDNÍ DISCIPLÍNY VE SVĚTĚ A U NÁS	13
1.1 ZÁPADNÍ ZEMĚ	14
1.1.1 Velká Británie	14
1.1.2 Německo.....	15
1.2 POSTKOMUNISTICKÉ ZEMĚ.....	17
1.2.1 Polsko.....	17
1.2.2 Česká republika	19
2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR.....	22
2.1 FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY.....	22
2.1.1 Charakteristika studia a profil absolventa oboru pedagogika na FFUK.....	23
2.1.2 Charakteristika studia oboru pedagogika	23
2.1.3 Profil absolventa oboru pedagogika	23
2.2 PEDAGOGICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY	24
2.2.1 Charakteristika studia a profil absolventa	24
2.2.2 Prezenční obor sociální pedagogika a poradenství.....	24
2.2.2.1 Charakteristika studia sociální pedagogika a poradenství	24
2.2.2.2 Profil absolventa oboru sociální pedagogika a poradenství.....	25
2.2.3 Prezenční obor sociální pedagogika a volný čas a kombinovaný obor sociální pedagogika	25
2.2.3.1 Charakteristika studia	25
2.2.3.2 Profil absolventa	25
2.3 FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ UNIVERZITY TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ.....	26
2.3.1 Charakteristika a profil absolventa oboru sociální pedagogika FHS na UTB.....	26
2.3.1.1 Prezenční navazující obor sociální pedagogika	26
2.3.1.2 Kombinovaný navazující obor sociální pedagogiky.....	27
2.4 SROVNÁNÍ.....	27
3 PROFESE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	28
3.1 KOMPETENCE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA	29
3.2 SCHOPNOSTI SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA	30
3.2.1 Komunikace a kooperace	30
3.2.2 Schopnost řešit problémy, kreativita	31
3.2.3 Samostatnost a výkonnost	31
3.2.4 Odpovědnost	32
3.2.5 Schopnost přemýšlet a učit se	32
3.2.6 Schopnost zdůvodňovat a hodnotit	32
3.3 PROBLÉMY SPOJENÉ S VÝKONEM POMÁHAJÍCÍCH PROFESÍ.....	33
3.3.1 Syndrom vyhoření	33

3.3.1.1	Příčiny	33
3.3.1.2	Projevy	34
3.3.1.3	Prevence	35
3.3.2	Další negativa	35
4	UPLATNĚNÍ A NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL	37
4.1	OBLASTI UPLATNĚNÍ SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA	37
4.1.1	Resort školství, mládeže a tělovýchovy	37
4.1.2	Resort spravedlnosti	38
4.1.3	Resort zdravotnictví	38
4.1.4	Resort sociálních věcí	39
4.1.5	Resort vnitra	39
4.2	NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL	39
II	PRAKTICKÁ ČÁST	43
5	METODOLOGIE	44
5.1	CÍL PRÁCE	44
5.2	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	44
5.3	POJETÍ VÝZKUMU	45
5.4	VÝZKUMNÉ TECHNIKY	45
5.5	VÝZKUMNÝ VZOREK	46
5.6	ZPRACOVÁNÍ DAT	46
6	ZPŮSOB VYHODNOCENÍ	48
6.1	VYHODNOCENÍ ROZHOVORU	48
6.1.1	Motivace	50
6.1.1.1	Pohnutky k volbě oboru	50
6.1.1.2	Pohnutky k volbě formy studia	51
6.1.2	Studium	52
6.1.2.1	Charakteristika studia	52
6.1.2.2	Přístup ke studiu	54
6.1.2.3	Hodnocení studia	57
6.1.3	Odborná praxe	61
6.1.3.1	Přístup k praxi	61
6.1.4	Možnosti uplatnění	62
6.1.4.1	Nabídka práce	62
6.1.4.2	Překážky při hledání práce	63
6.1.5	Profesní dráha	65
6.1.5.1	Skutečné uplatnění	65
6.1.5.2	Adaptace	66
6.1.5.3	Neformální vzdělání	68
6.1.6	Vlastní hodnocení profese	70
6.1.7	Profese sociálního pedagoga	74
6.1.7.1	Před studiem	74
6.1.7.2	Během studia	75

6.1.7.3	Názor na profesi.....	77
6.2	VYHODNOCENÍ ESEJÍ	80
6.2.1	Pojetí profese.....	80
6.2.2	Činnost sociálního pedagoga.....	81
6.2.3	Kompetence.....	83
6.2.4	Negativa oboru	84
6.2.5	Pozitiva oboru	86
6.3	ANALÝZA DOKUMENTU O EVIDENCI	87
6.3.1	Okres Zlín.....	88
6.3.2	Okres Vsetín.....	90
6.3.3	Okres Kroměříž	90
6.3.4	Okres Uherské Hradiště	91
7	VÝSLEDKY VÝZKUMU	92
	ZÁVĚR	94
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	96
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	99
	SEZNAM PŘÍLOH.....	102

ÚVOD

Téma mé diplomové práce se nazývá Představy a skutečné uplatnění absolventů sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně v praxi. Protože se moje studium schyluje ke konci, chtěla jsem zjistit, jaké je skutečné uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně a jaké jsou představy studentů 1. ročníku bakalářského studia oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně o uplatnění sociálního pedagoga v praxi.

Cílem práce bylo objasnit nejen zájemcům a studentům oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně, ale i veřejnosti profesi sociálního pedagoga a jeho možné uplatnění v praxi.

Práce je členěna do dvou částí, teoretické a praktické. První část teorie pojednává o sociální pedagogice jako o vědní disciplíně, kapitola se zabývá vývojem a rozvojem vědní disciplíny v západních a postkomunistických zemích. Druhá kapitola se věnuje studijnímu oboru sociální pedagogika, uvádím zde, kde lze studovat tento obor a poskytnu bližší informace o vysokých školách, nabízející studijní obor sociální pedagogika. Další část teorie se zabývá profesí sociálního pedagoga, jeho kompetencím, schopnostem a problémy, které jsou spojené s výkonem pomáhajících profesí. Poslední kapitola se věnuje uplatnění a nezaměstnanosti absolventů vysokých škol. V této kapitole popisuji jednotlivé oblasti, kde se může sociální pedagog uplatnit a dotýkám se také problematiky nezaměstnanosti absolventů škol.

Praktická část je také rozdělena do kapitol. První kapitola se zabývá metodologií výzkumu. Další dvě kapitoly práce se věnují výzkumu, který byl realizován v období 20. 1. 2011 – 31. 3. 2011. Zpracování jednotlivých výzkumných technik je uvedeno v kapitole Způsob vyhodnocení. V poslední části práce si odpovídám na předem stanovené výzkumné otázky a uvádím výsledky výzkumu.

V závěru práce si zodpovídám předem stanovený výzkumný problém, dotýkám se také problematiky nejasnosti pojmu sociální pedagog a dále navrhuji řešení v rámci zlepšení úrovně povinné školní stáže.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VZNIK A ROZVOJ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY JAKO VĚDNÍ DISCIPLÍNY VE SVĚTĚ A U NÁS

Chudý (2004) uvádí, že kořeny sociální pedagogiky sahají do významu slov sociální cítění a jednání, ve smyslu charitativního, do Nového zákona a křesťanství. V současnosti všechny křesťanské i nekřesťanské církve vidí pomoc blízkému v nouzi jako ctnost a samozřejmě skutek, který je výsledkem víry a lidského rozumu. Dějiny křesťanství ukazují i na praktické pěstování této cti, důkazem toho je činnost mnohých klášterů a řádů v minulosti a současnosti.

Podle Krause et. al. (2001) byla sociální pedagogika do listopadu 1989 označována jako teorie výchovy, dnes již našla své, poměrně zřetelné vymezení jako samostatná vědní disciplína.

Kraus et al. (2001) zastávají širší pojetí sociální pedagogiky, podle kterého se tato disciplína zaměřuje nejen na problémy patologického charakteru, marginálních skupin, částí populace ohrožených ve svém rozvoji a potenciálně deviantně jednajících, ale především na celou populaci ve smyslu vytváření souladu mezi potřebami jednice a společnosti, na utváření optimálního způsobu života v dané společnosti.

Klíma (In Kraus et al., 2001, s. 13) chápe sociální pedagogiku jako obor, který se soustřeďuje na otázky pomoci při utváření optimálního životního způsobu jednotlivců, na usnadňování procesu enkulturace a socializace a řešení, formy a zdroje konfliktních interakcí mezi jednotlivcem (skupinou) a společností. A to prostřednictvím procesů výchovy, vzdělávání, organizování prostředí, řízení různých činností.

Disciplíny obsahově nejbližšími sociální pedagogice jsou sociologie výchovy, speciální pedagogika a sociální práce. Zejména se sociální prací se v mnohém překrývají, až může vzniknout dojem, že jsou totožné – obě disciplíny se totiž zabývají výchovnými aspekty ve vztahu k lidem, kteří se projevují sociálně dysfunkčně. Ale bez ohledu na to, že tento vztah skutečně není metodologicky příliš ujasněn, v zájmu lepší orientace je třeba brát v potaz fakt, že sociální pedagogika je převážně disciplína teoretická, zatímco sociální práce má těžiště v praktické intervenci a sociální péči (Kalnický, 2009).

1.1 Západní země

V Německu a zemích západní Evropy převládá konvergentní model sociální pedagogiky a sociální práce, vyjádřený někdy snahou vyhledávat zastřešující pojem pro obě disciplíny (např. „sociální studia“, „sociální záležitosti“) (Kraus et al., 2001).

1.1.1 Velká Británie

Anglický filozof, liberální politik a pedagog John Lock (1632-1704) ve svém díle *Myšlenky o výchově* (1693) zastává individuální výchovu jedince soukromým vychovatelem. Základní oblasti výchovy spatřoval ve výchově tělesné, mravní i rozumové. Podněty, které ve svém díle uvádí, jsou doposud aktuální a v jeho pojetí výchovy se odrážejí typické tendence anglosaského pedagogického myšlení.

Herbert Spencer (1820-1903) významný filozof, sociolog a pedagog popisuje ve svém spise *Výchova rozumová, mravní a tělesná* (1861) cíl výchovy jako přípravu k životu (Jůva, Jůva, 2007). Zastával myšlenku, že pouze individuálními zájmy jedince na vlastní prospěch a blahobyt je důsledkem společenského pokroku (Matoušek et al. 2007).

V Anglii se sociální problémy řeší v rámci sociální práce, převládající metodou sociální práce na počátku 20. století byla případová práce a práce s rodinou. Význačnou postavou tohoto období je Elizabeth Fryová (1780-1845), která se věnovala vězeňským ženám. Poskytovala také pomoc ženám, které byly propuštěné z věznice a pomáhala jim hledat ubytování a práci.

Před první světovou válkou se v sociální práci začínají využívat metody skupinové práce a komunitní práce. Za průkopnici je pokládána Octavia Hillová (1838- 1912), která věnovala svou pozornost chudině ve velkoměstech a snažila se o zlepšení její postavení. Zakládala výstavby zdravých bytů, dílen, klubů a hřišť (Matoušek et al., 2007).

Zakladatelky ženského hnutí pokládaly sociální práci a vznik nového zaměstnání za nástroj k emancipaci žen, to je důsledek přetrvávající feminizace povolání sociálního pracovníka (Novotná, Schimmerlingová In Matoušek et al., 2007, s. 101).

Mnoho lidí slučuje vznik sociálního státu s obdobím bezprostředně navazujícím na konec 2. světové války. V anglosaských zemích k tomuto názoru přispívá fakt, že anglický termín welfare state vznikl ve spojitosti se systémem sociálního pojištění vytvořeným lordem Wil-

liamem Beveridgem (1879-1963) v roce 1942. V období po roce 1945 prožil sociální stát skutečně velkolepý rozvoj, který někteří nazývají jako za jeho „zlatý věk“.

Soustava Beveridgova sociálního pojištění obsahovala sociální dávky i příspěvky, které byly poskytovány v jednotné výši (flat rate), aby neodrazovaly od úsilí spořit a postarat se o sebe (Večeřa, 1996).

Matoušek et al. (2007) uvádí, že v roce 1953 vytváří anglikánský kněz Chad Varah systém telefonické pomoci lidem v nouzi, který se později rozšiřuje po Evropě i zámoří pod označením linky důvěry. V období po 2. světové válce se sociální pracovníci začínají zabývat i prevencí sociálního selhání. Zaměřují se především na ohrožené děti a mládež, spolupracují s různými institucemi, jako je například městský úřad, policie.

Koncem šedesátých let dochází v západních společnostech k politickým otřesům. Mládež zkouší alternativní životní styl v komunitách (např. hnutí hippies), sociální práce je založená na posilování solidarity a odpovědnosti v občanských komunitách.

V sedmdesátých letech vzniká řada dobrovolnických organizací a to i necírkevních.

1.1.2 Německo

V 19. století je Německo charakterizované filozofickými směry, vycházející z posunu ve vědě a objevů, na jedné straně charakterizované materialismem a na straně druhé filozofií Immanuela Kanta. V období na přelomu století vystupuje do popředí překonávání subjektivity a uskutečňování objektivního mravního rozumu v dokonalém právním státě (Přadka In Chudý, Švec, 2004, s. 7).

Adolf Diesterweg (1790-1866) užil jako první pojem sociální pedagogika v díle *Rukověť vzdělávání pro německé učitele* (Chudý, Švec, 2004).

Přadka, Knotová, Faltýsková (2004) mluví o Paulu Natorpovi (1854-1924) jako o německém filozofovi, profesorovi filozofie, který na univerzitě vyučoval pedagogiku a tento svůj úkol bral velmi vážně. Kládl důraz na výchovu vůle, vypracoval svou poněkud zvláštní koncepci psychologie, zajímal se o Platóna, ale také např. o Pestalozziho – což obojí směřuje k vypracování jeho koncepce sociální pedagogiky.

V roce 1903 vydal spis *Platos Ideenlehre*, v tomto díle hledá u Platóna odpovědi na problémy společnosti a nalézá je ve výchově. Oba jsou téhož názoru, že výchova je činitel,

který je schopen zachovat společnost v základním životě schopném stavu na principech ve své době platných. Oněmi principy jsou u Platóna principy obsažené v ústavě tehdejšího státu. U Natorpa je to tzv. etický socialismus.

Idea etického socialismu zahrnuje tři hlavní teze: že etika je zde proto, aby odstranila neshody ve společenských vztazích, že už Immanuel Kant (1724-1804) v 18. století zdůraznil ideu socialismu, tj. ideu všelidské solidarity, konečně že lidstvo, také pod vlivem výchovy a této ušlechtilé koncepce morální, se bude postupně zdokonalovat.

Chudý (2004) uvádí, že se Natorp zasloužil o rozvoj pedagogiky zejména sociální a je považován za prvního teoretika.

V Německu, v církevním zaměření protestantském a především lutheránském, vykonalo mnohé hnutí nazývané pietismus. Byl to směr, hnutí, proud (v 1. polovině 18. století), který ohlašoval duchovní obnovu skrze niternou zbožnost, přísnou morálku a aktivitu zbožných laiků, avšak aktivitu zaměřenou na pomoc bližnímu, chudému, nemocnému, vyřazenému ze společnosti. Proto významné osobnosti pietismu prosluly také zakládáním škol, ústavů pro opuštěné děti a sirotky a dalších sociálních zařízení.

Klaus Mollenhauer (1928-1998) pokládá počátky sociální pedagogiky do doby pro nás zdánlivě dávné: osvícenství, německého pietismu a ve státní ekonomice tzv. merkantilismu. V jeho pojetí patří pod pojem sociální pedagogiky jak praxe, tj. jednotlivé druhy pečovatelských, výchovných, či ochranných zařízení a společenské iniciativy a činnosti směřující k řešení problému, tak oblast teoretická, která se stará především o pojmosloví, systém a výzkumné metody (Přadka, Knotová, Faltýsková, 2004).

Ve svém díle *Úvod do sociální pedagogiky* z roku 1964 tvrdí, že úkolem sociální pedagogiky je vytvářet rovnováhu mezi požadavky jedince a strukturou nároků společnosti (Kraus, 2008).

Širší vnímání pedagogiky vidíme u Johannese Schillinga (1828-1910), který chápe roli předškolní pedagogiky, mimoškolní pedagogiky a pedagogiky volného času jako další pole působení sociální pedagogiky (Chudý, Švec, 2004).

Dále Schilling tvrdí, že jde o tzv. pozitivní pedagogiku zaměřenou na pomoc ke své pomoci a rozvoj vlastní osobnosti (individuální funkce) a zlepšení životních společenských podmínek (společenská funkce) (Schilling In Kraus et al., 2001, s. 12).

Kraus et al. (2001) popisuje současný předmět sociální pedagogiky v Německu, kde je sociální pedagogika slučována se sociální pomocí specifickým kategoriím obyvatel, především dětí a mládeže. Je toho názoru, že právě v souvislostech s chudobou, nezaměstnaností, přistěhovalectvím apod. vznikají specifické výchovné problémy. Takto např. charakterizuje sociální pedagogiku H. Marburgerová (In Kraus, 2008, s. 14) pojednává o sociálně potřebných skupinách na okraji společnosti (např. nezaměstnaní, přistěhovalci).

1.2 Postkomunistické země

Po r. 1949 byla sociální pedagogika (stejně jako ve všech zemích tzv. východního bloku) označena za buržoazní směr, který je cizí nakupujícímu socialismu (Kraus, 2008).

Přadka, Knotová, Faltýsková (2004, s. 21) popisují situaci dnes postkomunistických zemí, mezi které mimo jiné patří i Česká republika a Polsko: *„Rokem 1948 začíná poměrně dlouhá epocha vlády jedné strany a jedné ideologie. O sociálních problémech se zpočátku předpokládalo, že přestanou existovat a i když se ukázala naivita těchto názorů, nebyly ani později sociální problém oficiálně přiznávány. Pedagogika se začala věnovat především problémům školní výchovy, sociologie byla považována za podezřelou vědní disciplínu a sociální práce se v podstatě zredukovala na byrokratické přerozdělování finančních dávek. Teorie sociální pedagogiky nebyla rozvíjena, pouze se objevily ojedinělé pokusy zkoumat vlivy prostředí v rámci psychologie.“*

V bývalé ČSFR byla sociální pedagogika pojmána jako univerzální, relativně velkorysá, opírající se o téměř výlučný monopol státu v této oblasti. Vylučovala ostatní subjekty ze sociální politiky. Podporovala spíše pasivní chování a postoje obyvatel (Brdek, Jírová, 1998).

Stát se stal v zemích tzv. socialistického bloku jediným ručitel a poskytovatelem sociálních dávek a služeb i realizátorem velkých sociálně politických opatření (Krebs et al., 2005).

1.2.1 Polsko

Wroczyński (1968) tvrdí, že o vývoj sociální pedagogiky v Polsku se velmi zasloužil Ludwik Krzywicki (1859-1941). Krzywicki se přímo zapojuje do kulturního a společenského života, a tak měl velký vliv na mnohé oblasti polského života. Nejvíce mu však vděčí oblast osvěty a výchovy. Krzywicki totiž vytvořil v díle *Také budou vaše cesty* vzor osobnosti

mladé generace a v povídce *Systemy wykształcenia i o wykształceniu ogólnym* (pozn. *Systemy vzdělávání a všeobecné vzdělání*) uložil zásady osvětového systému. Polské mládeži vytýčil morální příkaz: ustavičně se zdokonalovat, zaručovat se na důležité společenské úlohy a vytrvale, houževnatě je uskutečňovat. Tato nová Óda na mladost silně zdůrazňovala činitele sebezdokonalování a sebvzdělávání jako jediný způsob utváření hodnotné a tvořivé osobnosti.

Rozsáhlý systém výchovy v ústavech vytvořil Janusz Korczak (Henryk Goldzmit, 1878-1942), lékař, pedagog, reformátor výchovy, vynikající pedagogický esejista. Korczakův systém výchovy v dětských domovech byl podložený dlouholetým pozorováním, které uskutečňoval v něm vedeném Domově pro sirotky, potom v Našem domově ve Varšavě. Výsledky pozorování se staly základem organizování života v ústavech, které vedl, a materiálem pro zajímavé knížky (např. *Jak milovat dítě* (1920), *Právo dítěte na úctu* (1929)) a články o výchově dítěte.

Korczak se distancuje od pedocentrických iluzí o ideální dobrotě dítěte. Aby vychovávatel mohl účinně postupovat, musí si uvědomovat hranice a možnosti výchovy. Jeho hlavní úlohou je formovat v dítěti schopnost sebehodnocení a sebekontroly.

Jak uvádí Kraus et al. (2001) v Polsku je hned po válce založena první katedra pedagogiky pod vedením významné odbornice Heleny Radlińskiej v Lodži.

Radlińska (1879 – 1954) obětovala vypracováním základů sociální pedagogiky několik desetiletí své činnosti na rozličných místech. Systematickým bádáním a studii v oblasti sociální pedagogiky se začala zabývat, když jí pověřili k vedením studia sociálně-osvětové práce Svobodné polské vysoké školy. Z tohoto období pochází Radlińskiej hlavní práce, v kterých hlásala svoje pedagogické credo a zaměřovala se na zpřesnění problematiky a metodologie sociální pedagogiky.

Poukazuje zejména na souvislosti mezi plánovitou výchovnou činností a vlivy prostředí. Prostor jako souhrn vývojových podmínek a podnětů vymezuje účinnost všech výchovných činností.

Sociální pedagogika Heleny Radlińskiej patří k nejzajímavějším pedagogickým koncepcím meziválečného dvacetiletí a i dnes je předmětem živého zájmu pedagogických kruhů, o čem svědčí kromě jiného i nové vydání jejich děl např. *Pedagogika społeczna* (pozn. *Sociální pedagogika*) (Wrocyński, 1968).

Po roce 1950 byla katedra pedagogiky sice rovněž oficiálně zrušena, stejně jako všechna ostatní pracoviště sociální pedagogiky, avšak hned v roce 1957 (po Stalinově smrti) byl uskutečněn první sjezd sociálních pedagogů, utváří se sociální pedagogika jako obor, zakládá se katedra sociální pedagogiky na univerzitě ve Varšavě (pod vedením Ryszarda Wroczyńskiego) a postupně také na dalších vysokých školách. Ještě před rokem 1990 bylo v Polsku více jak deset samostatných pracovišť sociální pedagogiky. Ve srovnání s námi je to podstatný rozdíl.

Ryszard Wroczyński (1909-1987) ve svém díle *Sociálna pedagogika* (1968) vidí podstatu sociální pedagogiky v rozboru všech výchovných vlivů v prostředí a organizování těchto vlivů ve směru hodnotných podnětů a kompenzace nežádoucích.

V Polsku se začala vyvíjet oblast sociální práce na bázi sociální pedagogiky, sociální pedagogika je považována za metodologický základ a důsledkem je, že se sociální práce studuje jako jedna ze specializací sociální pedagogiky (Kraus et al., 2001).

1.2.2 Česká republika

Počátky naší sociální pedagogiky jsou vázány se jménem Gustava Adolfa Lindnera (1828-1887), byl prvním pedagogem filozofie a pedagogiky na Karlově univerzitě v Praze. Napsal mnoho prací z filozofie, pedagogiky a sociální psychologie. Dílo *Pedagogika na základě nauky o vývoji přirozeném, kulturním a mravním* (1888) je nejdůležitější dílo pro rozmach sociální pedagogiky u nás. V této práci poprvé použil termín sociální pedagogika a prezentuje zde své názory na sociální funkci výchovy. Kládl důraz na společenské poslání výchovy, tedy na výchovu člověka připraveného pro život společenský, nikoliv jenom pro konkrétní povolání a určitou profesionální roli. Snažil se také o zpřísnění školy a dostupné vzdělání pro všechny (Kraus, 2008).

Podle G. A. Lindnera má vliv při výchově nejen činnost pedagoga, ale i jiné okolnosti. Jedná se o přírodní a společenské podmínky. Celou pedagogiku se snažil postavit na širším společenském základně. Tyto názory nalezneme v jeho různých pracích, z nichž snad nejuceleněji se objevují ve *Všeobecném vychovatelství* z roku 1878. Další významnou prací je spis s názvem *Pedagogika na základě nauky o vývoji přirozeném, kulturním a mravním* vydaným již posmrtně v roce 1888. Vymezuje vlastní pojetí výchovy, třídí vlivy prostředí a také charakterizuje jejich působení (Přadka, Knotová, Faltýsková, 2004).

Chudý (2004) tvrdí, že v našich poměrech, teda v poměrech Rakouska-Uherska a později Československa to byl především Tomáš Garrigue Masaryk (1850-1937), který udržoval spojení s duchovným světem Evropy a též Německa. J. Tvrďý ve svojí publikaci (In Švec, Chudý, 2004, s. 7) vystihuje život Masaryka jako život pod různými vlivy, ale filozofie mu ukazovala cestu k praxi, a to se snažil přetransformovat i svým spoluobčanům. Do popředí se tak dostává, v jeho dílech, problém etiky. Z toho jasně vyplývá, že Masaryk sa zabýval i sociálními otázkami doby a společnosti v pojetí mravní nápravy a socializací společnosti.

V roce 1881 Masaryk napsal spis *Sebevražda*, ve kterém uvádí, že sebevražednost dosahovala v Evropě až k 50 000 případů. Filozoficko-psychologickou příčinu vidí v přílišném emancipování člověka od boha. Příčinu také přisuzuje alkoholismu, národnostnímu útlaku, nerovnoprávnosti žen jak v práci, tak v rodinách (Přadka, Knotová, Faltýsková, 2004).

Masarykův žák František Drtina (1861-1925) ve svém díle *Ideály výchovy*, chápe sociální otázky v následujícím významu: „nerodí sa človek sebe samému, ale Bohu a ľuďom, bliž-nemu svojmu, tj. spoločnosti pokoleniu ľudskému, aby službou bola pomoc iným ľuďom viac ako sebe“ (In Chudý, Švec, 2004, s. 8).

Tyto studie dokazují, že autoři té doby se zabývali problematikou nejen individuální, ale i problematikou sociální jako její protiklad a uvědomovali si chápání sociálních problémů.

Termín sociální má však mnoho významů. U Masaryka je to protiklad individualizmu vy-jádřený pojmem socializmus, altruizmus v křesťanském pojetí. Průnikem těchto teorií a studií nám vychází definování pojmu sociální jako nesobeckost, lidství, vzájemná pomoc, humanita (Chudý, Švec, 2004).

Otakar Kádner (1870-1936) pojednává blíže o pietistickém školství ve svých *Dějínách pe-dagogiky*. V dalším díle *Základy obecné pedagogiky* uvádí, že je jen jedna pedagogika, jež je zároveň individuální a sociální (Přadka, Knotová, Faltýsková, 2004).

O sociální pedagogice na našem území nás upozorňuje studie Inocence Arnošta Bláhy (1879-1960) v období první republiky (Chudý, Švec, 2004). Svou prací s názvem *Sociologie dětství* přináší nové názory na součinnost pedagogiky a sociologie. Má podíl na vyme-zování předmětu a obsahu sociologie výchovy, zkoumá výchovné skutečnosti, vlivy společenského prostředí, usiluje o organizování prostředí pokud možno nejvhodnějším způsobem, aby bylo dosaženo výchovného ideálu (Bláha In Přadka, Knotová, Faltýsková., 2004, s. 20).

Významný přínos má také práce Stanislava Velinského (1899-1991) *Individuální základy sociální pedagogiky* (Chudý, Švec 2004). Pátrá po definice sociální pedagogiky, zamýšlí se nad obsahem a metodami. Rozdíl mezi pedagogikou a sociální pedagogikou však nenachází. Tvrdí, že pedagogika se věnuje výchově jako jevu společenskému a škola je institucí společenskou. Individuum samo celým svým nitrem je vlastně bytostí sociální, závislou na společnosti, ale i v projevech jedinečných, uměleckých, vědeckých, národních a kulturních vůbec. Sociální výchova znamená zajistit si všechny vlivy všech společenských institucí, neboť se vzájemně doplňují, což je pro úplnou výchovu nezbytně nutné (Velinský In Přadka, Knotová, Faltýsková 2004, s. 21).

Podle Krause et al. (2001) po 2. světové válce zmizela sociální pedagogika, hlavní příčinou byla její těžká vazba na sociologii. Celá problematika sociální pedagogiky se jeví ve struktuře pedagogických disciplín přebytečná. O. Chlup se jako jediný v té době snažil alespoň o vymezení sociální pedagogiky ve svém díle *Pedagogika..*

Chudý (2004) upozorňuje na tehdejší stav pracovišť. U nás neexistovalo samostatné pracoviště a nevzniklo žádné dílo zabývající se jen problematikou sociální pedagogiky.

Šedesátá léta přináší oživení sociologie a objevuje se také pojem sociální pedagogika. Zůstává se však jen při pojmu. Rozvoj sociální pedagogiky jako samostatné vědní disciplíny stagnuje až do roku 1990. Všechny sociální souvislosti jsou řešené v rámci sociologie výchovy.

Polistopadový vývoj sociální pedagogiky je možné označit slovem chaotický. Sociální pedagogika hledá pojmový aparát, metodologii, ale kvůli slabé zakotvenosti v minulosti je to spíše hledání svého místa.

Současnost nalézá sociální pedagogiku v hledání způsobů, jak ovlivňovat ostatní, zejména děti a mládež, aby byly připravené na život ve společnosti, vyrovnaly se s životními situacemi a problémy doby a společnosti. Vzhledem k tomu, že pedagogika jako věda dospěla k názoru, že výchova je jev sociální, objevuje se tu otázka, zda celá pedagogika není jen pedagogikou sociální.

2 SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA JAKO STUDIJNÍ OBOR

Průcha (2009) nahlíží na sociální pedagogiku jako na obor, který je poměrně mladý. Rozvoj české sociální pedagogiky lze zaznamenat po roce 1990. V současné době má k dispozici obor sociální pedagogika dostatek materiálu, poznatků i odborné zázemí k tomu, aby se mohl zřetelně prohlašovat jako studijní obor i jako pedagogická disciplína s vlastním předmětem, cíli, funkcemi a obsahem.

V České republice se nachází 5 vysokých škol, kde lze studovat obor sociální pedagogika a získat magisterské vzdělání.

V hlavním městě Praha nalezneme Karlovu Univerzitu, kde se obor sociální pedagogika vyučuje na Filozofické fakultě. Ve městě Hradec Králové, lze také získat magisterský titul v oboru sociální pedagogika na Univerzitě Hradec Králové, na Pedagogické fakultě. I v jihomoravském kraji, v městě Brno je možnost studovat obor sociální pedagogika na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity. Další vysoká škola, která nabízí obor sociální pedagogika je Pedagogická fakulta na Ostravské univerzitě. Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně lze také studovat obor sociální pedagogika a získat magisterský titul.

V dalších podkapitolách uvádím blíže fakulty univerzit, na kterých nalezneme studijní obor sociální pedagogika. Jedná se o fakulty Karlovy Univerzity v Praze, Masarykovy Univerzity v Brně a Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Dále charakterizují studium a profil absolventa určitého oboru. Seřazení fakult vysokých škol je podle data zřízení (od nejstarší po nejmladší).

2.1 Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Filozofická fakulta nabízí nejvíce humanitních oborů v České republice. Je jedinou evropskou fakultou, nabízející studium všech jazyků členských zemí EU. Fakulta zaměstnává sedm set vynikajících pedagogů a vědeckých pracovníků. O této fakultě můžeme mluvit jako o nejvýznamnější české, humanitně orientované vzdělávací instituci. Svými novými objevy a myšlenkami pokračuje v několikasetleté tradici (Chundelová, 2008).

2.1.1 Charakteristika studia a profil absolventa oboru pedagogika na FFUK

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze nabízí 17 studijních programů. Jedním z programů je program pedagogika, na kterém lze studovat prezenčně i kombinovaně magisterský obor pedagogika. Studium trvá 5 let.

Fakulta také poskytuje možnost studovat navazující magisterský obor pedagogika v prezenční i kombinované formě, který trvá 2 roky.

2.1.2 Charakteristika studia oboru pedagogika

Cílem oboru pedagogika je připravit své absolventy na odbornou činnost v oblasti pedagogických věd. Tento cíl uskutečňuje prostřednictvím studia věd o jeho výchově včetně historického a metodologického aspektu a prostřednictvím praxe. První studijní fáze je zaměřena na studium propedeutických (filozofie, antropologie, informatika, cizí jazyk) a základních pedagogických disciplín: obecná pedagogika, dějiny pedagogiky, teorie výchovy, didaktika, srovnávací pedagogika, metodologie, psychologie a sociologie. Druhý cyklus studia nabízí svým studentům individuální profilace. Student si volí dvě ze čtyř specializací: školní pedagogika, pedagogické poradenství, sociální pedagogika a pedagogika osobnostně sociálního rozvoje.

Specializace školní pedagogika se zaměřuje na získání odborových předpokladů k profesi školního pedagoga. Specializace pedagogické poradenství připravuje absolventy na poradenskou činnost ve škole a tzv. pomáhajících institucích. Specializace sociální pedagogika poskytuje nástroje k řešení aktuálních výchovných a sociálních problémů. Specializace pedagogika osobnostně sociálního rozvoje směřuje studenty k poznání teorie, metod a technik rozvoje osobnosti, k sebepoznání a k seberegulaci, k orientaci v sociálních rolích.

2.1.3 Profil absolventa oboru pedagogika

Absolvent oboru pedagogika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy má možnost uplatnění jako učitel pedagogiky na SŠ, pedagog v institucích celoživotního vzdělávání, v poradenských institucích, ve výchovných zařízeních, ve veřejné správě (oddělení péči o rodinu a děti, oddělení sociální prevence), v krizových a konkrétních centrech, v probační a mediální službě, ve vězeňství (Studijní programy a obory, 2011).

2.2 Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Pedagogická fakulta si stanovila jako hlavní úkol vzdělávat učitele pro mateřské školy, základní školy a v některých oborech i pro střední školy. Fakulta také poskytuje možnost studia v oborech speciální a sociální pedagogika. Skladbou studijních programů doplňuje celoživotní vzdělávání, které svými rozšiřujícími programy i krátkodobými kurzy reaguje na poptávku pedagogické praxe. Na fakultě je zaregistrováno více než šest tisíc studentů a tisíc účastníků celoživotního vzdělávání (Kdo jsme, 2009).

2.2.1 Charakteristika studia a profil absolventa

Na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity nalezneme navazující magisterský studijní program pedagogika v prezenční i kombinované formě.

Studijní obory sociální pedagogika a poradenství a sociální pedagogiky a volný čas lze studovat prezenčně. Studijní obor sociální pedagogika je v kombinované formě. Doba studia těchto studijních oborů je 2 roky.

2.2.2 Prezenční obor sociální pedagogika a poradenství

V následujících podkapitolách uvádím charakteristiku prezenčního studia sociální pedagogiky a poradenství a profil absolventa sociální pedagogiky a poradenství.

2.2.2.1 Charakteristika studia sociální pedagogika a poradenství

Navazující magisterské studium sociální pedagogiky a poradenství je uskutečňováno v prezenční formě. Je učené pro absolventy bakalářského studia vysokých škol oboru sociální pedagogika, dále absolventům bakalářského studia oboru pedagogického zaměření (např. pedagogika, andragogika, speciální pedagogika), případně také absolventům bakalářského studia učitelství ZŠ a SŠ. Studium má teoreticko-aplikační charakter, skladba jednotlivých disciplín nabízí obě individuální profilace studia: poradenskou profilaci a pedagogickou profilaci (s andragogickým akcentem).

2.2.2.2 Profil absolventa oboru sociální pedagogika a poradenství

Studium umožní absolventům uplatnit se v poradenských, pedagogických, řídicích a výzkumných rovinách sociálně pedagogické a poradenské práce (Studijní obor sociální pedagogika a poradenství, 2009).

2.2.3 Prezenční obor sociální pedagogika a volný čas a kombinovaný obor sociální pedagogika

Webové stránky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity uvádí stejnou charakteristiku i profil absolventa (uplatnění) u prezenčního oboru sociální pedagogika a volný čas a kombinovaného oboru sociální pedagogika.

2.2.3.1 Charakteristika studia

Studium je určeno pro absolventy bakalářského stupně studia programu pedagogika, speciální pedagogika a příslušných oborů sociálně pedagogického zaměření. Pro studium se předpokládá osobnostní předpoklady pro práci s lidmi, komunikativní dovednosti korepondující s perspektivou vykonávat profesi sociálního pedagoga v primární, sekundární i terciární sféře sociální intervence; fyzická a mentální způsobilost pro zvládání mezních situací v sociálně pedagogické praxi.

Předpokladem navazujícího magisterského studia sociální pedagogiky je znalost cizího jazyka (angličtiny nebo němčiny) (Studijní obor sociální pedagogika a volný čas, 2009; Studijní obor sociální pedagogika, 2009).

2.2.3.2 Profil absolventa

Absolvent magisterského studia je schopen pozitivního působení na rozvoj dětí a mládeže, které vede po stránce hodnotové a významnou měrou se podílí na utváření a výchovně sociálních vztahů a postojů jako motivačních zdrojů pro zdravý životní způsob a utváření smyslu života. Mezi objekty jeho působení patří také dospělá populace, zejména ve vztahu k seniorům a sociálně znevýhodněným skupinám. Významným prostředkem pro vlastní edukační činnosti je spektrum volnočasových edukativně stimulačních aktivit, které jsou doplňovány koncepčně organizačními strategiemi, které zahrnují především oblast prevence sociálně patologických jevů. Vzhledem k hlubšímu studiu problematiky sociální pedagogiky lze soudit, že absolventi tohoto oboru budou schopni vytvářet projekty nových pe-

dagogicko-psychologických koncepcí, které budou hledat nové vize a perspektivy v oblasti volnočasové a sociální pedagogiky (Uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika a volný čas, 2009; Uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika, 2009).

2.3 Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

1. 1. 2007 byla založena Fakulta humanitních studií (FHS) jako samostatná fakulta. Svou výjimečnost fakulta zakládá na jedinečnosti studijních programů – filologických, pedagogických a zdravotnických. Touto profilací je FHS jedinou vzdělávací institucí svého druhu na Jihovýchodní Moravě a v příhraničních oblastech Slovenska. V letošním akademickém roce studuje na fakultě 3 500 studentů (Profil fakulty, 2010).

2.3.1 Charakteristika a profil absolventa oboru sociální pedagogika FHS na UTB

Navazující magisterský obor sociální pedagogika studijního programu pedagogika lze studovat prezenčně i kombinovaně na Ústavě pedagogických věd Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Studium trvá 2 roky.

2.3.1.1 Prezenční navazující obor sociální pedagogika

V následujících podkapitolách se věnuji charakteristice prezenčního navazujícího studia oboru sociální pedagogika a profilu absolventa oboru sociální pedagogika.

2.3.1.1.1 Charakteristika studia

Studijní obor se zaměřuje na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, na výzkumu a vývoji v sociální pedagogice a na zvládnutí její aplikace v tvůrčích a řídicích činnostech. Studium je rozvrhováno dostatečně komplexně s ohledem na uplatnění na trhu práce. Obsah studia vychází z širšího pojetí sociální pedagogiky, které klade důraz na studium, chápání a ovlivňování sociálních systémů a jejich organizace na státní, regionální a místní úrovni.

2.3.1.1.2 Profil absolventa

Absolvent si osvojuje klíčové kompetence, které vyplývají ze současného pojetí sociální pedagogiky: profesně oborové, sociálně pedagogické, diagnostické, intervenční, komunikační, řídicí a osobnostně kultivující. Absolvent je schopen aplikovat teoretické poznatky

společenskovedních disciplín v praxi, používat metody výzkumu, řídit práci v organizaci a orientuje se ve všech oblastech sociálně pedagogické činnosti a chápe jejich význam pro sociokulturní kontext ČR.

2.3.1.2 Kombinovaný navazující obor sociální pedagogiky

Dále uvádím charakteristiku kombinované formy studia oboru sociální pedagogika a profil absolventa oboru sociální pedagogika.

2.3.1.2.1 Charakteristika studia

Obsah studia navazuje na bakalářský studijní program sociální pedagogika a rozšiřuje společenskovední znalosti studentů. Cílem je poskytnout studentům vzdělávání nezbytné pro kvalifikovaný výkon profesní činností směřujících především k manažerským, poradenským a dalším specializovaným funkcím v sociálně pedagogické oblasti.

2.3.1.2.2 Profil absolventa

Absolvent je schopen propojovat teoretické poznatky společenskovedních disciplín a aplikovat je v praxi, dokáže řídit sociálně pedagogické činnosti v organizaci, orientuje se v metodách výzkumu, které využívá při praktických činnostech. Absolvent má ucelenou představu o sociálně pedagogické činnosti a jejím dosahu v rámci sociokulturního kontextu ČR a EU (Haburajová Ilavská, 2007).

2.4 Srovnání

Pokud bychom chtěli srovnat uvedené fakulty a jejich chápání oboru sociální pedagogika, zjistili bychom, že každá fakulta sice řadí obor sociální pedagogika pod stejný studijní program pedagogika. Ale odlišně chápe uplatnění absolventů tohoto oboru.

3 PROFESE SOCIÁLNÍHO PEDAGOGA

Pojem profese Chudý (2004) chápe jako základ profesionální aktivity, předcházející dlouhodobou teoretickou přípravou. Podle něj je profesní povolání založené na vyšší kvalifikaci, na vědomostech a zručnosti profesionální autority. Profese také zahrnuje etický kódex .

Kraus et al. (2001) vysvětluje pojem etický kodex jako formální součást slibu před nástupem do praxe, neformální se pak vytváří uvnitř profese jako závazek orientovaný k prosazování veřejného blaha.

Všechny pomáhající profese nelze konat s úspěchem, aniž by přitom nebyly dodržovány určité etické zásady. Takováto povolání vyžadují ještě něco navíc než jenom znalost, zkušenosti a dovednosti. Dalšími předpoklady pro výkon pomáhající profese je ryzost charakteru, mravní čistota a vědomí odpovědnosti vůči vyššímu mravnímu řádu (Halík In Jankovský, 2003, s. 157-158).

Chceme-li se zabývat charakteristice profese sociálního pedagoga, je třeba se vypořádat se základním pojetím této profese a hlavně poukázat v první řadě na jedno základní úskalí. Celá tato charakteristika je víceméně modelem dané profese. Stále se tedy v praxi setkáváme s tradičním označením vychovatele přesto, že v některých případech toto označení není nejvhodnější. Jeho práce je sice blízká profesi učitele, psychologa, psychoterapeuta, ale v žádném případě je nenahrazuje.

Hlavní funkce sociálního pedagoga lze v zásadě vystihnout dvěma oblastmi: činnosti integrační a činnosti rozvojové. Jde-li o funkci integrační, pak se tyto činnosti vztahují na osoby, jež potřebují odbornou pomoc a podporu. Stojí-li v popředí funkce rozvoje, pak jde o zabezpečení žádoucího rozvoje osobnosti ve směru správného životního stylu, hodnotného a užitečného naplnění volného času, což v sobě pojímá moment prevence a týká se prakticky celé populace (Kraus et al., 2001).

Klíma (In Kraus et al., 2001, s. 34) vnímá sociálního pedagoga jako specializovaného znalce vybaveného teoreticky, prakticky a koncepčně pro cílevědomé působení na osoby a sociální skupiny především tam, kde životní způsob, životní praxe těchto jedinců či sociálních skupin lze charakterizovat destruktivním či nekreativním způsobem uspokojování potřeb a vytváření vlastní identity.

3.1 Kompetence sociálního pedagoga

Kraus et al. (2001) chápe kompetence jako požadavky, které pojímají určitý soubor vědomostí, jisté spektrum praktických (sociálních) dovedností, určitou profesionálně etickou identitu.

V první řadě se jedná o vědomosti širšího společensko-vědního základu (obecné pedagogiky, psychologie, sociologie, filozofie) včetně vědomostí z oboru biomedicínské (biologie člověka, somatologie, zdraví a nemoc), z oblasti sociální politiky, práce, práva. Vědomostní výbava musí dále obsahovat speciální znalosti (sociální pedagogika, pedagogika volného času, teorie komunikace, metody sociálně výchovné práce). A v poslední řadě pak vědomostní profil doplňují poznatky z problematiky managementu, personalistiky, příp. teorie některé zájmové oblasti.

Základem dovedností je výbava v oboru sociální komunikace, diagnostiky (prostředí i jedince), vedení dokumentace, využívání metod sociálně pedagogické prevence i terapie, ale také dovednosti asertivního řešení problémů, tvorby projektů a v neposlední řadě také dovednosti v určitých zájmových oblastech.

Vědomosti a dovednosti je třeba doplnit nároky na vlastní osobnost, a to nejen po stránce psychické, ale podstatné jsou i jisté fyzické dispozice. Jako specifické požadavky na psychiku lze uvést především vnímavost pro různé životní situace, různé prostředí, celkovou vyrovnanost, také vlastnosti jako je trpělivost, sebekontrola a další morální požadavky. Za velmi potřebnou lze pokládat schopnost kreativity, asertivního jednání, originality a celkové aktivity.

Richter (In Belz, 2001, s. 166) mluví o klíčových kompetencích, které obsahují celé spektrum kompetencí přesahujících hranice jednotlivých odborností. Zahrnují schopnost člověka chovat se přiměřeně situaci, v souladu sám se sebou, tedy jednat kompetentně. Rovina kompetencí je charakteristická tím, že různé velmi komplexní schopnosti působí společně.

Potenciálem k disponování kompetencemi je individuální kompetenci k jednání. Ta se rozvíjí ze spolupůsobení sociální kompetence, kompetence ve vztahu k vlastní osobě a kompetence v oblasti metod. To, jak je přitom která kompetenční oblast výrazná, je ryze individuální.

Belz (2001) rozumí sociální kompetence jako schopnost týmové práce, kooperativnost, schopnost čelit konfliktním situacím, komunikativnost. Kompetencí ve vztahu k vlastní osobě chápe jako kompetentní zacházení se sebou samým, být svým vlastním manažerem, schopnost reflexe vůči sobě samému, vědomé rozvíjení vlastních hodnot a lidského obrazu, schopnost posuzovat sám sebe a dále se rozvíjet. A v neposlední řadě kompetence v oblasti metod pojímá plánovitě, se zaměřením na cíl uplatňovat odborné znalosti, vypracovávat tvořivé, neortodoxní řešení (jít mimo vyšlapané cesty), strukturovat a klasifikovat nové informace, dávat věci do kontextu, poznávat souvislosti, kriticky přezkoumávat v zájmu dosažení inovací, zvažovat šance a rizika.

3.2 Schopnosti sociálního pedagoga

Belz (2001) dále rozděluje určité kompetence na jednotlivé schopnosti požadované v praxi, které se dále dělí na dovednosti.

3.2.1 Komunikace a kooperace

Komunikace a kooperace jako schopnost vědomě komunikovat a aktivně tvůrčím způsobem přispívat ve skupinových procesech.

Komunikativnost označuje připravenost a schopnost jedince vědomě a harmonicky komunikovat, tzv. vypovídat o sobě ostatním co nejjasněji a nejsrozumitelněji, vědomě ostatním naslouchat, umět rozlišit potřebné od nepodstatného, být vstřícný k potřebám jiným a úzkostlivě dbát neverbálních signálů.

Mikulaščík (In Mikulaščík, 2008, s. 144) tvrdí, že reflektivní a empatické naslouchání je nejvhodnější způsob, jak naslouchat pocitům, jak rozumět druhému člověku a jak dávat zpětnou vazbu a reagovat. Jako posluchač musí sociální pedagog odsunout vlastní pocity a vžít se do pocitů toho, kdo se mu svěřuje. Jedná se o poslouchání nejen ušima, ale i očima a srdcem.

Schopnost empatie je závislá na vývojové úrovni osobnosti, na zkušenostech, na množství vztahů, které na jedince působí, na vzorech chování. Není to stálá vlastnost, v průběhu života se může různým způsobem měnit.

Belz (2001) chápe kooperativnost jako připravenost a schopnost jedince podílet se aktivně a zodpovědně na skupinových pracovních procesech, tzn. poskytovat své vědomosti, být

vstřícný k ostatním a uznávat jejich představy a názory, respektovat dohodnutá „pravidla hry“ a neztrácet ze zřetele společný cíl.

3.2.2 Schopnost řešit problémy, kreativita

Řešení problémů a tvořivost jako schopnost poznávat problémy a odpovídajícím způsobem je tvořivě řešit.

Schopnost řešit problémy a kreativita značí připravenost a schopnost jedince ujmout se v přiměřeném rozsahu odpovědnosti nebo spoluodpovědnosti, zpracovávat samostatně informace, plánovat výsledky, zaznamenávat a shrnovat, systematicky postupovat a prozíravým myšlením optimalizovat průběh prací.

Znamená to také být otevřený k poznávání nových a originálních postupů a řešení vyskytujících se problémů. Být přístupný k neobvyklým řešením, umět rozpoznávat problémy a rozčlenit je na dílčí problémy, pátrat a nalézat alternativní řešení, dílčí řešení smyslu plně slučovat v celkové řešení a znát optimální postupy vedoucí k cíli (Belz, 2001).

Podle Švece (1998) je velice pozoruhodné všimnout si odlišností ve způsobech řešení problémů odborníky a začátečníky v daném oboru. Odborníci si pamatují mnohem více postupů řešení než začátečníci. Profesionálové si totiž tyto způsoby řešení vytvořili mnohaletým tréninkem. Hlavní rozdíl je v tom, že odborníci v problémové situaci řešení „vidí“ a jednají podle určitých zásad, zaměřují se na podstatu problému. Naopak nováčci mají sklon přistupovat ke stejnému problému z hlediska jeho nepodstatných, povrchních rysů.

3.2.3 Samostatnost a výkonnost

Belz (2001) pojímá samostatnost a výkonnost jako schopnost samostatně plánovat, provádět a kontrolovat průběh prací a jejich výsledky.

Samostatnost a výkonnost označuje umění a schopnost jedince vyvíjet vlastní iniciativu, pracovat soustředěně, vědomě a vytrvale na nějakém úkolu, vědět o svých přednostech a slabých stránkách a umět se produktivně vypořádat s kritikou.

Měl by pracovat cílevědomě, soustředěně a plánovitě, snažit se samostatně o získání informací a o cesty k řešení, zastávat vlastní názory i proti názorům ostatních, být schopný přijmout kritiku, převzít odpovědnost a využít daných možností.

3.2.4 Odpovědnost

Odpovědnost jako schopnost přijmout v přiměřeném rámci spoluodpovědnost.

Schopnost nést odpovědnost označuje připravenost a ochotu jedince ujmout se odpovědnosti nebo spoluodpovědnosti v přiměřeném rámci, vědět, jak odhadnout důsledky vlastního způsobu jednání, z odborného hlediska dokázat rozeznat význam důvěryhodného, spolehlivého jednání, a svou pohotovostí k pracovnímu nasazení a smyslem pro kvalitu pozitivně ovlivňovat výkony týmu.

Znázorňuje člověka, který je schopen identifikovat se s úlohou, před kterou je postaven, naplňovat ji vědomě a spolehlivě, zasazovat se za druhé, dokázat odhadnout možné důsledky vlastního jednání pro ostatní a chovat se tudíž s vědomím jistoty, kolegiálně a vhodně vůči okolí a také předkládat problémy k projednání a naléhat na jejich vyjasnění (Belz, 2001).

3.2.5 Schopnost přemýšlet a učit se

Přemýšlení a učení jakožto schopnost dále rozvíjet proces vlastního učení a myslet v souvislostech a systémově.

Schopnost přemýšlet a učit se vypovídá o tom, že jedinec je připraven a má sílu dále vyvíjet svou způsobilost k učení, myslet v souvislostech a systémově. Ovládá svůj přístup k učení, dále jej rozvíjí a s ohledem na mezery ve vlastních vědomostech a problémům s učením, je pobízen zvědavostí a zaujetím, snaží se dostat k novým zdrojům informací a smysluplně jich využívat.

Být schopen rozeznat mezi důležitým a nedůležitým a poznávat příčiny a vzájemné souvislosti vlivů i u složitých věcných obsahů, a může tedy spojovat nové vědomosti s tím, co už umí, takže v budoucnu bude také schopen smysluplně je aplikovat i na nové vědné obsahy (Belz, 2001).

3.2.6 Schopnost zdůvodňovat a hodnotit

Argumentace a hodnocení jakožto schopnost věcně posuzovat a kriticky hodnotit vlastní, společné i cizí způsoby práce a výsledky.

Schopnost zdůvodňovat a hodnotit znamená připravenost a způsobilost jednotlivce věcně a systematicky zdůvodňovat a posuzovat výsledky vlastní práce, společné pracovní výsled-

ky skupiny a také cizí výsledky, využívat přitom přiměřené kritéria a měřítka hodnot a připisovat jim adekvátní váhu, vědět jak výsledky systematicky shrnovat a dostat se tak do situace, kdy pracuje samostatně na základě vlastních rozhodnutí a zdůvodnění a vyžaduje zdůvodnění u vyjádření hodnocení ostatních (Belz, 2001).

3.3 Problémy spojené s výkonem pomáhajících profesí

Jankovský (2003) uvádí, že výkon pomáhajících profesí může být slučován s celou řadou obtíží, problémů a zklamání. Pomoc druhým vyžaduje od těch, kteří pomoc poskytují určité osobnostní dispozice, vzdělání a mnohdy i ochotu přinášet oběti.

Poměrně náročné požadavky na pomáhající profese mohou znamenat pro některé pracovníky nepřiměřenou zátěž, jež může směřovat, ve spojení s psychickou, emocionální a popřípadě i fyzickou náročností výkonu takového povolání, až k naprostému vyčerpání, resp. k tzv. vyhoření, vyhaslosti či vyprahlosti.

3.3.1 Syndrom vyhoření

Syndrom vyhoření zahrnuje soubor příznaků projevujících se zpravidla u tzv. angažovaných „pomahačů“. Projevuje se ztrátou elánu, radosti, ze života a především energie a nadšení potřebných při výkonu profese. Postupně dochází k celkové stagnaci až rezignaci. Člověk je frustrován, reaguje předrážděností, nedůvěřivostí, depresivitou, apatií, cynismem a celkovým vyčerpáním (Jankovský, 2003).

„České slovo vyhoření je doslovný překlad anglického burnout jako, že dohoří lampa, ve které došel olej, nebo jako dům, který vyhořel (Schmidbauer, 2008, s. 247.).

3.3.1.1 Příčiny

Aronson a kol. (In Jankovský, 2003, s. 158) odlišují syndrom vyhoření (burn-out syndrom) a vyčerpání. Přestože jsou si oba jevy blízké, spočívá jejich rozlišení zejména v tom, že se liší svými příčinami.

Příčinou vyčerpání může být jakýkoliv dlouhotrvající, resp. vleklá zátěž (fyzická, emocionální, psychická), ale také náhlá změna v životě jedince, která je pro něj traumatizující. Poměrně charakteristickým projevem vyčerpaného člověka je skutečnost, že u něj trvale

převládají negativní aspekty nad pozitivními. Cítí se být v životě nedoceneným a zbytečným.

Syndrom vyhoření se projevuje také fyzickým, emocionálním a mentálním vyčerpáním, ale vše je v zásadě důsledkem chronické zátěže spojené s dlouhodobým nasazením pro jiné lidi. Týká se to zejména tzv. pomáhajících profesí.

3.3.1.2 *Projevy*

Mezi jednotlivé projevy syndromu vyhoření patří:

tělesné vyčerpání, které se projevuje chronickou únavou a celkovou slabostí. V důsledku toho pracovníci trpící vyhořením mají sklon nejen k nejrůznějším onemocněním, ale také k úrazům a selháním. Trpí bolestmi hlavy, zad, celkovým vypětím a chronickou únavou spojenou s poruchami spánku (insomnií). Nemohou spát, neboť jsou přetíženi starostmi. Mívají též narušeny stravovací návyky (nechutenství, nebo naopak kompenzace zátěže jídlem tzv. „stresové sádlo“) apod.

Emocionální vyčerpání, kdy převažuje pocit bezmoci a beznaděje. Vše se zdá být až „k uzoufaní“, neboť této situace nelze nalézt žádné řešení. Převažuje podrážděnost, negativní ladění (až agresivita) vůči lidem i vůči sobě samému. Tento stav může pobízet u takového člověka až k myšlenkám na sebevraždu. Běžné úkony jej natolik vyčerpávají, že mu již nezbývá energie na nic jiného. Pro vyhoření je dále typická celková labilita.

Duševní (mentální) vyčerpání se projevuje negativními postoji k sobě, okolí a zejména k práci. Pro vyhořeného (nebo lépe řečeno vyhaslého, neboť je tak dána naděje pro návrat k normě, lze ho znova zapálit, což u vyhoření jakožto konečného stavu nelze) člověka je typické, že se z jeho práce postupně vytrácí lidský rozměr, dochází k tzv. dehumanizaci, což se projevuje nedostatkem lidskosti v interakci s okolním světem. Tito lidé se uzavírají do sebe. Ostatní lidi, zejména však klienty a pacienty, o něž mají pečovat, viní ze svých vlastních problémů. Trápí je myšlenky a představy s děsivým obsahem, které by u sebe běžně naprosto neočekávali, atp. (Jankovský, 2003).

3.3.1.3 *Prevence*

Podle Jankovského (2003) má zcela mimořádný význam prevence vyhoření. Pracovníci vystavení nebezpečí vyhoření musí dbát na svou psychohygienu. Je nezbytné, aby byli schopni a ochotni praktikovat pozitivní přeladění, jež jim umožní načerpat novou sílu. Oblíbeným způsobem je bezpochyby umění, ať již v aktivní či pasivní podobě. Dále pak sport, příroda, jiný druh práce, koníčky, cestování atp.

Další možností jak se vyhnout syndromu vyhoření je supervize.

Michková (2008) tvrdí, že supervize je metoda práce cíleně orientovaná na podporu a rozvoj kvality práce a profesionality – pracovníka, týmu či celé organizace. Je to prostředek, který napomáhá pracovníkům dělat jejich práci lépe.

Zvláštní metodou supervize v psychoterapii je bálintovská skupina, kterou vytvořil v 50. letech Mihály Bálinta (1896-1970). Metoda byla původně stanovena pro lékaře, brzy se rozšířila i v dalších pomáhajících profesích – u zdravotních sester, psychoterapeutů, pedagogů i sociálních pracovníků.

Skupina příslušníků některé z takových profesí se stýkají ve stanovených intervalech pod vedením kvalifikovaného vedoucího. Na sezení vždy někdo z účastníků nabídne případ, s kterým by chtěl pomoci. Je to případ, kdy pomáhající není spokojen s tím, jak prožíval kontakt s klientem nebo jak si počíнал. Nese v sobě vnitřní konflikt. Společně se skupinou se snaží dojít na to, jaký motiv ho pobízel k tomu jednání. Je třeba přijít na to, co vlastně člověk od sebe chce. Možná, že to pak vezme za své, možná, že to odmítne. Potřebuje si to však s někým ujasnit (Kopřiva, 2006).

3.3.2 **Další negativa**

Vedle běžné fyzické a psychické únavy se dostavuje u všech pedagogických pracovníků i únava sociální, vzniklá z přesycenosti sociálními kontakty, z neustálé komunikace. To se pak promítá i do soukromí a vlastního rodinného života snahami, izolovat se, uniknout dalším kontaktům, byť se jedná o členy vlastní rodiny.

Nepříznivě se může projevat i nepravidelná pracovní doba. Pracovník je vystaven neustálým změnám životního rytmu. Někdy se práce kumuluje do pozdně odpoledních a večerních hodin (např. u vychovatelů, jichž se někdy týkají i noční služby) a je tak v rozporu

s výkonnostní křivkou. To vše se odráží ve výsledné produktivitě a také v podrážděnosti nervového systému.

Zanedbatelná není ani ta skutečnost, že pedagogičtí pracovníci jsou často vystavováni přímému styku s infekcí a dochází k nákaze (opakované záněty horních cest dýchacích apod.).

Mimořádně je zatíženo a namáháno hlasové ústrojí. Proto také jeho poruchy a onemocnění jsou typickou nemocí z povolání (Kraus et al., 2001).

4 UPLATNĚNÍ A NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ VYSOKÝCH ŠKOL

V této kapitole se zaměřuji na možnosti uplatnění sociálního pedagoga, také se dotýkám tématu nezaměstnanost absolventů vysokých škola.

4.1 Oblasti uplatnění sociálního pedagoga

Dříve než se budu věnovat jednotlivým resortům, bylo by na místě definovat pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb.

„Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu 1) (dále jen „přímá pedagogická činnost“); je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu nebo ředitele školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu. 2) Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízení sociální péče.“

„Přímou pedagogickou činnost vykonává učitel, vychovatel, speciální pedagog, psycholog, pedagog volného času, asistent pedagoga, trenér, vedoucí pedagogický pracovník“ (Zákon č. 563/2004, 2004).

Sociální pedagog má možnost uplatnit se v následujících oblastech resortů.

4.1.1 Resort školství, mládeže a tělovýchovy

Resort školství, mládeže a tělovýchovy pojímá možnosti uplatnění profese sociálního pedagoga ve školních klubech, ve školní družině, v domovech mládeže, v domovech dětí a mládeže, v dětských domovech, ve střediscích volného času, v institucích ochranné výchovy (včetně výchovného poradce ve školách) a také v systému preventivně výchovné péče (jako jsou např. krizová centra, střediska pro mládež) (Kraus et al., 2001).

Němec et al. (2002) tvrdí, že sociální pedagog může působit ve školní družině, kde děti pobývají těsně po vyučování nebo přímo ve třídě – to je zcela nová profese tzv. sociálního nebo pedagogického asistenta.

Domy dětí a mládeže specificky orientované na volný čas nabízejí různé aktivity, práci v kroužcích, komplexního využití volného času.

Jiným druhem volnočasových zařízení jsou Dětské domovy. Zde se jedná o nesnadnou výchovnou činnost, kde vlastně vychovatel, v oslovení teta a strýc, nahrazuje rodiče, rodičovskou péči a lásku, kterou dítě většinou nepoznalo.

Pro mladé sociálně neadaptovatelné jsou zřizovány Domovy sociální prevence. Jejich režim je víceméně odlišný od internátních zařízení, probíhá zde resocializační program, pracovní terapie, sociální rehabilitace aj.

4.1.2 Resort spravedlnosti

Podle Krause et al. (2001) může sociální pedagog zastávat v resortu spravedlnosti činnost vychovatele v nápravných zařízeních, věznicích a institutu probačního pracovníka v oblasti penitenciární a postpenitenciární péče.

Fábry (2009) tvrdí, že hlavním úkolem penitenciární vědy pro společnost je hledání a vypracování nejúčelnějšího i filozoficky, eticky, humánně i kriminologicky podloženého způsobu výkonu trestu odnětí svobody. Postpenitenciární péče nastupuje až po výkonu trestu odnětí svobody. Tato fáze má jednoznačný cíl, zajistit co největší účinnost zákroku společnosti proti jednotlivci při změně jeho názorů a hodnot, tak jak má většina členů společnosti.

Probační pracovník se zejména věnuje hladnému odklonu v trestním řízení, což jsou v našich podmínkách tzv. institut narovnání a podmíněčné zastavení trestního stíhání, dále probační dohled (v případě podmíněčného odsouzení se stanoveným omezením), včasnou a soudní pomoc, zvláštní ustanovení o účinnou lítost a zajišťování průběhu a kontroly trestu obecně prospěšných prací. Ve všech případech jedná probační pracovník v úzké součinnosti s klientem, v níž je zahrnutý, jak prvek psychosociální podpory a pomoci, tak i prvek kontroly a vedení (Kraus et al., 2001).

4.1.3 Resort zdravotnictví

Resort zdravotnictví nabízí sociálnímu pedagogovi funkci v psychiatrické léčebně, v rehabilitační instituci a v kontaktních centrech (např. protidrogová).

Práce v centrech zaměřených na drogovou problematiku má několik forem. Od prevence přes poradenství až po péči o drogově závislé a jejich rodiny, resocializační programy aj. (Němec et al., 2002).

Mlčák et al., (2005) mluví o tomto resortu jako o oblasti, která je spíše zaměřená na sociální práci, kterou zastávají sestry pro sociální službu a v oblasti psychiatrie pak resocializační pracovníci na psychiatrii. Sestry mimo jiné pomáhají pacientům v krizových situacích ohrožujících jejich zdravotní stav, řeší sociální problémy, jednají s různými institucemi. Resocializační pracovníci v psychiatrickém zařízení poskytují např. socioterapii, poradenství, arteterapii nebo vedenou chráněné dílny.

4.1.4 Resort sociálních věcí

Do resortu sociálních věcí je řazena činnost sociálního asistenta, sociálního kurátora pro mládež také může zastávat funkci v institucích sociálně výchovné péče pro seniory, a v ústavech sociální péče.

Funkce sociálního asistenta neboli street workera je zaměřena na práci v terénu, kde má poskytnout možnosti lidem, kteří váhají vstoupit do „kamenné“ instituce (Kraus et al., 2001).

4.1.5 Resort vnitra

Resort vnitra nabízí možnost sociálnímu pedagogovi uplatnit se v utečeneckých táborech a nápravných zařízeních (Kraus et al., 2001).

4.2 Nezaměstnanost absolventů vysokých škol

Hlavním problémem při uplatňování absolventů vysokých škol na trhu práce je nedostatečná spolupráce škol se zaměstnavatelskou sférou. S touto příčinou úzce souvisí další důvod vzniku tohoto problému a to je nedostatečná praxe absolventů, neboť praxe by měla být navrhována podle určitých nároků zaměstnavatelů, tak aby co nejvíce odpovídala budoucímu pracovnímu prostředí. Další příčinou je nedostatečná motivace absolventů k hledání pracovního uplatnění a nevyhovující struktura vzdělávací nabídky a její pružnost na trhu práce. Některé vysoké školy totiž nabízí studium velkému počtu studentů a násled-

ně dochází k vysokým počtům absolventů oboru nebo dochází k dlouhodobému nezájmu o absolventy některých oborů (Názory úřadů práce na uplatnitelnost absolventů, 2007).

Topolánková (2008; 2009) uvádí následující tabulky.

Tabulka 1 udává vývoj počtu evidovaných absolventů škol a mladistvých podle stupně vzdělání ve Zlínském kraji. Jak vyplývá z tabulky k 30. 9. 2008, bylo evidováno na úřadu práce ve Zlínském kraji 1782 absolventů a mladistvých. Ke dni 30.9 2008 bylo nejvíce uchazečů o zaměstnání absolventi úplného středoškolského odborného vzdělání (ÚSO) s maturitou a to v počtu 429. Počet absolventů vysokoškolského vzdělání ke dni 30. 9. 2008 činil 241. V roce 2007 ke dni 30. 9. bylo evidováno 224 vysokoškolských absolventů.

ISCED97	stav k			
	celkem		Ženy	
	30.9.2007	30.9.2008	30.9.2007	30.9.2008
bez vzdělání a neúplné základní	3	4	2	1
základní vzdělání	107	111	58	59
nižší střední vzdělání	0	2	0	1
nižší střední odborné	88	108	42	42
střední odborné s výuč.listem	519	366	221	163
stř. nebo stř.odb. bez mat.i výuč. listu	3	6	1	2
ÚSV	48	37	27	24
ÚSO s vyučením i maturitou	376	339	193	155
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	482	429	339	285
vyšší odborné vzdělání	62	53	44	39
bakalářské vzdělání	75	80	45	53
vysokoškolské	224	241	129	140
doktorské	4	6	3	5
celkem	1 991	1782	1 104	969

Tabulka 1: evidence absolventů r.2007/08

Tabulka 2 také znázorňuje počet evidovaných absolventů škol a mladistvých podle stupně vzdělání ve Zlínském kraji. Ke dni 30. 9. 2009 bylo celkem 2506 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s rokem 2008 ke dni 30. 9. se počet evidovaných absolventů škol zvýšil. Největší počet uchazečů o zaměstnání z řad absolventů škol byli ke dni 30. 9. 2009 v počtu 668 studenti středního odborného vzdělání s výučním listem. Počet vysokoškolských absolventů se ve srovnání s rokem 2008 ke dni 30. 9. zvýšil na 314 uchazečů o zaměstnání.

ISCED97	stav k			
	celkem		Ženy	
	30. 9. 2008	30. 9. 2009	30. 9. 2008	30. 9. 2009
bez vzdělání a neúplné základní	4	2	1	2
základní vzdělání	111	109	59	49
nižší střední vzdělání	2	0	1	0
nižší střední odborné	108	134	42	54
střední odborné s výuč. listem	366	668	163	199
stř. nebo stř.odb. bez mat.i výuč. listu	6	4	2	3
ÚSV	37	39	24	24
ÚSO s vyučením i maturitou	339	531	155	214
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	429	534	285	322
vyšší odborné vzdělání	53	54	39	36
bakalářské vzdělání	80	112	53	74
vysokoškolské	241	314	140	198
doktorské	6	5	5	4
celkem	1 782	2 506	606	1 179

Tabulka 2: evidence absolventů r.2008/09

Tabulka 3 uvádí počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání. Z tabulky je jasné, že počet volných míst je vždy nižší než počet evidovaných absolventů vysokoškolského vzdělání. Ke dni 31. 12. 2008 bylo nahlášeno na úřadech práce celého Zlínského kraje 130 volných míst pro vysokoškolské absolventy. V té době bylo evidováno 852 uchazečů o zaměstnání. V roce 2007 ke dni 31.12 byla ve srovnání s rokem 2008 ke dni 31.12 vyšší poptávka o vysokoškolské absolventy a to v počtu 176 volných míst.

ISCED97	31.12.2007			31.12.2008		
	uchazeči	volná místa	uchaz./1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./1 místo
bez vzdělání a neúplné základní	19	17	1,1	23	7	3,3
základní vzdělání	4389	2317	1,9	4112	1539	2,7
nižší střední vzdělání	19	35	0,5	20	10	2
nižší střední odborné	373	1	373	408	2	204
střední odborné s výučním listem	8978	3191	2,8	8866	1987	4,5
stř. nebo stř.odb. bez mat.i výuč. listu	209	51	4,1	217	23	9,4
ÚSV	639	56	11,4	605	14	43,2
ÚSO s vyučením i maturitou	1112	276	4,0	1184	169	7
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	3379	540	6,3	3376	361	9,4
vyšší odborné vzdělání	129	21	6,1	150	19	7,9
bakalářské vzdělání	121	2	60,5	204	3	68
vysokoškolské	763	176	4,3	852	130	6,6
doktorské	41	0	x	31	8	3,9
celkem	20171	6683	3,0	20048	4272	4,7

Tabulka 3: volná pracovní místa r. 2007/08

Tabulka 4 také znázorňuje počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání. Ke dni 31. 12. 2009 bylo na úřadech práce v celém Zlínském kraji nahlášeno 75 volných pracovních míst, evidováno bylo 1354 vysokoškolských absolventů. Ve srovnání s rokem 2008 byl ke dni 31. 12. počet pracovních míst pro vysokoškolské absolventy nižší a rapidně se zvýšil počet evidovaných absolventů vysokoškolského vzdělání.

ISCED97	31. 12. 2008			31. 12. 2009		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo
bez vzdělání a neúplně základní	23	7	3,3	23	4	5,8
základní vzdělání	4 112	1 539	2,7	5 948	490	12,1
nižší střední vzdělání	20	10	2	22	1	22
nižší střední odborné	408	2	204	752	1	752
střední odborné s výuč. listem	8 866	1 987	4,5	15 853	346	45,8
stř. nebo stř.odb. bez mat. i výuč. listu	217	23	9,4	299	3	100
ÚSV	605	14	43,2	925	19	48,7
ÚSO s vyučením i maturitou	1 184	169	7	2 389	143	16,7
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	3 376	361	9,4	5 653	144	39,3
vyšší odborné vzdělání	150	19	7,9	242	16	15,1
bakalářské vzdělání	204	3	68	322	10	32,2
vysokoškolské	852	130	6,6	1 354	75	18,1
doktorské	31	8	3,9	54	0	X
celkem	20 048	4 272	4,7	33 836	1 252	27

Tabulka 4: volná pracovní místa r. 2008/09

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODOLOGIE

V následující kapitole se věnuji metodologii výzkumu.

5.1 Cíl práce

Cíl intelektuální

- cílem je objasnit veřejnosti profesi sociálního pedagoga a jeho následné uplatnění v praxi.

Cíl praktický

- ujasnit zájemcům i studentům oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně možné uplatnění sociálního pedagoga v praxi,
- vytvořit zpětnou vazbu pro pedagogy oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně,
- získané informace budou zveřejněny v katalogu univerzitní knihovny.

Cíl personální

- zjistit, jaké jsou představy o budoucím povolání studentů 1. ročníku bakalářského studia sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně,
- zjistit, jaké je skutečné uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika na UTB.

5.2 Výzkumný problém

Před samotným výzkumem jsem si stanovila výzkumný problém, Jaké jsou subjektivní představy a skutečné uplatnění absolventů sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně v praxi. Určila jsem si také následující výzkumné otázky (VO).

- VO1: Jaká byla motivace respondentů ke studiu sociální pedagogiky na UTB?
- VO2: Jak popisují respondenti studium na UTB?
- VO3: Jak respondenti získali odbornou praxi?

- VO4: Jaké možnosti uplatnění mají absolventi sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně?
- VO5: Jak dlouhou dobu byli absolventi oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně evidováni na úřadu práce a kde se nakonec uplatnili?
- VO6: Jak popisují respondenti vlastní profesní dráhu?
- VO7: Jak vnímají studenti 1. ročníku bakalářského studia oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně profesi sociálního pedagoga a jeho uplatnění v praxi?
- VO8: Jak respondenti chápali profesi sociálního pedagoga před nástupem na obor, během studia a jak ji chápou dnes?

5.3 Pojetí výzkumu

Zvolila jsem si kvalitativní druh výzkumu, hlavní důvod výběru bylo získat podrobné informace o problematice představ a následného uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně.

Požitím tohoto druhu výzkumu mohu zkoumat toto téma do hloubky a získat subjektivní názory respondentů.

5.4 Výzkumné techniky

Jako hlavní výzkumnou techniku jsem si zvolila strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Rozhovor jsem si předem vytvořila, formulovala jsem otevřené otázky, na které respondenti jednotlivě odpovídali. Tento typ rozhovoru jsem si zvolila z jednoho hlavního důvodu, chtěla jsem získat názory jednotlivých respondentů na jednu stejnou problematiku, abych pak tyto odpovědi mohla komparovat.

Výzkumná technika rozhovor zkoumala skutečné uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika. Použitím této techniky jsme získala odpovědi na výzkumné otázky: VO1, VO2, VO3, VO4, VO6, VO8.

Další výzkumnou technikou je autonomní psaní neboli esej, kterou napsali studenti 1. ročníku bakalářského studia oboru sociální pedagogika. Esej byla na téma: „*Jak vnímám profesi sociálního pedagoga a jeho uplatnění v praxi.*“ Touto technikou jsem získala potřebné informace o chápání profese sociálního pedagoga studenty a získala odpověď na výzkumnou otázku VO7.

Poslední výzkumnou technikou mé práce je analýza dokumentu o evidenci získaného na úřadech práce v celém Zlínském kraji. Dokument poskytuje informace o absolventech oboru sociální pedagogika, jak dlouho byli evidováni na úřadu práce a kde se nakonec uplatnili. Rozborem dokumentu jsem si mohla odpovědět na výzkumnou otázku VO5.

5.5 Výzkumný vzorek

Před výběrem výzkumného vzorku na techniku rozhovor jsem si stanovila kritéria, byl nutný titul Mgr. a další podmínkou bylo pracovat minimálně jeden rok v sociální oblasti.

Při použití techniky rozhovoru bylo mým výzkumným vzorkem osm absolventů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně, kteří skončili studium v roce 2009.

Jeden dotazovaný studoval celých pět let obor prezenčně, naopak jiný dotazovaný studoval celé studium kombinovanou formou. Ostatních šest respondentů studovalo bakalářské studium prezenčně a magisterské studium kombinovaně.

Dalším výzkumným vzorkem bylo deset studentů 1. ročníku oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně, kteří napsali esej. Tento vzorek jsem si vybrala z jednoho hlavního důvodu, chtěla jsem zjistit, jaké jsou jejich představy o uplatnění sociálního pedagoga.

Před vyhledáváním absolventů v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadech práce jsem si stanovila kritérium, nutnost titulu Mgr. Při analýze dokumentu o evidenci jsem získala patnáct absolventů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně, kteří se zaevidovali na úřadech práce v celém Zlínském kraji.

5.6 Zpracování dat

Odpovědi na výzkumné otázky (VO1, VO2, VO3, VO4, VO6, VO8), získané pomocí výzkumné techniky rozhovor, jsem zpracovala technikou otevřeného kódování.

Pomocí jednotlivých výzkumných otázek jsem si vytvořila jednotlivé témata, která obsahují jedno nebo i více podtémat. Každé podtéma lze chápat jako kategorie zahrnující kódy. Tyto kódy jsem následně interpretovala a doplňovala výroky respondentů.

Další výzkumnou techniku autonomní psaní neboli esej jsem zpracovala také otevřeným kódováním. Získala jsem tak odpověď na výzkumnou otázku VO7.

Vytvořila jsem si pět kategorií obsahující jednotlivé kódy, které jsem interpretovala a také doplnila výpověďmi respondentů.

Dokument o evidenci získaný na úřadech práce v celém Zlínském kraji jsem analyzovala. Zodpověděla jsem si tak výzkumnou otázku VO5.

6 ZPŮSOB VYHODNOCENÍ

V kapitole uvádím způsob vyhodnocení jednotlivých výzkumných technik.

6.1 Vyhodnocení rozhovoru

Následující tabulka znázorňuje jednotlivé výzkumné otázky (VO), dále téma související s danou výzkumnou otázkou a podtéma, které lze chápat jako kategorie. Specifikace udává, co jsem využitím techniky chtěla zjistit.

VO	Téma	Podtéma	Specifikace
VO1	Motivace	Pohnutky k volbě oboru	Jaké byly pohnutky respondentů k výběru oboru sociální pedagogika?
VO1	Motivace	Pohnutky k volbě formy studia	Z jakého důvodu si respondenti zvolili danou formu studia?
VO2	Studium	Charakteristika studia	Jak respondenti charakterizují studium oboru sociální pedagogika?
VO2	Studium	Přístup ke studiu	Jaký přístup měli respondenti ke studiu?
VO2	Studium	Hodnocení studia	Jak respondenti hodnotí studium oboru sociální pedagogika?
VO3	Odborná praxe	Přístup k praxi	Jaký přístup měli respondentů k odborné praxi?
VO4	Možnosti uplatnění	Nabídka práce	Jaká je nabídka práce pro absolventy oboru sociální pedagogika?
VO4	Možnosti uplatnění	Překážky při hledání práce	S jakými překážkami se setkali respondenti při hledání práce?
VO6	Profesní dráha	Skutečné uplatnění	Jaké je skutečné uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika?
VO6	Profesní dráha	Adaptace	Jak se respondenti adaptovali na novou práci?
VO6	Profesní dráha	Neformální vzdělání	Jaké možnosti neformálního vzdělání využívají respondenti?
VO6	Profesní dráha	Hodnocení vlastní profese	Jak respondenti hodnotí vlastní profesi?
VO8	Profese sociálního pedagoga	Před studiem	Jak chápali respondenti profesi před studiem oboru sociální pedagogika?
VO8	Profese sociálního pedagoga	Během studia	Jak chápali respondenti profesi během studia oboru sociální pedagogika?
VO8	Profese sociálního pedagoga	Názor na profesi	Jaký mají respondenti názor na profesi sociálního pedagoga?

Tabulka 5: tabulka rozhovoru

Nyní se dostávám k jednotlivým tématům, každé téma obsahuje jedno nebo více podtémat. U každého podtématu uvádím tabulku s kódy, jednotlivé kódy jsou označeny znakem k a pořadovým číslem. Soubor těchto znaků dále interpretuji a také uvádím výroky respondentů.

6.1.1 Motivace

Téma motivace obsahuje podtéma pohnutky k volbě oboru a pohnutky k volbě formy studia.

6.1.1.1 Pohnutky k volbě oboru

k1 - zájem o jiný obor
k2 - netechnický typ
k3 - možnost zůstat doma
k4 - nové odvětví
k72 - nespokojenost se získanou kvalifikací
k73 - hledání možností
k108 - blízkost bydliště
k109 - zájem o obor
k110 - nutnost získat vzdělání
k137 - zájem o předmět
k138 - výhoda vysokoškolského vzdělání
k188 - návaznost na střední školu
k189 - pomoci lidem
k286 - zkušenosti s oborem
k287 - zájem o pedagogiku

Tabulka 6: podtéma pohnutky k volbě oboru

Nejčastější pohnutkou výběru oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně uvádí respondenti možnost studovat nové odvětví. Respondenti také odpověděli, že jeden z hlavních důvodů výběru právě tohoto oboru, byla cílevědomost pomoci lidem: „*Vždycky jsem věděla, že chci pomáhat lidem, ...*“ Jiný respondent uvádí: „*Vnímala jsem to jako pomáhající profesi a s tím jsem tam šla.*“

Jelikož respondenti pochází z nedalekého okolí Zlína, uvádí dotazovaní jako další důvod blízkost bydliště a s tím souvisí také možnost zůstat doma. Někteří respondenti se také shodli v tvrzení, že jsou netechnický typ: „*A ten obor jsem si vybrala, protože vlastně nejsem technický typ, a když jsem, jakože chtěla zůstat v Otrokovicích a bydlet doma.*“ Další respondent tvrdí: „*navíc tam to bylo takové praktické, nikdy jsem nebyla na chemii nebo fyziku.*“

Dva respondenti přiznali, že výběr oboru sociální pedagogika nebyl prvotní, měli zájem o jiný obor: „*No, já jsem si teda, jakože nevybrala vyloženě sociální pedagogiku. Já jsem měla dané přihlášky do Brna na pedagogiku, jakože na normální učitelství.*“ Druhý respon-

dent uvedl, že se v průběhu prvního ročníku rozhodoval přestoupit na jiný obor: „Začal jsem chodit do školy, po roce jsem chtěl zkusit přijímačky na bakaláře na Obchodní akademii, ekonomický směr“. Nakonec se rozhodl na popud kolektivu i zájmu o předmět pokračovat ve studiu oboru sociální pedagogika: „V druhém semestru jsme měli sociologii a ta mě začala poměrně bavit, tak jsem si řekl, že to teda dodělám.“

Naopak další dva dotazovaní měli o tento obor zájem: „...tíhla jsem k tomu, protože už jsem dělala dobrovolníka při střední 4 roky v nízkoprahu, tak to byla taková jasná volba.“ Jiný respondent uvádí: „A sociální profese je mi celkem dost blízká, ...“ Další respondent mluví o nespokojenosti se získanou kvalifikací, kdy vystudoval obor, který ho nezaujal a hledal další možnosti: „Jedna z nich byla učitelství středoškolské výpočetní techniky a fyziky a pak tady byl nový obor sociální pedagogika.“

Jeden z respondentů také tvrdí, že důvod volby oboru, byla nutnost získat vzdělání a mít tak možnost pokračovat v dané činnosti. S tímto důvodem souvisí i názor respondenta, že vysokoškolské vzdělání je výhodou: „*Vždycky jsem si říkal, že kdybych vystudoval vysokou školu, tak by to bylo fajn, ale nikdy jsem neměl tu metu, že bych jí musel mít.*“

Jiný respondent přiznal, že hlavním důvodem výběru oboru sociální pedagogika byla návaznost na střední školu. Využil tak získané vědomosti z maturitní zkoušky. Další respondent měl již zkušenosti s oborem, který studoval na jiné vyšší škole. A jeho hlavní pohnutkou výběru byl zájem o pedagogiku.

6.1.1.2 Pohnutky k volbě formy studia

k8 - denní studium
k9 - zkušenost s průběhem studia
k10 - mnoho volna
k11 - příležitost přizpůsobit si studium
k76 - studium dalšího oboru
k113 - zaměstnání
k140 - možnost výdělku
k192 - absence praxe

Tabulka 7: podtéma pohnutky k volbě formy studia

Většina respondentů si vybrala kombinovanou formu navazujícího studia. Hlavním důvodem bylo zaměstnání: „...protože jsem už v posledním ročníku pracovala, tak navazující bylo dálkově.“ S tím souvisí možnost výdělku: „...tak jsem šla do práce, abych si mohla vydělávat u toho studia peníze.“ Jiný respondent uvádí: „...uvědomil jsem si, že další dva

roky na vysoké škole být nechci, že chci jít pracovat. Kvalifikaci pro to mám a během toho jsem si dodělával magisterské."

Pohnutkou výběru prezenční formy bakalářského studia byla možnost denního studia, respondenti chtěli pravidelně chodit do školy.

Dalším důvodem výběru kombinované formy navazujícího studia byla již zkušenost s průběhem studia. Respondent zjistil, že má mnoho volna a chtěl tento volný čas věnovat zaměstnání a studovat při práci. Příčinou velkého množství volného času byla příležitost přizpůsobit si studium: *„Rozvrh jsem si mohla vytvořit sama k obrazu svému a zjistila, jsem, že to jde naskládat do 3 dnů.“*

Jeden respondent také tvrdí, že důvod výběru kombinované formy navazujícího studia bylo studium dalšího oboru: *„Pak jsem studoval v Praze jeden obor prezenčně, který byl nějakým způsobem odlišný. Bylo to náročnější a nechtěl jsem se vzdát oboru sociální pedagogika.“*

Pouze jeden respondent studoval i navazující studium prezenčně. Hlavní pohnutkou byla absence praxe: *„Prezenční, z důvodu, že jsem maturitu dělala na gymnáziu a neměla jsem kam nastoupit bez jakékoliv praxe. I navazující bylo prezenční.“*

6.1.2 Studium

Téma studium zahrnuje charakteristiku studia, přístup ke studiu a hodnocení studia.

6.1.2.1 Charakteristika studia

k12 - pohotové studium	k144 - blízkost domova
k13 - klidné studium	k193 - náročné studium
k14 - vyhovující studium	k194 - testování možností
k77 - využívání materiálů z bakalářského studia	k195 - ztížené podmínky
k78 - využívání odborných zkušeností	k207 - knihovna jako výpomoc
k114 - pracovní vytížení	k212 - pomoc nižším ročníkům
k115 - práce při studiu	k237 - snižování nároků
k116 - možnost věnovat se studiu	k238 - nulový výsledek
k117 - nenáročné studium	k289 - bezproblémové studium
k143 - zábava	

Tabulka 8: podtéma charakteristika studia

Respondenti se shodují v popisu navazujícího studia oboru sociální pedagogika jako studium klidné, nenáročné: „*Magisterské bylo strašně jednoduché, nevím, jestli to bylo tím, že jsem byla z té praxe nebo to bakalářské mělo, tak dobré základy.*“

Jelikož většina respondentů měla již práci během studia, zmiňují pracovní vytížení: „*...dopoledne a odpoledne jsem chodila do školy, přes noc jsem chodila do práce.*“ Jiný respondent uvádí: „*...na magisterském jsem moc nestíhal, protože jsem měl toho moc v práci.*“

Jeden dotazovaný popisuje studium jako náročné studium: „*...pro nás to bylo hodně těžké, protože jsme byli první.*“ Dále respondent mluví o pomoci nižším ročníkům: „*Pak už jsme těm pod námi, poskytovali tyto informace a v tomhle tom to mají asi jednodušší.*“

Dále respondenti popisují studium jako pohotové, bezproblémové a zábavné: „*Studium mě vcelku bavilo.*“

Většina respondentů mají stejný názor, že během studia docházelo k testování možností, jelikož byli prvními studenty oboru sociální pedagogika, vše se na nich zkoušelo. Jeden respondent podotýká: „*...vše se řešilo za pochodu, řešily se osnovy.*“ Další respondent poznamenává: „*...přišlo mi, že jsme tam byli takový zkušební králíci.*“

Neboť respondenti byli prvními studenty oboru sociální pedagogika, ztěžují si na absenci odborných materiálů a s tím související ztížené podmínky během studia: „*My jsme neměli ani jedny skripta, všechno jsme valili přes naše poznámky. Přednášející nebyli schopni toto pro nás udělat a bylo to pro nás ztížené.*“ Respondent dále mluví o době, kdy ještě nebyla zřízená univerzitní knihovna: „*...dřív jsme pátrali všude po okresech, půjčovali si knížky, kopírovali a podobně.*“ O univerzitní knihovně, která byla založena později, tvrdí respondent: „*Ta knihovna nám hodně pomohla.*“

Jiný dotazovaný se také vyjadřuje k absenci odborných materiálů: „*Většinou se skripta vydaly, až když jsme postoupili o ročník. Což nám teda pomohlo ke státnicím, ale v samotném studiu moc ne.*“

Jeden dotazovaný přiznává, že bylo pro něj studium vyhovující: „*...mně teda vyhovovalo vysokoškolské učení, protože nejsem typ, který by se učil tedy každý den na nějaké zkoušky nebo podobné věci.*“

Další respondent tvrdí, že při navazujícím studiu využíval materiály z bakalářského studia a také odborné zkušenosti z praxe: „... *hodně jsem se opíral o věci, které jsem dělal na bakaláři a hlavně o různou praxi, kterou jsem dělal.*“

Další dotazovaný uvádí, že školu měl blízko domova a bylo to pro něj příjemné.

Respondent popisuje, jak si při studiu sehnal práci: „*Potom jsem si přes organizaci, kde jsem dělala dobrovolníka, zajistila praxi, kde mi hned po týdnu nabídli práci, kterou jsem vzala.*“ Respondent dále charakterizuje své vlastní studium, kdy již pracoval a musel zvládnout studium i práci dohromady. V práci se mu snažili vyhovět a měl tak možnost věnovat se studiu: „*Takže ten třetí ročník jsem už pracovala a vycházeli mi vstříc. Takže to už bylo klidnější, měla jsem i čas na absolventskou práci.*“

Jeden dotazovaný mluví o snižování nároků na studenty a to byla podle jeho názoru příčinou nulového výsledku: „*Bylo to pro nás pro studenty jednoduché, že nám profesori hodně promíjeli, přivírali očka. Na jednu stranu to bylo jednoduché, ale na druhou ten výstup z té školy byl nijaký.*“

6.1.2.2 Přístup ke studiu

k19 - pasivita studenta	k142 - pravidelná docházka
k20 - selektivní aktivita	k145 - kolektivní aktivita
k33 - nárazové učení	k152 - využití dostupných zdrojů
k34 - nepřetržitá příprava	k153 - nekompletní otázky
k35 - využívání vlastních materiálů	k162 - vzájemná kooperace
k36 - odborná literatura jako prostředek k doplnění	k197 - aktivita podle okolností
k37 - dostačující vlastní zápisky	k198 - přizpůsobení se autoritě
k38 - využití literatury i zápisků	k208 - průběžná příprava
k39 - spolupráce studentů	k209 - literatura jako hlavní zdroj
k40 – vzájemná důvěra	k210 - nevyužití odborné literatury
k79 - zodpovědný přístup	k242 - doplnění neúplných otázek
k89 - zápisky jako hlavní zdroj	k243 - vytvoření seznamu povinností
k90 - využití doporučené literatury	k244 - svědomitost
k118 - mimoškolní aktivity	k245 - dlouhodobý příprava
k126 - pouze pročitání	k271 - prvotní aktivita
k127 - nepřipravenost	k294 - nedostatek času
k141 - splňování požadavků	

Tabulka 9: podtéma přístup ke studiu

Tři respondenti přiznávají, že jejich přístup ke studiu byl pasivní. Dále ale dodávají a lze říci, že jejich aktivita byla selektivní: „...spíš si myslím, že pasivní. Ale pokud jsme se potom bavili o nějakém tématu, kterému jsem buď rozuměla, nebo mě zajímalo, tak si myslím, že jako i aktivita probíhala.“

Jelikož jeden respondent již během studia pracoval, uvádí, že jeho aktivita byla spíše mimoškolní: „Byla jsem aktivní v tom smyslu, že jsem se tomu oboru věnovala mimo školu.“

Jiný dotazovaný mluví o sobě jako o aktivním studentovi, kdy chodil pravidelně do školy: „...chodil jsem poměrně hodně do školy,...“ Dále o sobě tvrdí, že byl aktivní spíše v kolektivních diskusích.

Dva respondenti přiznali, že byli aktivní podle okolností: „...když bylo potřeba, tak jsem zabrala, ale nebudu tady nikomu nalhávat, že když předmět byl takový, že si ho prostě odchodíte, tak jsme si to odchodili.“ Respondent se dále vyjadřuje k přizpůsobení se autoritě: „Takže záleželo na vyučujících, jak si nastavili podmínky, pravidla a podle toho jsme se zařídili.“

Druhý dotazovaný tvrdí: „Nikdy jsem se sama o seminární práci nehlásila, ale pokud mi byly zadány, dělala jsem je svědomitě.“

Další respondent zmiňuje prvotní aktivitu: „To studium mi šlo a pak jak se říká, že je člověk mazák, ne že na to kašle, ale povede se dostat na magisterské a jak se říká, nějak se to tam prostě zvládne.“

Dva dotazovaní uvádí, že jejich přístup ke studiu byl zodpovědný a svědomitý. Jeden respondent přiznává: „...myslím, že jsem k tomu přistupoval, tak že jsem si to vybral. Někdy jsem byl až moc akční.“ Podobný přístup ke studiu měl i respondent, který splňoval dané požadavky.

Při přípravě na zkoušku uvedla většina respondentů, že nejčastěji využívali vlastní materiály: „... hodně z přednášek a seminářů, protože když jsem studovala, bylo to bez skript, žádné nebyly.“

Jeden respondent využíval při přípravě na zkoušku odbornou literaturu jako prostředek k doplnění informací a další respondent přiznal, že jeho vlastní zápisky byly dostačující, protože vyučující čerpali hlavně z přednášek a seminářů.

Jelikož byla mezi studenty vzájemná kooperace, poskytovali si zápisky. Jeden dotazovaný uvádí, že při přípravě na zkoušku čerpal ze zápisů jako z hlavního zdroje informací, ale uznává, že tyto zápisky nebyly vlastní: „*Je teda pravda, že jsem, neměl vždy vlastní zápisy. Střídali jsme se ve psaní zápisů.*“ Tyto zápisky z přednášek a seminářů dotazovaný obohatil doporučenou literaturou.

Další možností, jak se respondent připravoval na zkoušku, bylo využití dostupných zdrojů: „*Takový miš maš, kde co bylo, to jsem posbíral...*“

Většina respondentů přiznává, že se na zkoušku učili nárazově: „*Na zkoušku většinou na poslední chvíli, protože si dlouhou nepamatuju nějaké velké kvanta toho učiva.*“

Co se týká přípravy na státní závěrečnou zkoušku, uvádí respondenti, že nejčastěji využívali literaturu i zápisky, pouze jeden respondent tvrdí, že při přípravě na státní závěrečnou zkoušku čerpal jen z literatury jako z hlavního zdroje informací.

Jeden respondent se zmiňuje o přípravě na státní závěrečnou práci na bakalářském studiu, kdy nevyužívali odbornou literaturu: „*U státnice na bakalářském studiu jsme nevycházeli z literatury, ale spíš z internetu, přednášek. A pak jsme pochopili, že to není úplně to ono, že po nás chtějí literaturu, odkazy,...*“

Protože byla mezi studenty dobrá spolupráce, dohodli se na společném vypracování státnicových otázek: „*Na státnice byl pěkně vymyšlený systém v kombinovaném studiu, vzájemně jsme se si pomáhaly, byla tam větší soudržnost.*“ Tato spolupráce ovšem vyžadovala vzájemnou důvěru mezi spolužáky.

Podle respondentů tento systém ušetřil mnoho času, ale setkali se i s nekompletními otázkami, které museli dodatečně doplňovat. Většina respondentů zmiňuje, že na doplnění neúplných otázek neměli dostatek času, naopak někteří přiznali, že si svědomitě tyto otázky doplňovali.

Samotné učení respondentů na státní závěrečné zkoušky bylo obdobné. Většina respondentů si na přípravu ke státním závěrečným zkouškám vzala dovolenou. Dotazovaní si také ztěžovali na nedostatek času: „*Vzhledem k tomu, že jsem na magisterském už pracovala, tak to bylo náročnější. Vím, že jsem si vzala 3 dny dovolené.*“

Tři dotazovaní se na státní závěrečné zkoušky nepřetržitě připravovali: „*Na státnice, na obě dvě zhruba týden před tím, ale zase vkuse od rána od 8h až do 16h s tím, že navečer nějaké opakování.*“

Jeden respondent se na státní závěrečnou zkoušku připravoval průběžně: „*Zhruba asi měsíc před státnicemi jsem se učila mezi odevzdáním diplomové práce a státnicema.*“

Ještě větší přípravu na státní závěrečné zkoušky věnoval respondent, který si vytvořil seznam povinností: „*...udělala jsem si plán, kolik se každý den naučím otázek, pak 4 nebo 5 dnů na opakování.*“ Respondent k tomu přistupoval svědomitě a jeho příprava byla dlouhodobá: „*Připravovala jsem se 2 měsíce, začala jsem průběžně.*“

Naopak jeden respondent přiznal, že si otázky ke státním závěrečným zkouškám pouze pročítal: „*...tak jsem si to během týdne procházela, ale nemůžu říct, že jsem se učila.*“ To bylo příčinou, proč se respondent cítil nepřipravený ke státním závěrečným zkouškám.

6.1.2.3 Hodnocení studia

k15 - nedostačující přednášky	k122 - větší nároky na praxi
k16 - zajímavé přednášky	k123 - důraz na smysl praxe
k17 - nepřizpůsobení se handicapovanému studentovi	k146 - možnost poznat nové lidi
k18 - nepřipravenost oboru	k147 - osvojení pojmů
k21 - mnoho absolventů	k148 - neschopnost orientovat se v zákonech
k22 - nekvalifikovaní vyučující	k151 - nevědomost uplatnění
k23 - mnoho informací	k154 - nekonceptnost výuky
k24 - nepřisuzování kladů	k155 - lepší konceptce navazujícího studia
k80 - malá propojenost s praxí	k202 - změna pojetí navazujícího studia
k81 - nenáročnost jako negativum	k211 - nevýhoda prvních studentů
k82 - dobrá komunikace	k239 - návaznost předmětů
k83 - technická stránky školy	k240 - všestrannost
k84 - snaha pomoci diplomantům	k241 - pohodové studium
k85 - volnost studenta	k268 - možnost profilace
k86 - pasivní student	k269 - dobrý kolektiv
k105 - spokojenost s oborem	k270 - spokojenost s vyučujícími
k108 - návaznost školy na poptávku	k290 - nedostatek informací
k119 - špatná pověst školy	k291 - výhoda zkušeností
k120 - špatná organizace	k292 - lepší konceptce praxe
k121 - variabilita předmětů	k300 - zaměření na management

Tabulka 10: podtéma hodnocení studia

Pouze dva respondenti vyjádřili spokojenost s oborem sociální pedagogika: „*Já jsem určitě rád, že jsem to studoval, protože mě to pořád baví, obor se mi líbí.*“

Velké pozitivum přikládají dva respondenti k variabilitě předmětů: „*Zajímavé spektrum oborů od anatomie po sociální právo, ten záměr byl velice rozšířený, super.*“

Jiný respondent vidí pozitivum ve studiu oboru v možnosti poznat nové lidi: „*Pozitivem je to, že se člověk setká se zajímavými lidmi, jak z hlediska pedagogů, tak i spolužáků, prostě mi dali hodně do života.*“ Dále se respondent vyjadřuje k dalšímu kladu ve studiu oboru sociální pedagogika a to, že student se zorientuje v terminologii a osvojí si odborné pojmy.

Další pozitivum přikládá respondent k návaznosti jednotlivých předmětů: „*...spousta věcí se omílala pořád dokolečka, v jednom a v druhém předmětu jsme brali skoro to samý, ale bylo to takové fajn.*“

Jiné klady přisuzuje další respondent k pohodovému studiu: „*Pozitivum vidí v tom studium, nebylo to násilnou formou a nebyli na nás zlý,...*“

Jeden dotazovaný přikládá pozitivum k možnosti získat mnoho informací, dodává ale, že na každém studijním oboru si student osvojuje potřebné informace.

Další pozitivum vidí dotazovaný v technické stránce školy, kdy mluví o systému Stag, také vidí velké klady v dobré komunikaci: „*Se studijním oddělením se dalo komunikovat přes maily i s pedagogy.*“ Respondent také shledává velké pozitivum ve volnosti studenta: „*Myslím si, že je tam velká volnost prostoru pro to, aby si člověk mohl sám hledat vlastní cestu pro profilaci.*“ Tento názor se shoduje s názorem dalšího respondenta, kdy významné pozitivum vidí v možnosti profilace: „*...studiem jsem se vyloženě vyprofilovala. Určitě mi to k tomu pomohlo a jsem opravdu spokojená s tím, co jsem vystudovala.*“ Dále se respondent zmiňuje o dobrém kolektivu a také spokojenosti s vyučujícími.

Další pozitivum, které respondent přikládá je snaha pomoci diplomantům: „*...podpora pro studenty, kteří píšou bakalářky a diplomky mají udělané šablony a to jim ušetří práci.*“

Dva respondenti nepřisuzují oboru velké klady: „*Velké pozitivum tam asi neshledávám, protože to není obor, z kterého by potom byl nějaký velký zisk.*“

Jako velký nedostatek oboru sociální pedagogika vidí dotazovaní ve velkém množství absolventů: „*...je špatně, že nabírají tolik studentů, protože tolik studentů se na trhu práce nemůže uplatnit.*“

Respondenti dále příkládají jako velké negativum špatnou pověst školy: „...*paní vedoucí mi řekla, že už nikdy nebude brát nikoho z UTB, protože nic neumí.*“ Jiný respondent se k tomuto negativu vyjadřuje: „*Co se týká Zlínské univerzity, nemá moc dobré jméno, ale to si dělají studenti sami.*“

Dva respondenti také zmiňují jako nedostatek špatnou organizaci: „*Musela jsem si jet pro zápočet do Nitry na otočku.*“

Další negativum, které přisuzují dva respondenti ke studiu oboru sociální pedagogika, byla nevýhoda prvních studentů oboru: „...*neměli jsme možnost zeptat se těch ročníků nad námi, protože jsme byli první.*“

Malá propojenost s praxí je pro respondenty velkým nedostatkem oboru. Také velkým nedostatkem je malá návaznost školy na poptávku: „*Škola by měla reagovat na trh práce a na nějakou poptávku po sociálních pedagogích a jejich následné uplatnění.*“

Další respondent mluví o zvýšení nároků na praxi: „...*mohlo by být té praxe víc a mohl by být na ni kladen větší důraz ve smyslu víc kritérií, dále tvrdí, že je potřebné zdůraznit smysl praxe: „mělo by se dbát na to, co mu to dalo, aby to k něčemu bylo.*“

Další nedokonalostí praxe je nedostatek informací: „...*nikdo pomalu nevěděl, kam má jít na praxi. Nebylo nám nic řečeno.*“ Respondent dále mluví o výhodě získaných zkušeností s oborem na jiné škole se stejným zaměřením. Díky této zkušenosti věděl, ve kterých institucích si může splnit povinnou praxi. Dále pokračuje v tvrzení, že je koncepce praxe lepší: „*Ted' si myslím, že už je to lepší, co jsem studovala toho magistra, viděla jsem, že ta praxe je o mnohem lepší, že se s tím oborem začíná v republice počítat.*“

Jeden dotazovaný příkládá nedostatek k neschopnosti orientovat se v zákonech: „*Negativum je, že jsem se vůbec nedokázal zorientovat v legislativě a v procesech, které jsou v sociálních službách, třeba standardy sociálních služeb, zákon o sociálních službách a podobně.*“ Také mluví o nevědomosti uplatnění v praxi: „...*v podstatě jsme nevěděli, co můžeme dělat. To byl velký problém.*“ Dále uvádí jako velký nedostatek nekonceptnost výuky, kdy si studenty vypracovávali státnicové otázky, ale většina byla zpracovávána nedostatečně. Příčinou bylo podle respondenta: „...*, že se během studia neprobrali, vlastně nějakých 80% témat se zmínilo okrajově nebo vůbec.*“ Lepší koncepci výuky dnes vidí v navazujícím studiu.

Jiný respondent vidí nedostatek v koncepci navazujícího studia, kdy by se podle něj mělo studium zaměřit více na management: „*To si myslím, že by projektování mohlo taky být zahrnuto ve studiu.*“

Další negativum přikládá dotazovaný k všestrannosti výuky: „*Získali jsme široký rozhled, ale žádné konkrétní poznatky o něčem.*“

Jiný respondent přisuzuje negativum k nedostačujícím přednáškám, ale uvádí, že některé přednášky byly i zajímavé: „*Jinak přednášky některé byly slabší, některé záživně, zábavné, dozvěděli jsme se spoustu věcí, takže myslím si, že to bylo fajn.*“ Také uvádí jako velký nedostatek oboru nepřizpůsobení se handicapovanému studentovi: „*My jsme měli spolužačku na invalidním vozíku a nebyla jí přizpůsobena výuka s tím, že jsme měli výuku v budově, v patře, kde nebyl výtah.*“ Dále dodává: „*...dělala zkoušky pod schody normálně s profesorkou mezi procházejícíma lidma.*“ To podle respondenta svědčí o nepřipravenosti oboru.

Respondent také tvrdí, a jiný respondent se s tímto názorem ztotožňuje, že velkým nedostatkem byli nekvalifikovaní vyučující: „*...když jsem byla na tom magisterském a měla jsem znalosti z praxe, tak ty přednášky tolikrát neuváděly faktické údaje a ti profesori mluvili o věcech, které vlastně sami vůbec neznali a přednášeli to, co nebylo v té době pravda nebo to bylo úplně jinak.*“

Další negativum, které přikládá respondent je v nenáročnosti studia: „*Možná by mohla být i větší diference hodnocení, aby student měl vynaložit nějaké úsilí a aby věděl, že nic neodstává zadarmo.*“ Také tvrdí, že je student během studia pasivní: „*student nic nedělá, čeká, že se k němu přijde na základě studia...*“

6.1.3 Odborná praxe

Do tématu odborná praxe je zahrnuto podtéma přístup k praxi.

6.1.3.1 Přístup k praxi

k41 - minimální variabilita
k42 - pasivní přístup
k91 - vlastní iniciativa
k92 - široká oblast zájmů
k156 - praxe jako povinnost
k157 - výhoda vlastní iniciativy
k158 - nedostatek možností
k200 - nedostatečná kontrola
k201 - změna koncepce praxe
k295 - následná využití praxe

Tabulka 11: podtéma přístup k praxi

Většina respondentů přistupovala pasivně k možnosti získat odborné zkušenosti v rámci mimoškolní aktivity. Plnili praxi povinně v rámci studia: „Praxi jsem měla jen v rámci studia, měla jsem hodně koníčků, byla jsem akční a asi by se mi ani nechtělo.“ Další respondent přiznává výhodu vlastní iniciativy: „Praxe byla jen v rámci studia, ale až teď zjišťuju, že by bylo dobré, kdybych dělal např. dobrovolníka nebo něco takového během studia, ...“

I přes nízkou iniciativu respondentů získat odbornou školu ve svém volném čase, přistupovali k povinné praxi zodpovědně a měli širokou oblast zájmů: „Dělal jsem praxi v domově dětí a mládeže, pak v denním stacionáři, kde jsem dělal aktivity pro klienty, ...“ dále dodává: „A pak jsem byl jako skautský instruktor na dětském táboře.“

Jeden respondent také přistupoval k praxi svědomitě a uvědomil si následné využití praxe: „Tak ve třetíáku jsem hledala praxi, z které bych mohla čerpat na bakalářskou práci.“

Jeden respondent mluví o vlastní iniciativě: „Odbornou praxi jsem nezískal na základě toho, že mi to doporučila škola, ...“ „... naopak jsem tam viděl nedostatky.“

Naopak jiný respondent vynaložil malou snahu získat odborné zkušenosti z více oblastí a plnil praxi pouze v jednom zařízení, lze tedy říci, že variabilita praxe byla minimální.

Jeden dotazovaný se také obhajuje tím, že byl nedostatek možností praxe, kde by se mohl realizovat.

Další respondent vidí důvod pasivního přístupu studentů k odborné praxi v nedostatečné kontrole: „*Na nás málo šlapali na praxi. S tím, že jsem si hodinu, den někde domluvili.*“ Dále doplňuje tvrzení, že by se měla změnit koncepce praxe a navrhuje řešení: „*Spíš si myslím, že by bylo lepší se zaměřit povinně v takovém zařízení, v kterém chci a potom ten výstup z té praxe udělat nějakým blokovým předmětem.*“

6.1.4 Možnosti uplatnění

Možnosti uplatnění je další téma, které obsahuje podtéma nabídka práce a překážky při hledání práce.

6.1.4.1 Nabídka práce

k43 - aktivita před ukončením studia
k44 - vhodný uchazeč o pracovní místo
k93 - jisté pracovní místo
k127 - velké množství nabídek
k129 - pocit důležitosti před spolužáky
k159 - orientace na sociální oblast
k160 - málo možností
k214 - snaha navázat na praxi
k275 - titul výhodou
k296 - orientace na pedagogiku

Tabulka 12: podtéma nabídka práce

Většina respondentů se po ukončení studia orientovala na sociální oblast. Jeden respondent se k nabídce práce po ukončení studia vyjadřuje: „*Dát se kamkoliv do té sociální sféry, do toho domova, jako výchovná poradkyně nebo třeba nízkoprahu, kontaktních center, do volnočasových center a takhle.*“

Jeden respondent se orientoval jak na oblast sociální, tak i na pedagogiku, kde se nakonec uplatnil.

Podle jednoho respondenta bylo málo možností, kde by se absolventi oboru sociální pedagogika mohli uplatnit: „*Těch možností moc nebylo, vyšlo i celkem hodně absolventů.*“

O velkém množství nabídek mluví jeden respondent, který již během studia pracoval v jedné organizaci: „*... protože jsem už pracovala, jezdila jsem na různé školení a byly mi nabízeny další možnosti jiných organizací.*“ Dále dodává, že měl před spolužáky pocit dů-

ležitosti: „...ve smyslu vy ostatní nic neděláte a já už pracuju a vy si děláte starosti kam potom a já už to mám jasné.“

Jeden respondent uvádí, že získaný titul je výhodný: „Takže vysoká škola vás zařadí i platově více a má více možností.“

Obdobnou situaci měl jiný respondent, který měl již jisté pracovní místo během studia: „...ve čtvrtém ročníku jsem dostal i nabídku konkrétní práce.“

Dva respondenti vynaložili aktivitu před ukončením studia a posílali životopisy do organizací, o které měli zájem: „...ještě než jsem dělala státnice, rozesílala jsem dopisy, že budu končit.“ Druhý respondent uvádí: „...bakalářské jsem ukončila v červnu a zhruba od února byla předepsaná výběrovka a měla jsem to předjednané poslat přihlášku až po státnicích, ...“ tento respondent byl vhodným uchazečem o pracovní místo, vyhovoval požadavkům zaměstnavatele.

Jeden respondent se snažil navázat na praxi, kde získal již během studia odborné zkušenosti, znal prostředí i kolektiv. To byl hlavní důvod, proč u přijímacího pohovoru uspěl.

Dotazovaný, který studoval vysokou školu kombinovaně, vystřídal mnoho zaměstnání: „...jako ubytovatelka, poté v Charitním domově pro matky s dětmi v tísni. Dále v českém červeném kříži.“

6.1.4.2 Překážky při hledání práce

k45 - absence potíží
k213 - náročná doba
k215 - nedostatek odborných zkušeností
k216 - titul jako nevýhoda
k217 - neschopnost sehnat práci
k218 - výhoda kombinovaného studia
k219 - těžší podmínky
k220 - pozitivum Zlína
k246 - zájem o jinou oblast
k297 - usnadnění

Tabulka 13: podtéma překážky při hledání práce

Většina respondentů neměla potíže sehnat si práci, jasným důvodem bylo, že někteří dotazovaní měli již práci během studia: „Neměl jsem problém, díky tomu, že jsem dostal konkrétní nabídku, ještě během studia.“

Dalším příčinou bylo, že respondenti vyhovovali požadavkům: „*Měla jsem štěstí, že jsem neměla problémy. Vyšel mi vlastně hned první pohovor, na který mě pozvali a hned mě přijali.*“

Jiný respondent si usnadnil práci tím, že si sháněl zaměstnání před ukončím studia: „*Muse-la jsem hodně hledat, ulehčila jsem si to tím, že jsem rozesílala ty životopisy, tam, co by mě zhruba zajímalo.*“

S překážkami při hledání práce v oboru sociální pedagogika se také nesetkal respondent, který si sháněl práci v jiné oblasti.

Naopak dotazovaný, který studoval i navazující studium prezenčně se setkal s mnoha problémy při hledání práce. Bylo to pro něj velice náročné období a nebyl schopen sehnat si práci. Hlavním důvodem neúspěchu najít si práci byl nedostatek odborných zkušeností: „*S prací sociální pedagog chtěli 2 roky praxe a pro absolventa zvláště prezenčního studia je to nemožné.*“ Také se setkal s názorem, že titul je nevýhoda: „*A když nechtěli praxi, tak už jsem byla pro ně překvalifikovaná.*“

Respondent dále soudí, že kombinované studium ve srovnání s prezenčním studiem je výhodné: „*Kolegové co odešli po bakaláři do praxe a dodělávali školu dálkově, to měli mnohem jednodušší, ve většině případů se uchytili tam, kde chtěli.*“ Dále pokračuje v názoru, že měli těžší podmínky: „*My jsme to pak měli horší a spousta mých spolužáků.*“

Dotazovaný vidí pozitivum v přístupu města Zlín k absolventům škol: „*...zkusila jsem to ve Zlíně, jsou tam podle mě lépe připravení na to přijmout absolventy.*“

6.1.5 Profesionální dráha

Do tématu profesionální dráha je zahrnuto skutečné uplatnění, adaptace, neformální vzdělání a hodnocení vlastní profese.

6.1.5.1 Skutečné uplatnění

k46 - pracovník v sociální oblasti
k94 - pracovník v sociálních službách
k128 - vedoucí nízkoprahového zařízení
k161 - vedoucí více služeb
k168 - pracovník v terénu
k221 - sociální pracovník v oblasti prevence
k247 - sociální pracovník a aktivizátor
k276 - vedoucí volnočasového centra
k277 - střídání zaměstnání
k298 - pedagog volného času

Tabulka 14: podtéma skutečné uplatnění

Většina absolventů oboru sociální pedagogika si našla práci v sociální sféře, pracují spíše jako sociální pracovníci.

Jeden respondent se uplatnil jako pracovník v sociální oblasti: „*Pracuji jako sociální pracovníce na městském úřadě na oddělení příspěvku na péči.*“

Na pozici pracovníka v sociálních službách je další respondent, který popisuje svou činnost: „*Jsem koordinátor projektu pracovní aktivizaci se zaměřením na nezaměstnané starší 50-ti let. V současnosti zajišťujeme chod, jednotlivých etap projektů.*“

Další respondent, který je vedoucím nízkoprahového zařízení, mluví o své náplni práce: „*...jsem vedoucí, takže pode mnou jsou další terénní pracovníci a toto, je moje hlavní profese, kterou dělám. A mimo to sháním finance, píšu projekty pro tuto organizaci. Mám na starosti všechny peer akce, které se pořádají.*“

Jako vedoucí více služeb se uplatnil další dotazovaný, který je také na pozici vedoucího: „*Jsem vedoucím tří služeb noclehárny, azylového domu a terénního programu.*“

Dva respondenti, kteří jsou dnes na pozici vedoucího, dříve pracovali na pozici pracovníka v terénu. Jeden dotazovaný se k tomu vyjadřuje: „*Začal jsem jako terénní pracovník, dělal jsem streetáka pro lidi bez domova ve Zlíně a v Otrokovicích.*“

Další dotazovaný se uplatnil jako sociální pracovník v oblasti prevence, o své práci mluví: „Pracuji jako sociální pracovník v klubu. Cílem a posláním je poskytnout prostor pro cílovou skupinu od 13 do 26 let, kam můžou přijít odpoledne, trávit tam volný čas.“

Na pozici sociální pracovník a aktivizátor je respondent, který popisuje svou činnost: „Pracuji jako sociální pracovnice zároveň jako aktivizátorka v domově pro seniory. Náplň mojí práce co se týče sociální, je jednání se žadateli, dělám sociální šetření, mám na starosti finance klientů. Organizuji výlety, měla bych, jsem se starat o to, aby měli každý den co dělat.“

Vedoucí volnočasového centra je další uplatnění respondenta, který se o své práci vyjadřuje: „Jsme středisko prevence a rizikového chování. Jsme tady hlavně pro sociálně slabé děti.“ Dále dodává: „Mám na starosti i detašované pracoviště volného času pro handicapované.“

Jeden respondent se uplatnil jako pedagog volného času, který je na pozici vedoucího. Svou práci popisuje: „Vedu kroužky pro děti, pořádám tábory, výlety, akce pro děti a rodiče. Mám pod sebou i pracovníky...“

Dotazovaný, který studoval kombinovaně, střídal mnoho zaměstnání: „...jako ubytovatelka, poté v Charitním domově pro matky s dětmi v tísni. Dále v českém červeném kříži.“

6.1.5.2 Adaptace

k47 - empirické poznání	k163 - samostatnost
k48 - náročné období	k164 - spokojenost s prací
k49 - prozření realitou	k165 - nové kontakty
k50 - marná snaha pomoci	k166 - práce v terénu
k51 - dobrá pracovní adaptace	k167 - mnoho prožitků
k52 - nutnost doučit se legislativu	k169 - nástup na vedoucí pozici
k53 - bezproblémové zvládnutí	k222 - známé prostředí
k62 - nutnost doplnění vzdělání	k223 - výhoda u pohovoru
k63 - náročnost	k224 - osvojení nových schopností
k95 - plynulý průběh	k248 - dlouhodobá pracovní adaptace
k96 - pravidelné vstávání	k278 - špatné zkušenosti
k97 - nedostatek volného času	k299 - pravidelnost

Tabulka 15: podtéma adaptace

Při přechodu ze studia do praxe se setkala většina respondentů s problémem a nutností doučit se legislativu: „*Musela jsem se vlastně naučit všechny ty zákony, podle kterých se jelo, protože ve škole se za našeho studia nic takového neprobíhalo.*“

Většina dotazovaných se shoduje, že prožívali náročné období při nástupu do práce. Jeden respondent zmiňuje: „*První měsíc byl strašný, pořád jsem zákon pročítala a dávala si záložky, abych věděla, než jsem se do toho dostala.*“

Při nástupu do zaměstnání se jeden dotazovaný setkal s nutností osvojit si nové schopnosti: „*...potřebovala jsem zvládnout krizovou intervenci, to se ve škole neprobíralo. Ale myslím si, že každé to povolání to přináší.*“

Jiný respondent mluví o nutnosti doplnění vzdělání při nástupu do praxe: „*...musela jsem splnit zkoušku ze Správního řádu veřejné správy a potom ještě z toho oboru, který jsem dělala, tedy na hmotné nouzi nebo dneska na příspěvku na péči.*“ I přes náročnost a obtížnost těchto zkoušek, respondent vše zvládl bez problémů.

Dotazovaný dále pokračuje a mluví o empirickém poznání a zároveň o náročnosti doby, kdy pracoval na oddělení hmotné nouze: „*...byla to si myslím, sice obrovská zkušenost, protože to bylo oddělení jedno, asi nechci říct nejtěžší, ale na psychiku a na to co člověka vidí a zažívá, celkem jako změna obrovská oproti škole.*“ Dále dodává a lze říci, že u něho došlo k prozření realitou: „*Je to vnímání každodenní reality u lidí, kteří jsou v hmotné nouzi.*“ Zmiňuje se také o marné snaze pomoci: „*...zjistila jsem, u toho, že ne každý o tu pomoc stojí.*“

Adaptace respondentů na pracovní prostředí byla odlišná, jeden respondent se dobře adaptoval: „*...ten přechod jsem neměla nějak dramatický, zvyklá jsem vstávat byla, tak to mi tady nedělalo nějaké problémy, dodržovat nějakou pracovní dobu.*“

Jiný respondent vnímal přechod ze studia do práce jako změnu, kdy je nutné si zvyknout na každodenní pravidelnost.

Další dotazovaný se také dobře adaptoval, příznivé pro něj bylo, že v organizaci působil jako stážista a pracovní prostředí již znal. To byla také výhoda u přijímacího pohovoru.

Naopak jiný dotazovaný, i když mluví o plynulém průběhu při adaptaci na zaměstnání: „*...nebyl to zase tak velký šok*“, měl největší problém s pravidelným vstáváním a také si uvědomoval nevýhodu zaměstnání v nedostatku volného času.

Při nástupu do zaměstnání se jeden respondent potýkal s dlouhodobou pracovní adaptací: „Trvalo to, než jsem si zvykla na ten systém, jak to tady chodí, na ty lidi.“

Jeden respondent zmiňuje špatné zkušenost s jednou organizací, na kterou nemá dobré vzpomínky.

Další respondent mluví o nástupu na vedoucí pozici: „Po třech měsících jsem začal proplouvat do manažerské složky, pak jsem se stal vedoucím programu.“ Dále uvádí, že to bylo náročné období: „Musel jsem se učit spoustu nových věcí, např. vyplňovat žádosti o dotace, to bylo náročné, postupně jsem se do toho dostával.“ Dále pokračuje v tvrzení, že i přes veškerou náročnost mu vyhovovalo, že mohl být samostatný.

Respondent pokračuje ve výpovědi a vrací se do doby, kdy pracoval jako terénní pracovník. Mluví o získání nových kontaktů z řad klientů: „Lidi jsem vůbec neznal, já mladý synek jsem začal chodit mezi ty bezdomovce, co žijí venku, začal jsem se s nima seznamovat, ...“ Také vzpomíná na mnoho prožitků, na práci v terénu, která ho uspokojovala.

6.1.5.3 Neformální vzdělání

k64 - na popud zaměstnavatele
k65 - potřebné kurzy
k102 - nevyhovující nabídka kurzů
k132 - nepovinné vzdělání
k133 - studium dalšího odvětví
k175 - variabilní nabídka
k176 - kontakt s klienty
k228 - snaha zdokonalit se
k255 - povinné školení
k256 - možnost výběru
k283 - vědomí nedostatku

Tabulka 16: podtéma neformální vzdělání

Respondenti si zvyšují kvalifikaci prostřednictvím neformálního vzdělání, nejčastěji využívají možnosti zúčastnit se kurzů, které jsou pro jejich práci potřebné. Jeden respondent uvádí, jaké kurzy využívá: „...jsou zaměřené na mou práci na volnočasové aktivity, pak třeba nějaké tvořivé, sportovní.“ Druhý respondent tvrdí: „...s nadřazeným sedneme a bavíme se v tom, co si myslím, že by mi mohlo pomoci a on mi naopak reflektuje. Je to něco navíc pro mě, pro zkvalitnění služby.“

Další respondent mluví o kurzech jako o nepovinném vzdělání: „...v podobě nějakých kurzů např. na mé pozici jsou různé manažerské, vedení týmů, porad a podobně.“ Jiný dotazovaný je stejného názoru: „Ne že by mi to zaměstnavatel vyloženě kladl, ale nabízí mi je např. kurz manažerských dovedností, kurzy kvality standardů.“

O povinném školení mluví jeden respondent, který má ale možnost výběru: „...jsou předepsané nějaké hodiny, a pokud nás samostatně něco jiného zaujme a pokud nám to schválí, tak nás tam pošlou.“

Odlišný přístup k získání neformálního vzdělání má další respondent, který využívá pouze ty kurzy, které jsou na popud zaměstnavatele, tedy povinné.

Dále se dotazovaní vyjadřují k bohaté variabilitě nabízených kurzů, které využívají: „Jezdím na nespočet kurzů, školení o demencích, o aktivizacích.“ Další respondent zmiňuje: „...hodně projektů nabízí kurzy zadarmo, což si myslím, že je výborné a pak si občas zajedu na nějaký placený kurz.“ Respondent dále zmiňuje výhodu školení, kdy se může setkat s kolegy.

Naopak jiný respondent vyjadřuje svou nespokojenost s nevyhovující nabídkou kurzů: „...je problém najít něco co by mi vyhovovalo.“

Další respondent mluví o snaze zdokonalit se: „Když jdu na nějaké školení, tak tam zjistím, že bych, jsem se mohla zase v něčem zlepšit.“

Stejný názor na stálé zdokonalování se má jiný dotazovaný, který využívá možnosti dalšího vzdělávání a studuje další odvětví vysoké školy.

Jeden respondent uznává a je si vědom nedostatku, že na jeho pozici by měl být spíše jiný specialista: „...myslím si, ale že v tomto zařízení kvůli cílové skupině by to měl být speciální pedagog, konkrétně etoped a psycholog.“

6.1.6 Vlastní hodnocení profese

k54 - mnoho zkušeností	k178 - požadavky zřizovatele
k55 - znalost návazných služeb	k179 - práce s lidmi
k56 - znalost legislativy	k180 - seberealizace
k57 - naprostá jistota	k225 - vzájemná pomoc
k58 - neustálé zdokonalování	k226 - poskytování rad
k59 - nutnost zdokonalování	k227 - kontakt s klientem
k60 - odstranit pocit nespravedlnosti	k229 - reálný pohled
k61 - umět se ovládat	k249 - negativum práce se seniory
k66 - spokojnost	k250 - komunikace s okolím
k67 - náročná práce s lidmi	k251 - podání informací
k68 - variabilita práce	k252 - orientace v sociálních službách
k98 - suverenita	k253 - nevděčnost klientů
k99 - nedostatek empatie	k254 - nedostatek motivace
k100 - zdokonalení se v jazyce	k257 - částečná spokojenost
k101 - respektování názorů	k258 - pracovní návyk
k103 - neschopnost hodnotit	k259 - neuspokojení
k104 - možnost posunu	k260 - různorodost podnětů
k130 - splnění požadavků	k261 - konflikt s vedením
k131 - nevědomí vlastních nedostatků	k262 - pocit vyhoření
k134 - absence kontaktu s klienty	k263 - myšlenka na odchod
k170 - nutnost všeobecného rozhledu	k279 - schopnost organizace
k171 - jistota jako důsledek dlouhodobé praxe	k280 - schopnost komunikace
k172 - zaměření se na personalistiku	k281 - kvalifikovaný tým
k173 - lepší orientace v zákonech	k282 - spolupráce
k174 - zdokonalení se v projektování	k301 - spokojenost s kolegy
k177 - konflikty se zaměstnanci	

Tabulka 17: podtéma vlastní hodnocení profese

Většina respondentů je spokojena se svou profesí, pouze jeden respondent je uspokojený částečně a další respondent není schopen hodnotit: „*Myslím si, že je to poměrně krátká doba (rok a půl), abych byl schopný říct, jestli jsem spokojený.*“ Pokračuje v tvrzení, že vidí určité možnosti posunu, ale i limity v rámci organizace.

Jeden respondent je velice spokojený se svým povoláním, v rámci profese má možnost seberealizace: „...*můžu tvořit, dělat metodiky, můžu psát projekty, můžu se věnovat problematice sociální, což je krásné,...*“

Další dotazovaný také vyjadřuje spokojenost se svou profesí: „...*práce mě baví, naplňuje,...*“ Je také spokojený se svými kolegy.

Jeden dotazovaný má reálný pohled na svou profesi: „...to není tak, růžové, jak se může zdát, že uděláme ze všech našich klientů andílky.“

I když je respondent spokojený s vlastní profesí, stěžuje si na náročnou práci s lidmi: „...už se mi několikrát stalo, že bych z tama nejradši utekla, ale to je bohužel spojené s prací s těma lidma.“

Další respondent si uvědomuje negativum práce se seniory: „Ono to možná nevypadá, ale když je tady člověk měsíc, dva, tři má pocit, že stárne a stárne.“ Dále pokračuje a stěžuje si na nevděčnost klientů: „S nimi strašně těžko, pozvu je někam, vymyslím různé věci, ale nechce se jim.“

Jeden dotazovaný tvrdí, že je se svou profesí nadmíru spokojený, ale poněvadž je na pozici vedoucího, musí řešit konflikty se zaměstnanci a také plnit požadavky zřizovatele.

Respondent, který je spokojený se svou profesí částečně, hodnotí pozitivně pracovní návyk, ale na druhé straně mluví o neuspokojení: „...není pro mě práce poslání, že bych žila jen z toho, že bych lidem jenom pomáhala.“ Stěžuje si také na konflikty s vedením a hovoří o různorodosti podnětů, které se mění: „Jasně je to fajn, když se na vás usmějou, dají Vám čokoládu, poděkují, ale pak je zase den, kdy jsou všichni otravní.“ Dotazovaný dále pokračuje a mluví o nedostatku motivace: „Řeknete si, na co furt se tady snažím, běhat kolem toho. Potřebovala bych elán, to už po těch 2 letech nemám.“ Respondent má pocit vyhoření: „Po dvou letech si připadám vyhořelá a nevím, jak bych to změnila, s těmi lidmi jste furt.“ Pokračuje a mluví o myšlence odchodu: „...kdybych mohla, tak bych odešla.“

Tři respondenti jsou spokojeni s variabilitou práce: „Člověk nemusí pořád sedět a stýká se s různýma lidma na různých místech, ...“ Další dotazovaný uvádí: „...každý den je jiný, ...“

Jiný respondent se vyjadřuje k různorodosti práce: „Práce není stereotypní, ...“

Jako hlavní důvod spokojenosti dvou respondentů se svou profesí je možnost pracovat s lidmi a pomáhat jim.

Respondent projevuje spokojenost se svým povoláním, ale vyjadřuje i nespokojenost s absencí kontaktů s klienty: „... že nemám už tak blízko k té přímé terénní práci, už tíhnu k vedení, administrativě, spíše k tomu střednímu managementu.“

Tři respondenti jsou si naprosto jistí ve své profesi: „Vzhledem k tomu, že to dělám si 6 let, tak jsem takové ty mouchy vychytala.“ Další respondent uvádí: „Ve svém oboru si myslím,

že se cítím hodně jistá, protože dělám ten příspěvek na péči přes 2 roky.“ Dotazovaný dodává, že důvodem jeho jistoty je mnoho zkušeností, které získal během své profesní dráhy: *„...a už jsem zažila spoustu věcí, spoustu různých špeků, které se nestávají každý den, a vyřešili jsme je.“*

Respondent vidí svou jistotu ve splnění požadavků, které jsou kladené na jeho pracovní pozici: *„Mám kompetence, vzdělání, účastnila jsem se spousty kurzů, je tam tedy i neformální vzdělání, praxe, zkušenosti.“*

Velkou jistotu pocítuje jeden respondent ve znalosti návaznosti služeb: *„...vím na koho toho člověka odkázat, když potřebuje s něčím pomoci.“* Také je schopen poskytnout rady: *„...jsem schopná poradit, jak spolupracovníkům, tak i těm lidem venku.“* A je si také jistý ve znalosti legislativy.

Další dotazovaný o sobě mluví jako o suverénním člověku, který je schopený jednat s lidmi: *„Nebojím se vystoupit před lidma, mluvit před lidmi, předvést jim nějaký model, ...“*

Jiný respondent vidí jistotu ve vzájemné pomoci mezi spolupracovníky: *„Jsem si jistá, svými kolegama, to je velká podpora, ...“* Také si je jistý v kontaktu s klientem.

V kontaktu s klientem si je jistý taky další respondent, který dodává, že jeho jistota je i v komunikaci s okolím a poskytování informací. Je také schopen orientovat se v sociálních službách: *„...povykládat o té službě, když jim nemůžu poradit, tak vím, kam je mám odkázat.“*

Další dotazovaný o sobě tvrdí, že má dobré organizační a komunikační schopnosti. Dodává, že se může spolehnout na svůj kvalifikovaný tým: *„...mám i bezvadný pedagogický tým, že jsou tady pedagogové volného času, na které se můžu spolehnout.“* Dále pokračuje v tvrzení, že k jeho práci je potřebná spolupráce všech členů týmu: *„Není to vlastně o mě, ale o naší práci dohromady.“*

Jeden respondent není schopen vyjádřit se, v čem se cítí jistý. Tvrdí, že je u jeho profese nutný všeobecný rozhled: *„...protože to je natolik obsáhlé, co se týče věci, které musí pracovník umět, říkám multidisciplinární, ...“* Je toho názoru, že naprostá jistota je důsledkem dlouhodobé praxe: *„...může si být jistý, tak po 10-ti 15-ti letech, kdyby to všechno zůstalo tak jak je.“*

Tři respondenti jsou toho názoru, že by se člověk měl neustále učit a zdokonalovat. Jeden respondent uvádí: „...*nám vlastně pořád mění novelty zákona, spíš asi studovat ten zákon, hlavně ten správní řád, podle kterého se řídíme.*“ Druhý respondent mluví o výhodě, ale i nevýhodě nutnosti neustále se zdokonalovat: „*To je hezké na té profesi, ale i těžké, že si člověk neustále musí rozšiřovat své obzory.*“

Dále se respondenti vyjadřují, v čem by se mohli ve své profesi zlepšit. Jeden dotazovaný uvádí, že by měl odstranit pocit nespravedlnosti a umět se ovládat.

Další respondent si uvědomuje své nedostatky v malé míře empatie: „*Možná v otevřenosti ke klientovi, dívat se na to jiným pohledem než racionálním.*“ Také tvrdí, že by se měl zdokonalit v jazyce a více respektovat názory druhých.

Dva respondenti si nejsou vědomi vlastních nedostatků: „...*nejsem si toho vědoma, spíš lidé okolo.*“

Respondent, který je na pozici vedoucího vidí svou nedokonalost v neschopnosti zaměřit se na personalistiku z důvodu nedostatku času. Také by se chtěl lépe orientovat v zákonech a zdokonalit se v projektování. Tento názor má i jiný respondent, který podobně vidí své nedostatky při vytváření projektů.

6.1.7 Profese sociálního pedagoga

Další téma profese sociálního pedagoga obsahuje podtéma před studiem, během studia a názor na profesi.

6.1.7.1 Před studiem

k5 - sociální sféra
k6 - nevědomost
k7 - nejasné představy
k74 - nevědomost pojmu
k75 - oblast předcházení
k111 - pracovník v nízkoprahovém zařízení
k112 - jasné představy
k139 - vlastní dedukce
k190 - hledání informací
k191 - představa širokého uplatnění
k236 - vyloučení cílových skupin
k267 - vychovatel

Tabulka 18: podtéma před studiem

Většina respondentů měla nejasnou představu o profesi sociálního pedagoga před nástupem na obor. Jeden respondent uvádí: *„To bylo relativně tenkrát moderní obor, a když si člověk řekne doktor, tak má jasnou představu.“*

Jiný respondent se zmiňuje o nevědomosti pojmu: *„Obecně tu oblast sociální pedagogiky jsem si nedokázal úplně představit, že tohle je sociální pedagog až potom později, v rámci toho studia.“*

Dále se respondenti shodují v názoru, že nevěděli, jaké bude jejich následné uplatnění: *„Úplně přesně ne, protože tam je tak široký záběr, že jsem nevěděla úplně přímo, co budu po škole dělat.“* Další dotazovaný tvrdí: *„...asi jsem to nevěděla, jakože jednoznačně, ale měla jsme takové tušení, kde asi zhruba. V té sociální oblasti.“* Jiný respondent se k tomu vyjadřuje: *„Spíš jsem to zjišťoval v průběhu studia, ...“*

Někteří dotazovaní si představovali uplatnění sociálního pedagoga v sociální sféře: *„To co dělám na sociálním odboru, nebo na úřadě, na těch institucích, které jsou spojené s pojmem sociální.“*

Dva respondenti si představovali následné uplatnění v oblasti předcházení. Jeden dotazovaný zmiňuje: „...jako, že se to zabývá nějakým způsobem prevencí sociálně patologických jevů.“

Jeden respondent měl na základě zkušenosti jako dobrovolník v jedné organizaci jasné představy o možnosti uplatnění sociálního pedagoga v praxi. Představoval si své následné uplatnění po studiu jako pracovník v nízkoprahovém zařízení.

Jasnou představu o uplatnění sociálního pedagoga před nástupem na obor měl i další respondent, který také na základě pracovní zkušeností jako vychovatel, dospěl k názoru, že právě tato činnost je pro sociálního pedagoga.

Další respondent došel k názoru jaké je uplatnění sociálního pedagoga prostřednictvím vlastní dedukce: „...já jsem bydlel blízko denního stacionáře, takže jsem znal ty klienty. Takže jsem měl představu, že v denním stacionáři, v Naději můžu pracovat.“

Jiný dotazovaný, který měl nejasné představy o následném uplatnění sociálního pedagoga, si potřebné informace vyhledával: „Tak jsem si myslela, co jsem si přečetla v profilu absolventa, jsem věděla, že můžu pracovat s dětmi s mládeží v oblasti drogové prevence...“ Dále dodává, že si představoval širokou oblast uplatnění: „...já jsem si myslela, že to bude i širší, že bych mohla jít i do školství nebo do zdravotnictví.“

Jeden respondent vyloučil cílové skupiny, kterým se nechtěl v budoucnu věnovat: „Věděla jsem, že nechci určitě pracovat s postiženými dětmi a se seniory. Jinak mi to bylo jedno.“

6.1.7.2 Během studia

k25 - sociální odvětví	k88 - získávání možných variant
k26 - možnost vyučovat	k124 - stálost názoru
k27 - nutnost dalšího vzdělání	k149 - vlastní pojetí
k28 - působení v institucích	k150 - splývání se sociálním pracovníkem
k29 - práce s handicapovanými	k202 - podat jasné informace
k30 - malá sféra uplatnění	k203 - prostor k vlastnímu poznání
k31 - poskytování pomoci	k274 - diskuse se spolužáky
k32 - malý finanční zisk	k293 - zkušenosti s profesí
k87 - neinformovanost	

Tabulka 19: podtéma během studia

Nejvíce dotazovaných se shodlo v názoru, že během studia nebyli dostatečně informováni o profesi sociálního pedagoga a o jeho následném uplatnění. Jeden respondent zmiňuje:

„Předmět sociální pedagogika jsme měli celé 3 roky na bakalářském studiu a doted' bych nedokázala říct, co je sociální pedagog a čím se zabývá.“ Další respondent se k tomu vyjadřuje: *„...nedokázal jsem si představit, jak prakticky fungují ty sociální služby nebo naopak kdybych měl jít tou cestou pedagogickou, jak bych fungoval.“* Jiný respondent také tvrdí, že během studia byl neinformovaný: *„Kromě nějakého předmětu, té sociální pedagogiky a sociální práce, tak se na seminářích nebo přednáškách profesori tomu nevěnovali. Nesetkala jsem se s tím, že by mi o tom profesori řekli.“*

Jelikož jeden respondent měl již zkušenosti s profesí sociálního pedagoga, protože studoval stejný obor na jiné vyšší škole, měl více poznatků o této profesi: *„Kdybych neměla zkušenosti z té vošky, tak bych tápala daleko víc a nevěděla, co bych mohla dělat.“*

Další respondent, který je nespokojený s nedostatkem podaných informací o sociálním pedagogovi během studia, mluví o prostoru k vlastnímu poznání: *„...vyučující nás tlačili, abychom se vyprofilovali sami a sami si přišli na to co ten sociální pedagog je a není.“* Ztěžuje si na tento přístup pedagogů a navrhuje možné řešení, kdy by se raději měly podat jasné informace: *„...možná by bylo lepší, kdyby nám to někdo přímo řekl: „Tohle je vaše profese, tohle budete dělat.“* Dotazovaný sám dospěl k vlastnímu pojetí pojmu sociální pedagog: *„Chápala jsem to spíš jako osobní zájem než vyloženě profesi.“*

Jiný dotazovaný tvrdí, že během studia také získal málo informací o profesi sociálního pedagoga, ale soudí, že hlavní příčinou je neukotvení profese. Také se zmiňuje, že o tomto problému se spolužáky neustále diskutovali.

Stálý a neměnný názor na profesi sociálního pedagoga před nástupem i během studia měl další dotazovaný, který chápal uplatnění sociálního pedagoga jako pracovníka v nízkoprahovém zařízení.

Dva respondenti během studia zjistili, že hlavní činností sociálního pedagoga je poskytování pomoci potřebným. Jeden respondent uvádí: *„...že to bude spíš v těch pomáhajících profesích, ...“* pokračuje v tvrzení, *„... ale je to spíš práce s lidma a pro lidi.“*

Respondent dále tvrdí, že byl obeznámený pedagogy o následném uplatnění v sociálním odvětví, také mluví o možnosti vyučovat, ale je nutné další vzdělání: *„...že bychom mohli učit, když si doděláme pedagogické minimum...“* Během studia byl také informován o možnosti pracovat s handicapovanými nebo by mohl působit v různých institucích. Dále

se zmiňuje, že během studia zjistil některé nevýhody profese sociálního pedagoga, uvádí malou sféru uplatnění a malý finanční zisk.

Další respondent zmiňuje, že během studia získal informace od vyučujících a zjistil, jaké jsou možné varianty jeho budoucího uplatnění: „*Určitě se toho dotýkali v některých předmětech, že ukazovali možnosti, v kterých resortech se dá pracovat a jaké zhruba pozice to můžou být.*“

Jiný respondent uvádí, že během studia mu splývala profese sociálního pedagoga se sociálním pracovníkem: „*Vlastně až v polovině studia jsme zjistili, že sociální pedagog je ukotvený jako sociální pracovník, že tam můžeme najít uplatnění,...*“

6.1.7.3 *Názor na profesi*

k69 - malé využití v praxi	k187 - nepochopení spojených pojmů
k70 - poptávka po jiné profesi	k204 - orientace na prevenci
k71 - orientace na výuku	k230 - poslání
k106 - málo konkrétní obor	k231 - nutnost odbornosti
k107 - široká oblast uplatnění	k232 - široká oblast zájmů
k125 - nutnost změny	k233 - profesionalita
k135 - shoda se sociálním pracovníkem	k234 - nutnost sebekritiky
k136 - orientace na sociální učení	k235 - znalost ostatních služeb
k181 - nejasný pojem	k264 - neschopnost odpovědět
k182 - neobeznámenost okolí	k265 - zkušenosti s jinou profesí
k183 - absence pedagogického zaměření	k272 - malé finanční ohodnocení
k184 - orientace na sociální práci	k273 - výpomoc lidem
k185 - absence pojetí	k284 - mnoho požadavků
k186 - nutnost doplnění kvalifikace	k285 - vize

Tabulka 20: podtéma názor na profesi sociální pedagog

Názory jednotlivých respondentů na profesi sociálního pedagoga jsou obdobné.

Dva dotazovaní se shodují v nejasnosti pojmu. Jeden respondent uvádí: „Sociální pedagog je podle mě strašný hybrid, nedotažený, neukotvený.“ Dále dodává: „...*je to vlastně pojem nejasný.*“ Druhý dotazovaný tvrdí: „...*sociální pedagog ještě ani není v katalogu práce, ale už se na tom alespoň dělá.*“ Pokračuje v tvrzení a mluví o vizi do budoucna: „*Je to škoda, že ho ještě nezařadili do katalogu, ale myslím si, že to bude. Že ta profese má budoucnost.*“

O profesi sociálního pedagoga mluví jeden respondent jako o poslání: „*Je to profese, která hodně čerpá sama ze sebe. Na jednu stranu je to životní poslání, člověk se sám realizuje,*“ dodává a mluví o nutnosti odbornosti: „...*ale na druhou je nutné, aby tam bylo to profesi-*

onálně.“ Pokračuje v tvrzení o profesionalitě sociálního pedagoga: „...měl by umět pomoci, poradit...“ *Také by měl mít širokou oblast zájmů, znalost ostatních služeb a samozřejmě je nutná i sebekritika: „...dokázat si uznat: „Nejsme Bohové a dokážeme všechno.“*

I další respondent se vyjadřuje k profesionalitě sociálního pedagoga, tvrdí, že je na tuto profesi kladeno mnoho požadavků: „...ten člověk by měl mít strašně moc kompetencí.“

Jeden dotazovaný uvádí, že sociální pedagog má širokou oblast uplatnění: „Dává možnost uplatnit se v širokém spektru profesí, ale zároveň to znamená, že není ničím odborníkem.“

Dále pokračuje a tvrdí, že je sociální pedagogika málo konkrétní obor: „Myslím si, že by měl být více zaměřený na něco, je moc obecný.“ Navrhuje řešení: „Takže by mohl být více zaměřený na sociální práci, na práci se zákonem, kritérii, které se zaměřují na sociální služby, práci s klienty a tímto směrem.“ Soudí a dodává: „Ty by pomohlo těm lidem vykonávat kvalitně tu sociální práci.“

Jelikož se respondenti shodují v nejasnosti pojmu sociální pedagog, mluví další dva dotazovaní o nutnosti změny. Jeden respondent dospěl k následujícímu názoru: „Bud' by se to mělo vydefinovat, že je to sociální pracovník a potom ne sociální pedagogika, ale sociální práce nebo by se to mělo vymezit třeba na pedagogiku volného času nebo tak nějak. Druhý dotazovaný navrhuje jiné řešení: „Možná by se mohlo minimum přidat přímo do toho studia nebo vypustit slovo pedagogika.“

Další dotazovaný nechápe spojení pojmů sociální a pedagogika. Toto spojení přirovnává k profesi kuchař-číšník. Tvrdí, že je to velký omyl: „Učíme se dvě věci a nenaučíme se nic pořádně. Je to trošku něco z té oblasti sociální a z pedagogiky a dohromady to vlastně není nic.“

Jeden respondent je toho názoru, že uplatnění sociálního pedagoga má malé využití v praxi. Také tvrdí, že je větší poptávka po jiné profesi, jako je speciální pedagog. Dále uvádí, že by se měla sociální pedagogika spíše orientovat na výuku: „...měla by být zaměřená spíše na učitelství než na tu pomáhající profesi.“

Další dva respondenti mají vyhraněný názor na uplatnění sociálního pedagoga v praxi, podle nich by se měl orientovat na sociální učení. Jeden respondent vyjadřuje svůj názor: „...sociální pedagog by měl směřovat spíš na tu výchovu, měl by pracovat s děckama nějak je připravovat na život ve společnosti.“ Druhý dotazovaný chápe sociální pedagogiku:

„...jako učení k nějakému sociálnímu, což probíhá, ale nevím, jestli tam jsou přímo prostředky pedagogické.“

Orientaci sociální pedagogiky na oblast prevence zmiňuje další respondent: „Sociální pedagog by měl spíše řešit tu sociální sféru, jako jsou nízkoprahová zařízení.“

Další dotazovaný je toho názoru, že by se sociální pedagogika měla orientovat na sociální práci. Také zmiňuje absenci pedagogického zaměření, které se vytrácí. Dále mluví o absenci pojetí: „...kdyby nebylo ukotvení sociálního pedagoga v zákoně o sociálních službách, tak v podstatě není ukotvení žádné.“ Pokračuje v tvrzení o nutnosti doplnění kvalifikace: „... to bychom si museli dodělávat pedagogické minimum, abychom mohli někde učit.“

O shodě se sociálním pracovníkem mluví další dotazovaný: „...většina sociálních pedagogů, které znám pracují jako sociální pracovníci, tak mi hrozně toto splývá a přijde mi, že je to taková deziluze.“

Jeden dotazovaný není schopen odpovědět, jak chápe profesi sociálního pedagoga, protože má zkušenosti s jinou profesí: „Mám zažitou práci jako sociální pracovnice.“

Další respondent uvádí, že okolí je neobeznámeno s profesí sociálního pedagoga: „Nemá v podstatě nějakou svou pozici u veřejnosti, i laické, že nechápe, kdo to je.“

Malé finanční ohodnocení jako nevýhodu profese sociálního pedagoga přisuzuje jeden respondent, který uvádí: „...v tomto oboru člověk nevydělá peníze, ale pokud člověk pracuje v pomáhající profesi, nemůže s tím ani počítat, že by nějak zbohatl.“ Jako pozitivum této profese vidí možnost pomoci lidem.

6.2 Vyhodnocení esejí

V této podkapitole se věnuji vyhodnocením esejí.

Vytvořila jsem si pět kategorií, které obsahují jednotlivé kódy. Každý kód je označený písmenem k a pořadovým číslem.

6.2.1 Pojetí profese

k1 - pomoc lidem
k2 - pomoc potřebným
k4 - řešení aktuálního problému
k10 - různorodost cílových skupin
k18 - poslání
k28 - nové odvětví
k30 - seberealizace
k34 - neschopnost definovat

Tabulka 21: kategorie pojetí profese sociálního pedagoga

Někteří respondenti pojmají profesi sociální pedagog jako pomáhající profesi, jejíž hlavní náplní práce je pomoc lidem. Jeden dotazovaný uvádí: *„Hlavní náplní by měla rozhodně být práce s lidmi.“* Jiný dotazovaný tvrdí: *„Profesi sociálního pedagoga vnímám jako pomoc určitým skupinám lidí ve společnosti“*

Tři dotazovaní jsou toho názoru, že sociální pedagog pomáhá potřebným lidem. Jeden respondent popisuje cílovou skupinu, která vyžaduje pomoc: *„Ať už sociálně slabým, lidem na okraji společnosti, menšinovým skupinám nebo postiženým lidem.“* Jiný dotazovaný tvrdí, že je jedná: *„...o jedince postižené nějakou vadou nebo jedince problémové.“* Další dotazovaný vnímá cílovou skupinu sociálního pedagoga: *„...práce sociálního pedagoga má svůj základ v pomoci těm, kteří jsou odlišní od společnosti, nezačlenili se do ní úplně, či vůbec.“*

Řešení aktuálního problému společnosti je podle dvou respondentů další náplní práce sociálního pedagoga. Jeden respondent uvádí: *„...stále více lidí se dostává do těžkých životních situací, s nimiž si těžce poradí.“* Druhý respondent zmiňuje nutnost profese sociálního pedagoga: *„Hlavně kvůli narůstajícím krizím ve společnosti, hlavně teda, jedná-li se o krizi finanční...“*

Jeden respondent pojímá profesi sociálního pedagoga jako profesi, která je zaměřená na různorodost cílových skupiny: „*Sociální pedagog může pracovat jak s dětmi, tak vyššími věkovými skupinami, až geronty.*“

Dva respondenti chápou profesi sociálního pedagoga jako poslání. Jeden respondent zmiňuje názor okolí: „*Lidé ale žijí v domněnku, že sociální pracovník to dělá z lásky k lidem a neměl by za to být placený.*“

Profese sociálního pedagoga je podle dvou dotazovaných nové odvětví, které není v povědomí veřejnosti.

Jeden dotazovaný není schopen definovat pojem sociální pedagog.

Pojem sociální pedagog pojímá jeden dotazovaný jako možnost seberealizace: „*...profese je tak spíš jakýmsi naplněním sebe sama a vlastního uspokojení.*“

6.2.2 Činnost sociálního pedagoga

K6 - výchovný poradce	k42 - učitel
k9 - speciální pedagog	k43 - orientace na problémové děti
k13 - oblast prevence	k44 - orientace na seniory
k20 - nevědomost	k45 - asistent pedagoga
k35 - vlastní představa	k47 - víra v ujasnění
k39 - víra v širší uplatnění	k48 - orientace na děti
k40 - sociální pracovník	k50 - pomoc v krizových situacích

Tabulka 22: kategorie činnosti sociálního pedagoga

Respondenti vnímají činnost sociálního pedagoga obdobně, shodují se v názoru, že sociální pedagog je pomáhající profese.

Tři respondenti pojímají činnost sociálního pedagoga jako činnost sociálního pracovníka. Jeden respondent uvádí: „*Myslím si, že bychom se mohli i ucházet o místo na krajském úřadě sociálního zabezpečení...*“ Druhý respondent se také vyjadřuje o možném uplatnění sociálního pedagoga: „*...nebo může pracovat někde na úřadě v sociální sféře.*“

Dva respondenti se shodují v možnosti uplatnění sociálního pedagoga v praxi ve školním zařízení jako asistent pedagoga. Jeden dotazovaný uvádí: „*...mohl by působit jako pomocník učitele ve zvláštních školách.*“

Činnost sociálního pedagoga chápou dva dotazovaní jako činnost výchovného poradce. Jeden respondent se zmiňuje o zařazení sociálního pedagoga na základní školu: „...*může s dětmi řešit problémy týkající se jejich vztahů v rodině, správné využití volného času, vztahy se spolužáky a jeho vrstevníky.*“

Vlastní představu budoucího uplatnění v praxi mají dva respondenti. Jeden tvrdí: „...*ráda bych pracovala mezi těmi nejmenšími, a to v kojeneckém ústavu...*“ Druhý dotazovaný se vyjadřuje: „*Svoje uplatnění si zatím dokážu představit spíše v neziskových organizacích.*“

Dva dotazovaní tvrdí, že sociální pedagog se orientuje na práci se seniory. Jiný respondent vnímá zaměření činnosti sociálního pedagoga na problémové děti. A další dotazovaný má obdobný názor a tvrdí, že se sociální pedagog orientuje na práci s dětmi.

Činnost v charitě vidí další respondent jako uplatnění sociálního pedagoga v praxi.

Uplatnění sociálního pedagoga vnímá další respondent spíše jako profesi speciálního pedagoga: „...*ve speciálních školách, kde rodiče mají problémy nejen se samotným postižením svého dítěte, ale i se vším co s tím souvisí...*“

Další respondent vidí činnost sociálního pedagoga ve škole jako činnost učitele s nutností doplnění vzdělání: „...*dodělá si pedagogické vzdělání a bude moci vyučovat.*“

Hlavní činnost sociálního pedagoga spatřuje respondent v oblasti prevence: „*Jeho hlavním posláním je ovlivňování sociálně patologických jevů.*“

Jiný respondent tvrdí, že sociální pedagog pomáhá lidem v krizových situacích: „...*člověk, který pomáhá v problémových oblastech života.*“

Někteří respondenti nevědí, jaké bude jejich budoucí uplatnění. Jeden dotazovaný se vyjadřuje: „...*vlastně ani pořádně netuším, co můžu po studiu dělat. Přejde mi to, že snad všechno a zároveň nic.*“ Druhý respondent uvádí: „...*sama nevím, jaké uplatnění bych si pro sebe do budoucna měla představit v praxi.*“

Další respondent také zmiňuje o nevědomosti uplatnění sociálního pedagoga v praxi: „*Nikde jsem také nenašla konkrétnější informace k uplatnění tohoto oboru.*“ Dále vyslovuje víru v ujasnění: „*Počítám s tím, že si všechno ujasním během studia.*“

Jeden respondent není schopen vize do budoucna: „...*pro mě samotného je záhadou, zdali bude v budoucnosti tato profese běžnou a plnohodnotnou.*“

Dva dotazovaní vyjadřují pochyby o nedostatku možností uplatnění sociálního pedagoga v praxi a pronáší víru v širší uplatnění. Jeden respondent uvádí: „...doufám, že to do budoucna nebude takové „horké“ a uplatnění v mém oboru se přece jenom najde.“ Druhý dotazovaný se k této problematice také vyjadřuje: „...doufám, že postupem studia toho bude přibývat, jelikož jsme nový obor a teprve se rozvíjíme a lidé časem pochopí, že nás budou potřebovat.“

6.2.3 Kompetence

K5 – využití vhodných metod
k7 – potřebné vzdělání
k8 – více času
k19 – potřebné vlastnosti
k27 – obětavost

Tabulka 23: kategorie kompetence sociálního pedagoga

Někteří respondenti zmiňují potřebné kompetence, které jsou nutné při profesi sociálního pedagoga.

V první řadě se jedná o potřebné vzdělání, dále jeden dotazovaný uvádí také potřebné vlastnosti: „Člověk na to asi prostě musí mít náтуру a povahu.“

Další respondent uvádí obětavost jako nutnost při výkonu profese sociálního pedagoga: „Je podle mě vhodná pro ty, kterým nedělá problém pomáhat ostatním, ...“

Podle jednoho respondenta je nezbytné, aby sociální pedagog při své činnosti byl schopen využít vhodné metody.

Jeden respondent tvrdí, že vyškolený sociální pedagog, který působí ve školním zařízení, je velice užitečný, protože má více času na řešení problémů dětí než učitel.

6.2.4 Negativa oboru

k14 - mnoho absolventů	k33 - velká konkurence
k15 - nedostatek pracovních míst	k36 - představa širokého uplatnění
k17 - nevděčné povolání	k37 - prozření
k21 - nesnadné uplatnění absolventů	k38 - nejasný pojem
k22 - nedostatek zařízení	k41 - nutnost zaměření
k23 - nedostatek podpory	k53 - malé uplatnění v oboru
k24 - nezájem o obor	k54 - nutnost dalšího vzdělání
k25 - malé finanční ohodnocení	k55 - nevědomost okolí
k26 - stagnace problému	k57 - nutnost navazujícího studia
k31 - nutnost vlastní iniciativy	k58 - nejasné uplatnění
k32 - nutnost kontaktů	k59 - víra ve zlepšení

Tabulka 24: kategorie negativa oboru

Respondenti uvádí, jaké jsou negativa oboru sociální pedagogika.

Tři respondenti se shodli v názoru, že je to profese, která je málo finančně ohodnocena. Dva dotazovaní tvrdí, že to je příčina nezájmu o obor. Jeden respondent vyjadřuje svůj názor: *„Největším problémem bude podle mého názoru finanční ohodnocení a s tím související „neochota“ tuto práci vykonávat.“*

O profesi sociálního pedagoga se vyjadřují tři dotazovaní jako o profesi, která je stále nejasná. Jeden dotazovaný uvádí: *„Neměla jsem moc představu, co takový sociální pedagog dělá a Google taky moc informovaný nebyl.“* Další respondent tvrdí: *„„můj“ obor není vlastně ani uzákoněný, a tudíž ze mě vlastně „nic“ nebude.“*

Dva respondenti zjistili během studia, i když měli počáteční představu o širokém uplatnění profese sociálního pedagoga, že jejich mínění bylo mylné. Jeden respondent uvádí, jak při debatě s kamarádkou prozřel: *„Avšak po „pokecu“ se spolubydlící, která studuje daný obor též, ...“* pokračuje v tvrzení: *„... mi řekla, že až dostuduji, tak že ze mě vlastně nebude ani sociolog, ale ani pedagog.“*

Další negativum, které vidí dva respondenti v oboru sociální pedagog je malé uplatnění oboru. Jeden dotazovaný uvádí: *„...bohužel jsem se nesešla se spoustou absolventů, kteří by se v profesi „našli“, nebo spíše získali nějaké uplatnění skutečně v oboru.“*

Dva dotazovaní se shodli v názoru, že je mnoho absolventů oboru sociální pedagogika. Jeden respondent si ztěžuje na velkém množství absolventů a zmiňuje také nedostatek pracovních míst: *„...tento obor je dost žádaný a vystudovaných lidí je tedy možná až dost, tak*

místo hledají obtížněji.“ S tímto tvrzením se shoduje i jiný respondent, který poznamenává nesnadné uplatnění absolventů oboru sociální pedagogika.

Jeden respondent uvádí, že je nedostatek zařízení, kde by se mohl sociální pedagog uplatnit. Podle jeho názoru je hlavním důvodem nedostatečná podpora oboru: *„Z tohoto bych trochu vinil stát, který nepodporuje toto povolání, jak by asi měl.“* Dále dodává a zmiňuje stagnaci problému: *„Myslím si, že se situace v nejbližší době nějak zásadně měnit nebude.“*

Jiný respondent zmiňuje nutnost zaměření oboru: *„Potřebovali bychom něco více odborného a zaměřeného jen na jednu problematiku.“*

Jeden dotazovaný je toho názoru, že v tomto oboru je velká konkurence: *„... bude velice těžké „být lepší než ten druhý“ a najít uplatnění.“* Dále zmiňuje nutnost kontaktů na různá zařízení, kde by se mohl sociální pedagog uplatnit a uvádí také nutnost vlastní iniciativy: *„...bude určitě důležitá praxe vykonávaná jak při samotném studiu, tak ve svém volném čase.“*

O profesi sociální pedagog se vyjadřuje jeden dotazovaný jako o nevděčném povolání.

Další nevýhodou oboru je podle jednoho respondenta nutnost dalšího vzdělání. Dále tvrdí, že se setkává s nevědomostí okolí, které nezná profesi sociálního pedagoga: *„...když se někde zmíním o mém oboru, nikdo z přítomných neví, o co se jedná.“*

Jeden dotazovaný se zmiňuje o nutnosti navazujícího studia: *„...pokud bych chtěla lepší uplatnění, musím jít dál na magistra...“* Dále uvádí jako další negativum profese nejasnost v uplatnění sociálního pedagoga v praxi: *„...zřejmě ještě není úplně jasné, které profese by sociální pedagogové mohli vykonávat.“* Pokračuje v tvrzení a vyjadřuje víru ve zlepšení: *„Myslím si, že dřív nebo později se tolepší.“*

6.2.5 Pozitiva oboru

k3 - potřebný obor
k11 - vlastní profilace
k12 – široká oblast uplatnění
k16 - možnost rozšíření oboru
k49 - žádaná profese
k51 - variabilita uplatnění
k52 - velká uplatnitelnost absolventů

Tabulka 25: kategorie pozitiva oboru

Respondenti také přikládají pozitiva oboru sociální pedagogika.

Někteří dotazovaní se shodují v názoru, že obor sociální pedagogika je potřebný. Jeden dotazovaný uvádí: „*Každopádně si myslím, že jsou sociální pedagogové zvláště v dnešní době velmi potřební.*“ Druhý dotazovaný se také vyjadřuje k nutnosti oboru: „*...pokrývá ty oblasti života, které by jinak zůstaly neřešeny a opomíjeny.*“ Další dotazovaný tvrdí: „*V dnešní době, která vyžaduje odborníky v nejen v sociální oblasti, se sociální pedagogové budou hodit čím dál víc.*“

Velkou výhodou v oboru sociální pedagogika, vidí dva respondenti v možnosti vlastní profilace. Jeden respondent zmiňuje: „*Podle svého zájmu si může vybrat odvětví v sociální sféře, kde chce v budoucím povolání působit.*“ Druhý respondent se také vyjadřuje k možnosti vlastní profilace: „*Skoro se mi zdá, že je v podstatě hlavně na absolventech tohoto oboru, jakým směrem se vydají.*“

Široká oblast uplatnění je podle dvou dotazovaných další klad oboru sociální pedagogika. Jeden dotazovaný popisuje výhodu profese sociálního pedagoga: „*Sociální pedagog je podle mě v první řadě člověk, který nachází uplatnění v mnoha sférách společnosti.*“

Jeden respondent se zmiňuje o profesi sociálního pedagoga jako o profesi, která je žádaná. Dále přikládá oboru pozitivum a to ve variabilitě uplatnění: „*...s určitým doplňkovým vzděláním, lze ještě rozšířit možnosti uplatnění na trhu práce.*“ Také je toho názoru, že je velká uplatnitelnost absolventů oboru sociální pedagogika: „*V praxi se mi jeví jako jedno z těch, u kterých většina absolventů VŠ najde uplatnění.*“

Další respondent zmiňuje možnost rozšíření oboru: „*Určitě není na škodu kombinace oboru sociální pedagogika ještě s něčím, aby se rozhled sociálního pedagoga rozšířil a byl jako pracovník více žádanější.*“

6.3 Analýza dokumentu o evidenci

V následujících podkapitolách uvádím dokument o evidenci absolventů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně získaný z úřadů práce celého Zlínského kraje.

Jelikož je obor sociální pedagoga na UTB ve Zlíně velice mladý, odpovídá tomu i malý počet absolventů, kteří se zaevidovali na úřadu práce. Při vyhledávání absolventů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně jsem si stanovila kritérium, nutnost získaného titulu Mgr. Lze říci, že uvedená data získaná z úřadů práce jsou informace o absolventech oboru prezenčního studia, protože studenti kombinované formy již během studia pracovali.

Dalším důvodem malého počtu zaevidovaných absolventů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně je trvalé bydliště jednotlivých uchazečů o pracovní místo. A také fakt, že ne všichni absolventi se zaevidovali na úřadě práce.

Každá tabulka uvádí data z jednotlivých okresů Zlínského kraje. Z tabulek lze zjistit dobu v evidenci, název nástupní profese, místo sídla zaměstnavatele a způsob umístění. Zkratka ÚP ve sloupci způsob umístění značí úřad práce a SÚPM znamená společensky účelná pracovní místa.

6.3.1 Okres Zlín

Okres Zlín				
Doba v evidenci		Nástupní profese název	Město sídla zaměstnavatele	Způsob umístění
Měsíců	Dní			
2	28	Ostatní odborní pracovníci v administrativě a správě organizace	Praha	Umístěný ÚP
1	6	Všeobecní administrativní pracovníci	Uherské Hradiště	Umístěný ÚP na SÚPM vyhrazené
8	6	Sociální pracovníci v oblasti veřejné správy	Zlín	Umístěný jinak (našel si práci sám)
0	21	Specialisté a odborní pracovníci v oblasti výchovy a vzdělávání jinde neuvedení	Velký Ořechov	Umístěný jinak (našel si práci sám)
1	8	Ostatní odborní pracovníci v administrativě a správě organizace	Brno	Umístěný jinak (našel si práci sám)
3	9	Odborní pracovníci v oblasti sociální práce	Otrokovice	Umístěný ÚP
2	20	Ostatní odborní pracovníci v oblasti sociální práce	Otrokovice	Umístěný ÚP na SÚPM vyhrazené
1	19	Odborní pracovníci v oblasti sociální práce	Zlín	Umístěný jinak (našel si práci sám)
2	5	Odborní pracovníci v administrativě a správě organizace	Zlín	Umístěný jinak (našel si práci sám)

Tabulka 26: nezaměstnanost v okrese Zlín

V okrese Zlín se za dobu existence oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně zaevidovalo celkem devět uchazečů o zaměstnání.

Jeden uchazeč o zaměstnání byl evidován celkem 2 měsíce a 28 dní, nakonec si našel práci za pomoci úřadu práce na pozici odborní pracovníci v administrativě a správě organizace v Praze.

Další absolvent oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně byl evidován na Úřadě práce ve Zlíně 1 měsíc a 6 dní. Využil možnosti SÚPM a získal zaměstnání jako všeobecný administrativní pracovník v Uherském Hradišti. Jak uvádí Klasifikace zaměstnání (2011) všeobecní administrativní pracovníci provádějí různé kancelářské a administrativní činnosti podle stanovených postupů.

Na pozici sociální pracovník v oblasti veřejné správy se zařadil další absolvent, který byl v evidenci 8 měsíců a 6 dní. Sídlo jeho zaměstnavatele je ve Zlíně.

Jiný uchazeč o zaměstnání byl v evidenci 21 dní, našel si zaměstnání na pozici specialisté a odborní pracovníci v oblasti výchovy a vzdělávání jinde neuvedení ve Velkém Ořechově. Podle Klasifikace zaměstnání (2011) tato podskupina pojímá specialisty a odborné pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání. Patří zde např. specialisté a odborní pracovníci, kteří poskytují soukromé hodiny v jiných oblastech, než jsou jazyky a umělecké předměty a poskytující poradenství pro studenty v otázkách vzdělávání.

Profesi ostatní odborní pracovníci v administrativě a správě organizace si našel sám další absolvent oboru sociální pedagogika. Sídlo jeho zaměstnavatele je v Brně. Byl v evidenci 1 měsíc a 8 dní.

Další uchazeč o zaměstnání ukončil evidenci na Úřadu práce ve Zlíně po 3 měsících a 9 dní. Uplatnil se na pozici odborný pracovník v oblastní sociální práce v Otrokovicích.

Na obdobné pozici ostatní odborní pracovníci v oblasti sociální práce se umístil další absolvent oboru, který byl evidován po dobu 2 měsíců a 20 dní, využil možnosti SÚPM a sídlo zaměstnavatele je také v Otrokovicích.

Další uchazeč o zaměstnání byl v evidenci 1 měsíc a 19 dní, uplatnil se na pozici odborný pracovník v oblastní sociální práce ve Zlíně.

Po dobu 2 měsíců a 5 dní byl evidenci další absolvent oboru, který si nakonec našel zaměstnání na pozici odborný pracovník v administrativě a správě organizace ve Zlíně.

Čtyři absolventi oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně se uplatnili na pozici odborní pracovníci v oblasti sociální práce. Podle Klasifikace zaměstnání (2011) tato podskupina zahrnuje mimo jiné kategorie sociální pracovníci v oblasti veřejné správy a ostatní odborné pracovníky v oblasti sociální práce. Tito pracovníci spravují a uskutečňují programy sociální pomoci a poskytují komunitní služby a dále pomáhají klientům při řešení osobních a sociálních problémů.

Další tři uchazeči o zaměstnání si nakonec našli uplatnění na pozici odborní pracovníci v administrativě a správě organizace. Jak uvádí Klasifikace zaměstnání (2011) odborní pracovníci v administrativě a správě organizace provádějí pracovní úkoly související se spoluprací, koordinací a organizací na podporu řídicích pracovníků a specialistů, dále připravují korespondenci, zprávy, záznamy a jiné specializované dokumenty týkající se průběhu jednání.

6.3.2 Okres Vsetín

Okres Vsetín				
Doba v evidenci		Nástupní profese název	Město sídla zaměstnavatele	Způsob umístění
Měsíců	Dní			
2	5	Všeobecní administrativní pracovníci	Vsetín	Umístěný ÚP na SÚPM vyhrazené
2	2	Ostatní specialisté v oblasti sociální práce	Vsetín	Umístěný jinak (našel si práci sám)

Tabulka 27: nezaměstnanost v okrese Vsetín

Dva absolventi oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně se evidovali na Úřadu práce ve Vsetíně.

Jeden uchazeč o zaměstnání byl v evidenci 2 měsíce a 5 dní. Využil možnosti SÚPM a našel si práci na pozici všeobecného administrativního pracovníka ve Vsetíně. Podle Klasifikace zaměstnání (2011) všeobecní administrativní pracovníci konají různé kancelářské a administrativní činnosti podle stanovených postupů.

Po dobu 2 měsíců a 2 dní byl v evidenci na úřadu práce druhý absolvent oboru. Uplatnil se na pozici ostatní specialisté v oblasti sociální práce. Tito pracovníci poskytují poradenství jednotlivcům, rodinám, skupinám, komunitám a organizacím v reakci na jejich sociální a osobní problémy. Pomáhají klientům rozvíjet dovednosti a získávat přístup ke zdrojům a podpurným službám (Klasifikace zaměstnání, 2011).

6.3.3 Okres Kroměříž

Okres Kroměříž				
Doba v evidenci		Nástupní profese název	Město sídla zaměstnavatele	Způsob umístění
Měsíců	Dní			
5	27	Odborní asistenti v administrativě	Hulín	Umístěný ÚP – nástup zaměstnání
3	0	Odborní pracovníci v oblasti právní, sociální a církevní	Kojetín	Umístěný jinak (našel si práci sám)
3	2	Odborní pracovníci v oblasti právní, sociální a církevní	Zlín	Umístěný jinak (našel si práci sám)

Tabulka 28: nezaměstnanost v okrese Uherské Hradiště

Na Úřadu práce Kroměříž se evidovali po dobu existence oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně tři absolventi oboru.

Jako odborný asistent v administrativě se uplatnil jeden absolvent oboru. Na tuto pozici byl umístěn úřadem práce, sídlo zaměstnavatel je v Hulíně. Byl v evidenci 5 měsíců a 27 dní. Jak uvádí Klasifikace zaměstnání (2011) odborní pracovníci v administrativě a správě organizace vykonávají pracovní úkoly související se spoluprací, koordinací a organizací na podporu řídicích pracovníků a specialistů, dále připravují korespondenci, zprávy, záznamy a jiné specializované dokumenty týkající se průběhu jednání.

Další dva absolventi oboru se umístili na pozici odborní pracovníci v oblasti právní, sociální a církevní. Jeden absolvent byl v evidenci 3 měsíce, našel si práci sám na této pozici v Kojetíně a druhý uchazeč o zaměstnání ukončil evidenci po 3 měsících a 2 dní, práci si sehnal také sám, sídlo zaměstnavatele je ve Zlíně.

Odborní pracovníci v oblasti právní, sociální a církevní podávají odborné, praktické a podpůrné služby týkající se právních procesů a vyšetřování, sociálních a komunitních programů a náboženských aktivit (Klasifikace zaměstnání, 2011).

6.3.4 Okres Uherské Hradiště

Okres Uherské Hradiště				
Doba v evidenci		Nástupní profese	Město sídla zaměstnavatele	Způsob umístění
Měsíců	Dní	název		
1	2	Ostatní specialisté v oblasti sociální péče	Uherské Hradiště	Umístěný jinak (našel si práci sám)

Tabulka 29: nezaměstnanost v okrese Uherské Hradiště

Pouze jeden absolvent oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně se ucházel o zaměstnání na Úřadě práce v Uherském Hradišti. Byl v evidenci po dobu 1 měsíce a 2 dní. Nakonec se uplatnil na pozici ostatní specialisté v oblasti sociální péče v Uherském Hradišti. Podle Klasifikace zaměstnání (2011) specialisté v oblasti sociální péče poskytují poradenství jednotlivcům, rodinám, skupinám, komunitám a organizacím v reakci na jejich sociální a osobní problémy. Pomáhají klientům rozvíjet dovednosti a získávat přístup ke zdrojům a podpůrným službám.

7 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Z rozhovoru vyplynulo, že nejčastější motivací respondentů ke studiu oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně byla možnost studovat nový obor, který není technicky zaměřený. Také významným důvodem byla blízkost sídla školy od bydliště respondentů. Nemálo podstatnou pohnutkou respondentů ke studiu oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně byl zájem studovat tento obor a moci v budoucnu pomáhat lidem. Hlavním důvodem výběru kombinované formy studia byla pracovní příležitost respondentů.

Respondenti popisují studium jako nenáročné, pohodové, zábavné. Stěžují si na nevýhodu prvních studentů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně. Přístup dotazovaných ke studiu byl spíše pasivní, aktivitu vynaložili pouze u témat z oblasti vlastních zájmů. Při přípravě na zkoušky či státní závěrečné zkoušky čerpali více z vlastních zápisků, odbornou literaturu využívali jen pro doplnění dané problematiky. Bylo také zjištěno, že mezi diplomanty probíhala vzájemná pomoc a spolupráce při vypracování okruhů ke státní závěrečné zkoušce. Z výzkumu vyplynulo, že respondenti nepřikládají oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně velká pozitiva. Výhody, které dotazovaní vidí ve studiu oboru je široké spektrum předmětů, bezproblémové studium, příjemný kolektiv a vyučující. Velké negativum vidí dotazovaní oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně v početnosti absolventů oboru a nekonceptnosti praxe v rámci studia.

Bylo vyzkoumáno, že respondenti získali odbornou praxi jen v rámci povinné školní stáže. I přes některá negativa praxe přistupovali dotazovaní svědomitě k možnosti získat odborné zkušenosti.

Absolventi oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně mají možnost uplatnit se v sociální oblasti. Bylo zjištěno, že při hledání vhodné práce pro absolventy oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně je velice důležitá odborná praxe, vlastní aktivita a iniciativa. Bylo také vyzkoumáno, že více možností uplatnění mají absolventi prezenčního bakalářského studia, kteří si během zaměstnání zvyšují svou kvalifikaci.

Prostřednictvím dokumentu o evidenci uchazečů o zaměstnání, bylo zjištěno, že absolventi oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně nebyli dlouhou dobu evidováni na úřadě práce. Nejdelší doba evidence byla osm měsíců a šest dní a naopak nejkratší doba evidence byla dvacet-jedna dní. Absolventi oboru se nejčastěji uplatnili v profesích odborní pracovníci

v administrativě a správě organizace, všeobecní administrativní pracovníci, odborní pracovníci v oblasti sociální práce, ostatní specialisté v oblasti sociální práce a jako odborní pracovníci v oblasti právní, sociální a církevní.

Z rozhovoru vyplynulo, že nejčastější uplatnění respondentů je profese sociálního pracovníka a pracovník v oblasti prevence. Někteří absolventi oboru jsou dnes na vedoucí pozici. Dále bylo zjištěno, že se dotazovaní při nástupu do praxe potýkali s nutností doplnit si znalosti z oblasti legislativy. I přes tento problém se respondenti dobře adaptovali na pracovní prostředí. Bylo také vyzkoumáno, že respondenti mají dostatečnou kvalifikaci na pozici, kterou vykonávají. Využívají také možnosti neformálního vzdělávání. Vlastní profesi respondenti popisují jako zajímavou, variabilní, uspokojivou. I přes negativa, která přináší pomáhající profese, jsou respondenti se svým povoláním spokojeni. Ve své profesi se dotazovaní cítí jistí, užiteční, nápomocní.

Z autonomního psaní neboli esejí vyplynulo, že studenti oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně vnímají profesi sociálního pedagoga jako pomáhající profesi. Hlavní náplní sociálního pracovníka vidí v pomoci lidem, kteří jsou na okraji společnosti. Velkou výhodou oboru přisuzují k nezbytnosti oboru, možnosti vlastní profilace a široké oblasti uplatnění. Nevýhodou oboru vidí respondenti v malém finančním ohodnocení, ve stálé nejasnosti oboru a v malé uplatnitelnosti sociálního pedagoga na trhu práce. Uplatnění sociálního pedagoga v praxi si respondenti představují v oblasti sociální práce jako sociální pracovník, další představa uplatnění sociálního pedagoga je profese výchovného poradce nebo asistenta pedagoga ve školním zařízení. Z výzkumu také vyplynulo, že někteří studenti oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně nejsou schopni vyjádřit se k možnosti uplatnění profese sociálního pedagoga.

Z rozhovoru vyplynulo, že respondenti nebyli schopni si před nástupem na obor představit, kdo je sociální pedagog a jaké je jeho uplatnění v praxi. Někteří respondenti chápali profesi sociálního pedagoga jako pracovníka v sociální oblasti nebo v oblasti prevence. Bylo zjištěno, že během studia oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně respondenti nezískali mnoho informací o profesi sociálního pedagoga a o možnostech následného uplatnění. Chápali profesi sociálního pedagoga jako pomáhající profesi. Absolventi oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně chápou dnes profesi sociálního pedagoga jako profesi, která je stále nejasná, neukotvená. Někteří respondenti jsou toho názoru, že sociální pedagog pořád splývá s profesí sociálního pracovníka.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá problematikou profese sociálního pedagoga a jeho následného uplatnění v praxi. Hlavním přínosem práce je zjištění skutečného uplatnění absolventů a představ studentů oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně o uplatnění sociálního pedagoga v praxi. Práce také poskytne zpětnou vazbu pro pedagogy oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně a pomůže také objasnit veřejnosti tuto profesi.

V průběhu práce jsem se potýkala s problémem v nejasnosti profese sociálního pedagoga, neboť je to povolání nové a doposud neukotvené v katalogu prací. Některá nová, odborná literatura sice popisuje profesi sociálního pedagoga, ale ne tak zcela a stále uvádí model této profese než konkrétně danou oblast uplatnění a jasnou definici profese. Nejčastěji se v odborné literatuře setkáme s profesí sociálního pracovníka, vychovatele nebo speciálního pedagoga, což jsou profese, které mají velice blízko k profesi sociálního pedagoga.

Výzkumem bylo zjištěno, že subjektivní představy studentů 1. ročníku oboru sociální pedagogika o profesi sociálního pedagoga jsou obdobné. Vnímají tuto profesi jako pomáhající profesi a jako poslání. Jeho uplatnění vidí v širokém spektru možného zaměstnání. Od sociálního pracovníka přes vychovaného poradce až k profesi asistenta pedagoga. Ovšem i někteří studenti nemají jasnou představu o možnosti uplatnění sociálního pedagoga v praxi.

Skutečným zaměstnáním absolventů oboru sociální pedagogika je spíše v oblasti sociální práce a v oblasti prevence. Někteří absolventi oboru nejsou schopni doposud definovat profesi sociálního pedagoga a mluví o nejasnosti pojmu.

Během svého studia na oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně jsem se setkala s problémem nekonceptčnosti praxe a v tomto názoru se i shodují někteří absolventi oboru. Velkou nevýhodou absolventů jakýchkoliv škol je nedostatek odborné praxe. I když vyučující oboru sociální pedagogika mají snahu o zvýšení úrovně odborných zkušeností prostřednictvím povinné stáže a následného vypracování deníku praxe, není tento způsob dostačující.

Podle mého názoru a názoru i některých absolventů by mělo dojít ke změně v koncepci odborné praxe v rámci studia. Nejlepší řešení by podle mého soudu byla domluva s různými organizacemi, institucemi, které by měly zájem o stážisty. Tato zařízení by musela přijmout po určitou dobu studenty na odbornou praxi a výhodou by pro ně mohlo být

finanční ohodnocení nebo získat již vyškolené odborníky a tedy i vlastní budoucí zaměstnance.

Studenti by tam měli větší snahu, povinnou odbornou praxi by tak splňovali zodpovědně a každá povinná stáž by byla ukončena seminářem nebo přednáškou, kde by studenti prezentovali svou praxi, vlastní zážitky, silné a slabé stránky zařízení. Samozřejmě by studenti doložili také deník praxe a potvrzení o splnění praxe v určitém zařízení.

Tento způsob řešení problému týkající se nedostačující odborné praxe, by se podle mého názoru částečně vyřešil a absolventi oboru sociální pedagogika by tak měli větší základy z oblasti praxe. A tudíž by se nemuseli po absolvování oboru sociální pedagogika setkávat s různými překážkami při hledání svého uplatnění v praxi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BELZ, H. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody cvičení a hry*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-479-6.
- [2] BRDEK, M., JÍROVÁ, H. *Sociální politika v zemích EU a ČR*. Praha: CODEX Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-71-X.
- [3] HABURAJOVÁ ILAVSKÁ, L. *Navazující magisterské studium (prezenční forma, kombinovaná forma)*[online]. Zlín: Fakulta humanitních studií UTB, 2007, [cit. 9. 2. 2011]. URL:<http://web.fhs.utb.cz/?id=0_2_5_9&iid=1&lang=cs&type=0>.
- [4] CHUDÝ, Š., ŠVEC, V. *Pedagogika v teorii a praxi*. Zlín: UTB- Academia centrum Zlín, 2004. ISBN 80-7318-192-4.
- [5] CHUNDELOVÁ, K. *O Fakultě*. [online]. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy Praze, 2008, [cit. 3. 2. 2011]. URL:<<http://www.ff.cuni.cz/FF-17.html>>.
- [6] JANKOVSKÝ, J. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: TRITON, 2003. ISBN 80-7254-329-6.
- [7] JŮVA, V., JŮVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky*. 6.vyd. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-151-5.
- [8] KALNICKÝ, J. *Základy pedagogiky I*. Opava: Selská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, 2009. ISBN 978-80-7248-543-7.
- [9] *Kdo jsme* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2009, [cit. 7. 2. 2011]. URL:<<http://www.muni.cz/ped/general/about>>.
- [10] *Klasifikace zaměstnání* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2011, [cit. 12. 4. 2011]. URL:< [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_zamestnani_\(cz_isco\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_zamestnani_(cz_isco)) >.
- [11] KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese: psychoterapeutické kapitoly pro sociální, pedagogické a zdravotnické profese*. 5. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-181-6.
- [12] KRAUS, B. et al. *Člověk-prostředí-výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

- [13] KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
- [14] KREBS, V. et al. *Sociální politika*. 3. vyd. Praha: ASPI a.s., 2005. ISBN 80-7357-050-5.
- [15] MATOUŠEK, O. et al. *Základy sociální práce*. 2. Vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-4.
- [16] MICHKOVÁ, A. *Supervize*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2008. ISBN 978-80-7394-145-1.
- [17] MIKULAŠTÍK, M. *Sociální kompetence*. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2008. ISBN 978-80-88931-90-4.
- [18] MLČÁK, Z. (ed.) et al. *Profesní kompetence sociálních pracovníků a jejich hodnocení klienty*. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2005. ISBN 80-7368-129-3.
- [19] *Názory úřadů práce na uplatnitelnost absolventů* [online]. Národní ústav odborného vzdělávání, 2007, [cit. 19. 3. 2011].
URL:<<http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/SStranka.aspx?CiloveSkupiny=3&KodStranky=4.1.13>>.
- [20] NĚMEC, J. et al. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.
- [21] *Profil fakulty* [online]. Zlín: Fakulta humanitních studií UTB, 2010, [cit. 9. 2. 2011]. URL:< http://web.fhs.utb.cz/?id=0_0_0&iid=0&lang=cs&type=0 >.
- [22] PRŮCHA, J. (ed.). *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.
- [23] PŘADKA, M., KNOTOVÁ, D., FALTÝSKOVÁ, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN: 80-210-3469-6.
- [24] SCHMIDBAUER, W. *Syndrom pomocníka: podněty pro duševní hygienu v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-36-7.

- [25] *Studijní obor Sociální pedagogika a poradenství* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2009, [cit. 7. 2. 2011]. URL: <<http://www.muni.cz/ped/study/fields/7000>>.
- [26] *Studijní obor Sociální pedagogika a volný čas* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2009, [cit. 7. 2. 2011]. URL: <<http://www.muni.cz/ped/study/fields/8039>>.
- [27] *Studijní programy a obory* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2011, [cit. 3. 2. 2011]. URL: <<http://is.cuni.cz/webapps/akreditace/studium/11210/1002111/?lang=cs>>.
- [28] ŠVEC, V. *Klíčové dovednosti ve vyučování a výcviku*. Brno: Masarykova univerzity, Pedagogická fakulta, 1998. ISBN 80-210-1937-9.
- [29] TOPOLÁNKOVÁ, L. *Analýza trhu práce za rok 2009: Zlínský kraj*. Zlín: Úřad práce ve Zlíně, 2010.
- [30] TOPOLÁNKOVÁ, L. *Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2008: Zlínský kraj*. Zlín: Úřad práce ve Zlíně, 2009.
- [31] *Uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2009, [cit. 7. 2. 2011]. URL: <http://www.muni.cz/ped/study/fields/353/graduates_employment>.
- [32] *Uplatnění absolventů oboru Sociální pedagogika a volný čas* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2009, [cit. 7. 2. 2011]. URL: <http://www.muni.cz/ped/study/fields/8039/graduates_employment>.
- [33] VEČEŘA, M. *Sociální stát: východiska a přístupy*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996. ISBN 80-85850-16-8.
- [34] WROCZYŃSKI, R. *Sociální pedagogika*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelství, 1968. ISBN 67-235-68.
- [35] Zákon č. 563/2004 Sb. ze dne 24. září 2004, o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	A jiné
apod.	A tak
atp.	A tak podobně
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSFR	Československá federativní republika
EU	Evropská unie
FHS	Fakulta humanitních studií
FFUK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
k	kód
např.	Například
pozn.	Poznámka autora
příp.	Případně
r.	Rok
resp.	Respektive
SŠ	Střední škola
SÚPM	Společensky účelná pracovní místa
tj.	To je
tzv.	Tak zvaně
ÚP	Úřad práce
ÚSO	Úplné střední odborné vzdělání
ÚSV	Úplné střední vzdělání
UTB	Univerzita Tomáše Bati
VO	Výzkumná otázka

ZŠ Základní škola

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: evidence absolventů r.2007/08	40
Tabulka 2: evidence absolventů r.2008/09	41
Tabulka 3: volná pracovní místa r. 2007/08	41
Tabulka 4: volná pracovní místa r. 2008/09	42
Tabulka 5: tabulka rozhovoru	49
Tabulka 6: podtéma pohnutky k volbě oboru	50
Tabulka 7: podtéma pohnutky k volbě formy studia	51
Tabulka 8: podtéma charakteristika studia	52
Tabulka 9: podtéma přístup ke studiu	54
Tabulka 10: podtéma hodnocení studia	57
Tabulka 11: podtéma přístup k praxi	61
Tabulka 12: podtéma nabídka práce	62
Tabulka 13: podtéma překážky při hledání práce	63
Tabulka 14: podtéma skutečné uplatnění.....	65
Tabulka 15: podtéma adaptace.....	66
Tabulka 16: podtéma neformální vzdělání	68
Tabulka 17: podtéma vlastní hodnocení profese	70
Tabulka 18: podtéma před studiem.....	74
Tabulka 19: podtéma během studia	75
Tabulka 20: podtéma názor na profesi sociální pedagog.....	77
Tabulka 21: kategorie pojetí profese sociálního pedagoga.....	80
Tabulka 22: kategorie činnost sociálního pedagoga	81
Tabulka 23: kategorie kompetence sociálního pedagoga.....	83
Tabulka 24: kategorie negativa oboru.....	84
Tabulka 25: kategorie pozitiva oboru	86
Tabulka 26: nezaměstnanost v okrese Zlín.....	88
Tabulka 27: nezaměstnanost v okrese Vsetín	90
Tabulka 28: nezaměstnanost v okrese Uherské Hradiště.....	90
Tabulka 29: nezaměstnanost v okrese Uherské Hradiště.....	91

SEZNAM PŘÍLOH

P I Rozhovor

P. II. Esej

PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR

R1

VO1: Jaká byla motivace respondentů ke studiu sociální pedagogiky na UTB?

1. Z jakého důvodu jste si vybrala obor sociální pedagogika na UTB ve Zlíně?

k1 - kájm v jiný obor
„No, já jsem si teda, jakože nevybrala vyloženě sociální pedagogiku. Já jsem měla dané přihlášky do Brna na pedagogiku, jakože na normální učitelství. Měla jsem danou přihlášku na Regeneraci a výživu ve sportu, mám takový dojem, tam jsem se tehdy nedostala. A potom vlastně jsem měla danou přihlášku do toho Zlína, kde jsem se dostala. A ten obor *k2 - ne technický typ* jsem si vybrala, protože vlastně nejsem technický typ, a když jsem, jakože chtěla zůstat *k3 - měřím kůlel doma* v Otrokovicích a bydlet doma, *k4 - další předmět* tak ve Zlíně nebylo vlastně nic jiného kromě Fame a Technologické fakulty, která není můj obor, takže jsem si vybrala tento obor a byl nový, tak jsem si řekla, že to vyzkúšám.“

2. Jaké byly Vaše představy o uplatnění sociálního pedagoga před nástupem na obor? (VO8)

k5 - sociální sféra
„Představy? Tak více měně v sociální oblasti. To co dělám na sociálním odboru, nebo na úřadě, na těch institucích, které jsou spojené s pojmem sociální.“

3. Věděla jste již před nástupem na vysokou školu, jaké bude Vaše uplatnění? Pokud ano jaké?

(VO8)

K6 - nevědomo
„~~Ne~~, asi jsem to nevěděla, jakože jednoznačně, *K7 - neřádné představy* ale měla jsme takové tušení, kde asi zhruba. V té sociální oblasti.“

4. Jakou formu studia jste si vybrala?

K8 - denní studium
„Bakalářské jsem měla prezenčně, chtěla jsem chodit denně do školy, a magisterské *K9 - kombinaci s praxí během studia* jsem se rozhodovala vlastně až v závislosti na to, jak probíhala ta výuka. *K11 - přibližně přepracová si studium* A vlastně když jsem zjistila, že mám hodně volného času, *K10 - muset volno* když byla možnost naskládat si předměty, jak jsem *K140 - maximální výdělek* chtěla, tak jsem šla do práce, abych si mohla vydělávat u toho studia peníze. Protože když by *K11 - přibližně přepracová si studium* byla samozřejmě ta výuka daná, jakože každý den, bychom měli učební rozvrh, tak to by asi nešlo, tak dobře. Rozvrh jsem si mohla vytvořit sama k obrazu svému a zjistila, jsem, že to jde naskládat do 3 dnů, tak jsem si říkala, že bych to mohla zvládnout studovat dálkově a u toho si vydělávat.“

VO2: Jak popisují respondenti studium na UTB?

5. Jak probíhalo Vaše studium na UTB?

^{K12 - pohodové studium} ^{K13 - klidné studium}
„Rychle (smích). Já si myslím, že to bylo pohodové, celkem mně teda vyhovovalo
^{K14 - vyhovující studium}
celkem - vysokoškolské učení, protože nejsem typ, který by se učil tedy každý den na nějaké
^{K14 - vyhovující studium}
zkoušky nebo podobné věci a strašně mi vyhovuje, když mi někdo řekne, na který den se mám
připravit, když vím, kdy mám jít na zkoušku, tak jsem schopná se to naučit. Takže to mi
^{K15 - neobčecující přednášky} ^{K16 - zajímavé přednášky}
vyhovovalo. Jinak přednášky některé byly slabší, některé záživně, zábavné, dozvěděli jsme se
^{K17 - nepřipravení se handicapovanému}
spoustu věcí, takže myslím si, že to bylo fajn. Ale překvapilo mě tam a celkem mě to i zarazilo
^{studentů}
a myslím, že všechny. My jsme měli spolužačku na invalidním vozíku a nebyla jí
přizpůsobena výuka s tím, že jsme měli výuku v budově, v patře, kde nebyl výtah. Museli
jsme si hledat sami kvůli ní volné místnosti, samozřejmě když to šlo, vycházeli nám vstříc. Ale
^{K18 - nepřipravení PHEU}
vzhledem k tomu, že to byl obor, kterého se toto týká, tak to nebylo úplně šťastné, prostě, že
mohli očekávat, že tam bude takových lidí víc a vůbec nad tím nepřemýšleli, že se to může
^{K17 - nepřipravení se handicapovanému studentovi}
stát a hlavně bylo teda hrozné, když dělala zkoušky pod schody normálně s profesorkou
mezi procházejícíma lidma.“

6. Řekla byste o sobě, že jste byla aktivní či pasivní student? A podle čeho tak soudíte?

^{K19 - pasivní studentka}
„Hmm, záleží jak v kterých předmětech, ale spíš si myslím, že pasivní. Ale pokud jsme
^{K20 - selektivně aktivní}
se potom bavili o nějakém tématu, kterému jsem buď rozuměla, nebo mě zajímalo, tak si
myslím, že jako i aktivita probíhala, ale více méně spíš pasivní.“

7. Jaká pozitiva a negativa vidíte ve studiu oboru sociální pedagogika na UTB ve Zlíně?

^{K21 - mnoho absolventů}
„Negativa, myslím si, že z tam vychází spousta studentů a potom tady nebudou mít
uplatnění, protože tam je hodně lidí v každém ročníku a není tady tolik možností na uplatnění.
^{K22 - nekvalifikovaní vyučující}
A myslím si, že ne v každém předmětu vyučovali učitelé, kteří o tom věděli úplně všechno.
Protože, potom když jsem byla na tom magisterském a měla jsem znalosti z praxe, tak ty
přednášky tolikrát neuváděly faktické údaje a ti profesori mluvili o věcech, které vlastně
sami vůbec neznali a přednášeli to, co nebylo v té době pravda nebo to bylo úplně jinak. A
^{K23 - mnoho informací}
pozitiva, tak já nevím, člověk se tam jako jak na každém oboru dozví spoustu věcí, je to zase o
^{K24 - nepřesnou kladů}
tom, co ten člověk asi chce dělat. Velké pozitivum tam asi neshledávám, protože to není obor,
z kterého by potom byl nějaký velký zisk, takže nějaké extrémní pozitivum asi ne.“

8. Jak jste chápala profesi sociálního pedagoga během studia? (VO8)

^{K25 - sociální služba}
„Tak oni nám ve směr říkali, že se uplatníme v sociální oblasti, to znamená, já nevím,
^{K26 - měření vyučování K27 - mnoho dalších možností K28 - působení v institucích}
že bychom mohli učit, když si doděláme pedagogické minimum nebo v různých domovech
^{K29 - lidé s handicapovanými K30 - málo práce uplatnění}
nebo s postiženými. Během studia se nám utřibil ten náhled na to uplatnění, vyplynulo, že to
^{K31 - poskytnutí pomoci}
uplatnění nebude moc velké samozřejmě, že to bude spíš v těch pomáhajících profesích, kde
^{K32 - malý finanční kšádk K33 - poskytnutí pomoci}
vlastně nejsou ani velké ohodnocení a podobně, ale je to spíš práce s lidma a pro lidi a tak se
člověk vlastně, dozví, že ti lidi neumí ani tuto práci ocenit, kterou pro ně ostatní dělají.“

9. Jak jste se připravovala na zkoušky či na státní závěrečné zkoušky?

^{K33 - nějakou měnu}
„Učila jsem se. Na zkoušku většinou na poslední chvíli, protože si dlouhou nepamatuju nějaké velké kvanta toho učiva, takže na jednotlivé zkoušky 2 až 3 dny před zkouškou. Na státnice, na obě dvě zhruba týden před tím, ale zase vkuse od rána od 8h až do 16h s tím, že navečer nějaké opakování. Ale jako nebylo to rozvržené na dlouhou dobu po málo hodinách, ale spíš v kratším úseku celodenně.“

10. Čerpala jste z doporučené literatury nebo jste spíš využívala materiály a zápisky z přednášek a seminářů?

^{K35 - nějakou měnu}
„Nejvíce z přednášek a seminářů, to jsme měli vlastně svoje zápisky z hodin. Z doporučené literatury velice minimálně, jenom když jsme měli nedostačující přednášky nebo málo informací z přednášek, tak jsme si dohledávali v knížkách, ale většinou nám stačily zápisky. U státnic jsme si vypracovali všechno vlastně z materiálů, které jsme měli sepsané, i knížky se používaly. Ale třeba u státnic já jsem si zpracovávala otázky minimum, protože to byla kolektivní práce, každý zpracoval určité množství otázek a poslalo se to navzájem a pak jsme z toho čerpali, a museli jsme si věřit navzájem, že to bude dobře vypracované.“

VO3: Jak respondenti získali odbornou praxi

11. Jakým způsobem jste získala během studia odbornou praxi?

K41 - minimální variabilita
„Já jsem měla praxi pokaždé na tom stejném místě. Byla jsem na praxi v družině na základní škole, byly to děti zhruba od první do třetí třídy a byli tam vlastně integrováni žáci s různými poruchami učení, takže z toho důvodu jsem vlastně měla povolení to dělat. Bylo to celkem fajn, protože většina dětí byla v uvozovkách normální. *K42 - minimální přírůstek* Nikde jinde, než na praxi v rámci studia jsem nebyla.“

VO4: Jaké možnosti uplatnění mají absolventi sociální pedagogiky na UTB ve Zlíně?

12. Jaké možnosti jste měla po skončení studia?

„~~Když jsem skončila magisterské, tak už jsem pracovala a bakalářské jsem ukončila~~ *K43 - akce před ukončením studia*
v červnu a zhruba od února byla předepsaná výběrovka a měla jsem to předjednané poslat *K44 - období čekání o pracovní místo*
příhlášku až po státnicích, zhruba po 14 dnech jsem byla na výběrovém řízení a to se mi ozvali, že mě vezmou k 1. září.“

13. Měla jste problémy při hledání práce ve svém oboru?

K45 - absence problémů
„Měla jsem štěstí, že jsem neměla problémy. Vyšel mi vlastně hned první pohovor, na který mě pozvali a hned mě přijali.“

VO6: Jak popisují respondenti vlastní profesní dráhu?

14. Kde jste se nakonec uplatnila?

K46 - pracovník v sociální oblasti
„Pracuji jako sociální pracovníce na městském úřadě na oddělení příspěvku na péči.“

15. Jak jste prožila první rok své profesní dráhy?

K46 - pracovník v sociální oblasti
K47 - empirické poznání
K48 - náročná období
K49 - prožívání reality
K50 - mnohá snaha pomoci
„První rok jsem pracovala na hmotné nouzi na městském úřadě, byla to myslím, sice obrovská zkušenost, protože to bylo oddělení jedno, asi nechci říct nejtěžší, ale na psychiku a na to co člověk vidí a zažívá, celkem jako změna obrovská oproti škole. Je to vnímání každodenní reality u lidí, kteří jsou v hmotné nouzi hrozná a zjistila jsem, u toho, že ne každý o tu pomoc stojí. Je spousta lidí, kteří žijí na ulici a budou tam žít dál, bez ohledu na to zda mají jinou možnost a příjem.“

K51 - období pracovní adaptace
K52 - musela doučet ve legislativu
K53 - neproblemový vládnutí
Jinak jsem byla v práci spokojená a nějaký ten přechod jsem neměla nějak dramatický, zvyklá jsem vstávat byla, tak to mi tady nedělalo nějaké problémy, dodržovat nějakou pracovní dobu. Akorát co si myslím, byla změna, že jsem se musela doučit spoustu nových věcí. Musela jsem se vlastně naučit všechny ty zákony, podle kterých se jelo, protože ve škole se za našeho studia nic takového neprobíhalo. Takže bylo tam spousta takových věcí, ale myslím si, že se to zvládlo vcelku rychle a že během 3 měsíců jsem neměla žádný problém.“

16. V čem se cítíte jistá?

^{k57 - naprosto jistá}
„Ve svém oboru si myslím, že se cítím hodně jistá, protože dělám ten příspěvek na ^{k54 - mnohá zkušenosti} péči přes 2 roky a už jsem zažila spoustu věcí, spoustu různých, hmm jak bych to řekla, spíš ^{k95 - znalost návrhových služeb} takových špeků, které se nestávají každý den a vyřešili jsme je. Tak si myslím, že už vím na ^{k96 - znalost legislativy} koho toho člověka odkázat, když potřebuje s něčím pomoci. Znáám už ty správní řády, jako všechno. Takže si myslím, že prostě pokud jde vyloženě o ten příspěvek na péči, tak tam se ^{k226 - nekytovaná kad} cítím jistá natolik, že jsem schopná poradit, jak spolupracovníkům, tak i těm lidem venku.“

17. V čem byste se naopak, mohla zlepšit?

^{k58 - znalost kodexů a právních}
„Zlepšit, tak člověk by se měl pořád zlepšovat a pořád doplňovat vzdělání, protože ^{k59 - znalost kodexů a právních} nám vlastně pořád mění novely zákona, spíš asi studovat ten zákon, hlavně ten správní řád, ^{k60 - odpracování po celou dobu} podle kterého se řídíme. Protože ten je strašně důležitý, protože tam jsou strašně důležité věci a jsou případy, které se stávají opravdu minimálně, člověk si je nezapamatuje a musí je ^{k61 - umět se vztáhnout} vyhledávat znovu a znovu. A myslím si, že občas v práci bych mohla, potřebuju se naučit, abych neměla ten pocit nespravedlnosti, ale toho asi se nikdy nezbavím, protože u těch výplat mám pocit, že vůči jiným je to nespravedlivé. A naučit se to vydýchat, když je nějaký problém. Ty lidi si začnou ztěžovat a nám nadávat a to musí člověk skousnout a nemůže to oplácet a to je na tom to nejhorší.“

18. Jsou na pozici, kterou vykonáváte kladeny zaměstnavatelem požadavky na zvýšení Vaší kvalifikace? Pokud ano, jaké?

K62 - mnohou doplněním vzdělání
„Teď už ne, ale když jsem nastoupila, musela jsem absolvovat zkoušku z odborné způsobilosti v Benešově, které se vlastně týkaly toho, že jsem si musela splnit zkoušku ze Správního řádu veřejné správy a potom ještě z toho oboru, který jsem dělala, tedy na hmotné nouzi nebo dneska na příspěvku na péči. Tady ty oborové nám byly uznané na základě rovnocennosti vzdělání, vystudované na vysoké škole a na Správní řád a veřejnou správu jsme museli dělat test a ústní zkoušku před ministerskou komisí a to si myslím, že bylo celkem těžké, ~~tady jezdíváme na různé školení~~ *K63 - národní*, ale ta zkouška z odborné způsobilosti byla podle mě mnohem horší než státnice obě dvě.“

19. Využíváte možnosti dalšího vzdělávání? Pokud ano, jaké?

K64 - na popud zaměstnavatelů
„Jenom co nás posílají na ty školení, jinak ne. Školení jsou různé, buď je to na *K65 - přírůbní kurzy* program, ve kterém pracujeme, nebo jsme měli na program Vera, nebo jsou to různé školení zákonu 108 příspěvku na péči nebo školení na kompenzační pomůcky nebo jsou to různé setkání s posudkovými lékaři a ohledně posuzování toho příspěvku na péči.“

20. Jste spokojená s Vaším povoláním? V čem?

^{K66 - spokojenost}
„Zatím ano, už se mi několikrát stalo, že bych z tama nejradši utekla, ale to je ^{K67 - pracovní práce s lidmi}
bohužel spojené s prací s těma lidma. Ale v globále si myslím, že je to dobrá práce, jsem ^{K66 - spokojenost}
spokojená. A je hlavně dobré, že to není jako každá kancelářská činnost, ale vyjíždíme hodně ^{K68 - variabilita práce}
do terénu, takže ta práce je na první pohled pořád dokola, ale více méně, je to takové
rozmanité. Člověk nemusí pořád sedět a stýká se s různýma lidma na různých místech, je to
celkem fajn.“

VO8: Jak respondenti chápali profesi sociálního pedagoga před nástupem na obor, během studia a jak ji chápou dnes? (Viz. otázka. č. 2,3,8)

21. Jak chápete profesi sociálního pedagoga dnes?

^{K69 - malé využití v praxi}
„Já si nemyslím, že je to úplně šťastná profese, protože je velmi malé uplatnění a
v oborech poté co jsem se dozvěděla, když jsem se dostala do praxe je mnohem více
^{K70 - poplašná po jiné profesi}
vyžadovaný speciální pedagog a ne sociální pedagog a sociální pedagogiku bych spíše řekla,
^{K71 - přiměla na vyučev}
že by měla být zaměřena spíše na učitelství než na tu pomáhající profesi. Jak v domovech,
^{K70 - poplašná po jiné profesi}
tak v práci s postiženýma, tam vyžadují speciální pedagogiku.“

PŘÍLOHA P II: ESEJ

S1

k1 - pomoc lidem
Profesi sociálního pedagoga vnímám jako pomoc určitým skupinám lidí ve společnosti. *k2 - pomoc potřebným* Ať už sociálně slabým, lidem na okraji společnosti, menšinovým skupinám nebo postiženým lidem. *k3 - potřebný obor*
V dnešní době je to obor velmi důležitý, protože na lidi je vyvíjen velký nátlak, stále více lidí se *k4 - řešení akademického problému* dostává do těžkých životních situací, s nimiž si těžce poradí. Je potřeba jim pomoci vhodnou radou, *k5 - využití odborných metod* odbornou péčí nebo v administrativních záležitostech. Velmi smysluplné vidím působení sociálního *k6 - odborný poradce* pedagoga na základních školách, kde může s dětmi řešit problémy týkající se jejich vztahů v rodině, *k7 - potřebu medií* správné využití volného času, vztahy se spolužáky a jeho vrstevníky. Učitelé mohou v těchto oblastech dětem radit, ale myslím si, že vystudovaný odborník může být v této práci užitečnější – je *k8 - méně času* na to vyškolen a má na to více času než učitelé, jejichž hlavním cílem je vzdělávání. Viděla bych *k9 - speciálního pedagoga* uplatnění i ve speciálních školách, kde rodiče mají problémy nejen se samotným postižením svého dítěte, ale i se vším co s tím souvisí – speciální pomůcky, rekreace, ozdravné pobyty, doprava...